

**T.C.
HİTİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANABİLİM DALI**

**ÇOCUKLARINI İMAM HATİP ORTAOKULUNA
GÖNDEREN VELİLER ÜZERİNE BETİMSSEL BİR
ARAŞTIRMA
ÇORUM ÖRNEĞİ**

Yüksek Lisans Tezi

İsmail ZURNACI

Çorum 2019

**ÇOCUKLARINI İMAM HATİP ORTAOKULUNA
GÖNDEREN VELİLER ÜZERİNE BETİMSSEL BİR
ARAŞTIRMA**

İsmail ZURNACI

**Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı**

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Muammer CENGİL

ÇORUM 2019

KABUL VE ONAY

İsmail ZURNACI tarafından hazırlanan *İmam Hatip Ortaokuluna Öğrencisini Gönderen Veliler Üzerine Betimsel Bir Araştırma Çorum Örneği* başlıklı bu çalışma/...../2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Prof. Dr. Ali Rıza ANDI (Başkan)

(Unvan, Adı ve Soyadı) (Başkan)

İmza

Prof. Dr. Muhammet ÇELİK (Danışman)

(Unvan, Adı ve Soyadı) (Danışman)

İmza

Dr. Öğretim Üyesi : İbrahim SEVİNÇ

(Unvan, Adı ve Soyadı)

İmza

(Unvan, Adı ve Soyadı)

İmza

(Unvan, Adı ve Soyadı)

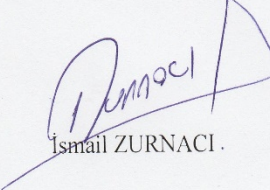
Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

İmza

Prof. Dr. Mehmet EVKURAN
(Enstitü Müdürü)

T.C.
HİTİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yaptığımı beyan ederim. (26/09/2019)

İsmail ZURNACI.

ÖZET

ZURNACI, İsmail. *Çocuklarını İmam-Hatip Ortaokuluna Gönderen Veliler Üzerine Betimsel Bir Araştırma Çorum Örneği*. (Yüksek Lisans Tezi), Çorum, 2019.

Bu araştırmada çocuklarını İmam-Hatip Ortaokuluna gönderen veliler üzerine betimsel bir inceleme yapmak amaçlanmıştır. Günümüz şartlarında bünyesinde 700 binin üzerinde öğrenci barındıran İmam-Hatip Ortaokullarını velilerin tercih etme nedenleri, bu okullardan eklentileri, ailelerin sosyal profili belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmamız nitel bir araştırmadır. Araştırmamızın evreni Çorum ili Merkez ilçesinde dört ayrı mahallede bulunan dört İmam-Hatip Ortaokulunda öğrenim gören 40 öğrencinin velilerinden oluşmaktadır. Araştırmamıza katılan velilerimiz 20 anne ve 20 babadan oluşmaktadır. Araştırma yöntemi olarak yarı yapılandırılmış mülakat(görüşme) tekniği seçilmiştir. Yapılan mülakatlar esnasında velilerimizin kendilerini rahat ifade edebilmeleri için kimlik bilgilerinin alınmayacağı belirtilmiştir. Yapılan mülakatlar sonucunda edinilen veriler başlıklarına göre incelenmiş ve ihtiyaç görülen yerlerde alıntılar yapılarak kullanılmıştır.

Araştırmamızın giriş bölümü, araştırmamızın problemi, amacı, önemi, sınırlılıkları, alanla ilgili yapılmış çalışmalar ve yöntemden oluşmaktadır. Birinci bölüm de araştırmamızın daha iyi anlaşılması için imam-hatip Okullarının tarihsel gelişimi ve günümüze kadar olan öğrenci hareketliliği ele alınmıştır. İkinci bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgular ortaya konmuş ve bu bulgular yorumlanmıştır. Sonuç bölümünde ise araştırmamızın sonucuna yer verilmiştir.

Araştırmamızın sonucunda elde etmiş olduğumuz bulgulara dayanılarak, ebeveynlerin öğrencilerini İmam-Hatip Ortaokuluna, Kur'an-ı Kerim'i öğrenmelerini, ibadetlerine dikkat eden terbiyeli ahlaklı bireyler olmalarını, iyi bir din eğitimi almalarını istedikleri için ve aynı zamanda akademik olarak da başarılı bireyler olmalarını istedikleri için gönderdikleri sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kavramalar: Din, Din Eğitimi, İmam-Hatip Okulları, Tercih.

ABSTRACT

ZURNACI, İsmail. *A Descriptive Research On Parents Who Prefer Sending Their Children To İmam Hatip Middle Schools*. (Master's Thesis), Çorum, 2019.

The aim of this study is to make a descriptive research on the parents who prefer sending their children to İmam Hatip Middle Schools. It is also aimed in this study to find out the social profile of the parents, their expectations from school and the reasons why they send their children to these schools which already have over 700 thousand students today.

This study is a qualitative research. The Population of this research is parents of 40 students who live in 4 different neighbourhoods in Çorum city centre and study 4 different İmam Hatip Middle Schools. The parents are 20 mothers and 20 fathers. Semi-structured interview method is preferred in this research. During the interviews parents were assured about safety of their personal information to make them express themselves easily and in a comfort. All the data from these interviews were studied according to their titles and used by using quotations where needed.

This study consists of two chapters. The introduction part deals with the main problem, aim, importance, limitedness of the study and the other studies made on this subject, deals with the method of the research, sampling , data collection and analysis of the data .The first chapter , to make the study more understandable , deals with the student population during the years and the history of İmam Hatip Schools. In the second chapter the study reveals the findings and these findings are analysed in a detailed way. The result section consists of the result of the study and the recommendations.

According to the findings which have been obtained by means of our study, we conclude that parents who send their children to İmam Hatip Schools want their children to learn the Holy Quran and to be a person who gives importance to his/her religious life , moral values and religious responsibilities. They want their children to have a good religious education as well as academic education.

Keywords: Religion, Religion Education, Prayer Leader and Orator Schools, Preference.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	i
ABSTRACT	ii
İÇİNDEKİLER	iii
TABLolar DİZİNİ	vi
KISALTMALAR	viii
ÖN SÖZ	ix
GİRİŞ	1
1.ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ	2
2.ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ	2
3.ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	3
4.ALANLA İLGİLİ YAPILMIŞ ÇALIŞMALAR	3
5.YÖNTEM	4
5.1.Araştırmanın Modeli	4
5.2.Araştırmanın Evren ve Örneklemi	5
5.3.Verilerin toplanması.....	5
5.4.Verilerin Analizi.....	6

BİRİNCİ BÖLÜM

İMAM HATİP OKULLARININ TARİHSEL GELİŞİM SÜRECİ

1.1. CUMHURİYET ÖNCESİ DÖNEM	7
1.1.1.Medresetü'l Vaizin	8
1.1.2.Medresetü'l- Eimmeve'l Huteba	8
1.1.3 Medresetü'l İrşad.....	9
1.2. CUMHURİYET DÖNEMİ	9
1.2.1 İmam-Hatip Mektepleri	10
1.2.2. İmam-Hatip Kursları	11
1.2.3. İmam-Hatip Okulları	12
1.2.4 İmam-Hatip Liseleri(1973-1997)	15
1.2.5 Anadolu İmam-Hatip Liseleri (1985).....	17
1.2.6. 28 Şubat Süreci Sonrası İmam-Hatip Liseleri(1997-2002).....	18

1.2.7 İmam-Hatip Liseleri(2002-2018)	19
1.2.8 İmam Hatip Ortaokulu (2002-.....).....	21

İKİNCİ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

2.1. ARAŞTIRMAMIZIN “ÇOCUKLARINI İMAM-HATİP ORTAOKULUNA GÖNDEREN EBEVEYNLERİN SOSYO-DEMOGRAFİK, EKONOMİK VE KÜLTÜREL ÖZELLİKLERİ NELERDİR.” ŞEKLİNDEKİ BİRİNCİ ALT PROBLEME AİT BULGULAR	23
2.1.1.Okullara Göre Mülakat Gerçekleştirilen Katılımcıların Durumları	23
2.1.2. Mülakat Gerçekleştirilen Katılımcıların Çocuklarının Cinsiyet Durumları ..	24
2.1.3. Mülakat Gerçekleştirilen Katılımcıların Doğum Yerlerine Göre Durumları	24
2.1.4: Mülakat Gerçekleştirilen Katılımcıların Öğrenim Durumları.....	25
2.1.5. Katılımcıların İmam-Hatip Okullarında Öğrenim Görme Durumları	25
2.1.6. Yaşlarına Göre Katılımcıların Durumları.....	26
2.1.7. Katılımcıların Meslek Durumları	27
2.1.8. Katılımcıların Gelir Durumları.....	27
2.2.ARAŞTIRMAMIZIN “ÇOCUKLARIN CİNSİYETLERİNİN EBEVEYNLERİN OKUL TERCİHİNDE BİR ETKİSİ VAR MIDIR?” ŞEKLİNDEKİ İKİNCİ ALT PROBLEME AİT BULGULAR	28
2.2.1. Katılımcıların İmam Hatip Ortaokulunu Seçmelerinde Çocuklarının Cinsiyet Rolüne Göre Durumları.....	28
2.3.ARAŞTIRMAMIZIN “ OKUL TERCİHİNDE BULUNURKEN ÇOCUKLARIN FİKİRLERİNİ ALMAKTA MIDIRLAR?” ŞEKLİNDEKİ ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEMİNE AİT BULGULAR	30
2.3.1. Katılımcıların, Okul Tercihinde Bulunurken Çocuklarının Fikrini Alma Durumları	30
2.4.ARAŞTIRMAMIZIN “ÇOCUKLARINI İMAM-HATİP ORTAOKULUNA GÖNDEREN VELİLERİN İMAM-HATİP ORTAOKULLARINI TERCİH ETME NEDENLERİ VE BU OKULLARDAN BEKLENTİLERİNİN NELER OLDUĞU” ŞEKLİNDEKİ TEMEL PROBLEMİNE AİT BULGULAR	33
2.4.1. Katılımcıların Şartların Günümüzdeki Gibi Olması Durumunda İmam Hatip Okullarında Okumayı İsteyip İstememe Durumları	33
2.4.2. Katılımcıların Çocuklarını İmam Hatip Ortaokullarına Göndermelerinde Etkili Olan Nedenlerle İlgili Durumlar.....	37

2.4.3. Katılımcıların İmam Hatip Ortaokullarından Beklentilerine Göre Durumları	41
2.4.4. Katılımcıların Çocuklarını İmam Hatip Liselerine Gönderme Durumları	47
2.4.5. Katılımcıların Çocuklarının Din Görevlisi Olmasını İsteme Durumları	50
2.4.6. Katılımcıların Çocuklarının Üniversite Okumasını İsteme Durumları	56
2.4.7. Katılımcıların Çocukları İçin Meslek Tercihi Durumları.....	61
2.4.8. Katılımcıların, Çocuklarının Ders Başarısını Takip Etme Durumları	65
SONUÇ	70
KAYNAKÇA	73
EKLER.....	75

TABLolar DİZİNİ

	Sayfa
Tablo 1.1: İmam-Hatip Mekteplerinin Açılış Yılları, Okul ve Öğrenci Durumu.....	11
Tablo 1.2: İmam-Hatip Okullarının Orta Kısmı Yıllara Göre Açılış Durumu(1951-1971).....	14
Tablo 1.3: İmam-Hatip Liseleri Orta kısmındaki Sayısal değişimler(1971-1997).....	17
Tablo 1.4: İHL'lerin İstatistiki Bilgilerini Gösteren Tablo.....	21
Tablo 1.5: İHO'ların İstatistiki bilgilerini gösteren tablo	22
Tablo 2.1: Okullara Göre Dağılım	23
Tablo 2.2: Cinsiyete Göre Dağılım.....	24
Tablo 2.3: Doğum Yerlerine Göre Dağılım.....	24
Tablo 2.4: Katılımcıların Eğitim Durumuna Göre Dağılım.....	25
Tablo 2.5: Katılımcıların İmam-Hatiplilik Durumlarına Göre Dağılım	26
Tablo 2.6: Yaşlara Göre Dağılım.....	27
Tablo 2.7: Katılımcıların Mesleğine Göre Dağılımı.....	27
Tablo 2.8: Katılımcıların Gelir Durumuna Göre Dağılım	27
Tablo 2.9: Katılımcıların İmam Hatip Ortaokulunu Seçmesinde Çocuklarının Cinsiyetinin Etkili Olup Olmadığına Göre Dağılım	28
Tablo 2.10: Katılımcıların Çocuklarını İmam Hatip Okullarına Gönderirken Çocuklarla Konuşmalarına Göre Dağılım.....	31
Tablo 2.11: Katılımcıların Şartların Şimdiki Gibi Olması Durumunda İmam Hatip Okullarında Okumak İsteyip İstememelerine Göre Dağılım.....	34
Tablo 2.12: Katılımcıların Çocuklarını İmam Hatip Ortaokullarına Göndermesinde Etkili Olan Nedenlere Göre Dağılım	38
Tablo-2.13: Katılımcıların İmam Hatip Ortaokullarından Beklentilerine Göre Dağılım	41
Tablo-2.14: Katılımcıların İmam Hatip Ortaokullarından Beklentilerinin Karşılanıp Karşılanmamasına Göre Dağılım.....	42
Tablo 2.15: Katılımcıların Çocuklarını Ortaokuldan Sonra İmam Hatip Liselerine Gönderme Durumlarına Göre Dağılım	47

Tablo 2.16: Katılımcıların Çocuklarının Din Görevli Olmasını İstemelerine Göre Dağılım	51
Tablo 2.17: Katılımcıların Çocuklarının Üniversite Okumasını İsteme Durumlarına Göre Dağılım	56
Tablo 2.18: Katılımcıların Çocuklarına Yönelik Bölüm Tercihlerine Göre Dağılım....	57
Tablo 2.19: Katılımcıların Çocukları Hakkında Meslek Tercihine Göre Dağılım	61
Tablo 2.20: Katılımcıların Çocuklarının Ders Başarısını Takip Etme Durumlarına Göre Dağılım	65
Tablo 2.21: Katılımcıların Okul Ziyareti Yapma Durumlarına Göre Dağılım	67

KISALTMALAR

İHL	: İmam-Hatip Lisesi
İHO	: İmam-Hatip Ortaokulu
AİHL	: Anadolu İmam-Hatip Lisesi
AGE.	: Adı Geçen Eser
AGT.	: Adı Geçen Tez
AGM.	: Adı Geçen Makale
S.	: Sayfa
SS.	: Sayfa Sayısı
SY.	: Sayı
AKP	: Adalet ve Kalkınma Partisi
CHP	: Cumhuriyet Halk Partisi
DP	: Demokrat Parti
ANAP	: Anavatan Partisi
TÜSİAD	: Türkiye Sanayici ve İş Adamları Derneği
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MGK	: Milli Güvenlik Kurulu
YÖK	: Yüksek Öğretim Kurumu
TİMAV	: Türkiye Tüm İmam-Hatipliler Vakfı
VB.	: Ve Benzeri

ÖN SÖZ

Türk Eğitim Sistemi içerisinde önemli bir yere sahip olan imam-Hatip Okulları 3 Mart 1924 yılında Tevhidi Tedrisat kanununun yürürlüğe girmesi ile eğitim hayatına başlamıştır.¹ Osmanlının yıkılması ile yerine kurulan Türkiye Cumhuriyetinin Laik Devlet anlayışını kabul etmesi eğitim alanında da etkisini göstermiştir. Açıldığı günden itibaren tartışmaların hep odak noktasında olan İmam-Hatip Okulları 1930 yılında kapatılmış uzun yıllar kapalı kaldıktan sonra 1951 yılında tekrar açılmış ancak yine laiklik önünde büyük bir engel olarak görülmüş ve sürekli sorunlarla karşılaşmıştır.

İmam-Hatip Okullarının 28 Şubat sürecindeki kısıtlamalarla öğrenci sayısı bir dönem oldukça azalsa da, günümüzde bu okulların yasal kısıtlamaları ortadan kaldırılarak öğrenci sayıları artmıştır.

Ortaokula başlama yaşının 10-11 yaş olduğunu düşünürsek kuşkusuz çocukların okul tercihleri velileri tarafından yapılmaktadır. Araştırmamızda Velilerin İmam-Hatip Ortaokulunu tercihte bulunurken hangi kriterleri göz önünde bulundurdıkları, bu okullardan beklentileri, bu okulu tercih eden velilerin sosyal yapıları, velilerin İmam-Hatip okullarında okuma durumları, İmam-Hatip'ten sonraki okul tercihleri, çocuklarının ilerideki meslek tercihleri gibi konular incelenmiştir. Araştırmamızın daha iyi anlaşılması için İmam-Hatip Okullarının tarihsel gelişimi, öğrenci sayılarındaki değişimlere yer verilmiştir. Yapılan araştırma neticesinde elde edilen bulgular analiz edilerek detaylı bir şekilde ortaya konmuş ve konu ile ilgili önerilerde bulunulmuştur.

Çalışmaya başladığım günden itibaren bana desteğini esirgemeyen, araştırmamın her aşamasında bana yardımcı olan danışmanım değerli hocam sayın Prof. Dr. Muammer CENGİL'e teşekkürü bir borç bilirim. Bana bu zorlu süreçte anlayışla yaklaşan her zaman desteğini esirgemeyen değerli eşim Şükran ÖZTÜRK ZURNACI' ya ayrıca teşekkür ederim. Aileme, emeği geçen tüm dostlarıma, görüşme yaptığım sayın velilerime çok teşekkür ederim.

¹ Mustafa Öcal, *Bursa İmam-Hatip Mektebinden İmam-Hatip Liselerine* (Bursa: Bursa Araştırmaları Merkezi, 2013), 5-6.

GİRİŞ

Osmanlı Devletinin yerine Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasından sonra 3 Mart 1924 tarihinde Tevhidi Tedrisat kanununun kabulü ile birlikte Medreseler kapatılmıştır. Medreselerin kapatılması ile birlikte, 1924 yılında Din Görevlisi yetiştirmek için İmam-Hatip Mektepleri Açılmıştır.² Ancak açıldıktan kısa bir süre sonra 1930 yılında öğrenci yetersizliği bahanesiyle kapatılmıştır. Açıldığı günden itibaren çeşitli sıkıntılarla karşılaşan bu okulların tekrar açılması 1951 yılını bulmuştur. Çok partili sisteme geçişle birlikte halk tarafından ısrarla talep gören bu okulların açılması Demokrat Partinin İktidara gelmesiyle olmuştur.

Araştırmamızın konusu olan İmam-Hatip Ortaokulları, İmam-Hatip Mekteplerinin kurulduğu 1924 yılından itibaren bu okulların bünyesinde var olmuştur. Darbelerle, muhtıralarla dolu Türk Siyasi Hayatında Eğitim alanında en çok tartışma konusu olan kurumlar İmam-Hatip Okulları olmuştur. İmam-Hatip Okullarına en büyük zarar 28 Şubat sürecinde verilmiştir. 1997 senesinde çıkarılan 4306 sayılı 8 Yıllık Temel Eğitim Kanununun yürürlüğe girmesiyle birlikte İmam-Hatip Okullarının orta kısmı kapatılmıştır. 1997 yılından 2012 yılına kadar İmam-Hatip Ortaokulları kapalı kalmıştır. 2012 yılında iktidarda olan hükümetin 4+4+4 Kesintisiz Eğitim Yasasını çıkarmasıyla birlikte İmam-Hatip Ortaokulları Müstakil Müdürlükler altında açılmaya başlamıştır. Bu yıldan sonra bu okullara talep artmış ve öğrenci sayıları hızla çoğalmıştır.

İmam-Hatip Mektepleri ilk başlarda sadece din görevlisi yetiştirmek amacıyla açılan ve yoksul halkın çocuklarını gönderdiği okullarken, günümüzde her türlü sosyo-ekonomik çevreden öğrenci almakla birlikte sadece din görevlisi yetiştiren değil diğer meslek guruplarına da öğrenci gönderen okullar haline gelmiştir.

723108³ öğrenci sayısına ulaşan İmam-Hatip Ortaokulları sadece dini bir eğitim veren okul profilinden çıkıp hem akademik hem dini eğitim veren ve halkın geneline hitap eden kurumlar haline gelmiştir. Araştırmamızda çocuklarını İmam-Hatip Ortaokuluna gönderen anne-babaların bu okulları tercih etme nedenleri ve bu okullulardan beklentileri, velilerin sosyo-demografik durumları, velilerin kendi imam-

² Mustafa Öcal, *Bursa İmam-Hatip Mektebinden İmam-Hatip Liselerine* (Bursa: Bursa Araştırmaları Merkezi, 2013), 5-6.

³ http://sgb.meb.gov.tr/www/icerik_goruntule.php?KNO=327.

hatip okullarında okuma durumları, çocuklarının ileride hangi mesleği yapmak istedikleri gibi sorulara cevap aranmıştır. Ayrıca bu soruların daha anlamlı olması için İmam-Hatip Okullarının tarihsel gelişimi hakkında da bilgiler verilmiştir.

Bu bölümde, araştırmanın problemi, araştırmanın amaçları, araştırmanın önemi, araştırmanın sınırlılıkları, tanımlar ve araştırmamızla ilgili yapılmış bazı çalışmalar ele alınmıştır.

1. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

Genel olarak ülkemizde öğrencilerin okul seçiminde Aileler önemli bir rol oynamaktadır. Araştırmamıza konu olan İmam Hatip Ortaokuluna başlama yaşının 10 yaş olduğunu düşünürsek, çocuklarını bu okullara gönderen velilerin yapmış oldukları okul tercihi de araştırmamız açısından önemiyet kazanacaktır. Günümüzde 723108⁴ öğrenci kapasitesine sahip İmam Hatip ortaokullarının veliler tarafından tercih edilirken hangi kriterlerin esas alınarak tercih edildiği de önemli bir tartışma konusudur. Bu bağlamda araştırmamızın temel problemini “çocuklarını İmam-Hatip Ortaokuluna gönderen velilerin İmam-Hatip Ortaokullarını tercih etme nedenleri ve bu okullardan beklentilerinin neler olduğu” oluşturmaktadır.

Araştırmada bu temel probleme bağlı olarak aşağıdaki alt problemlere cevaplar aranmıştır:

- 1- Çocuklarını İmam-Hatip Ortaokuluna gönderen ebeveynlerin sosyo-demografik, ekonomik ve kültürel özellikleri nelerdir.
- 2- Çocukların cinsiyetlerinin ebeveynlerin okul tercihinde bir etkisi var mıdır?
- 3- Ebeveynler okul tercihinde bulunurken çocukların fikirlerini almakta mıdır?

2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Biz bu araştırmada çocuklarını İmam-Hatip Ortaokuluna gönderen velilerin sosyo-demografik ve kültürel özelliklerini, İmam-Hatip Ortaokullarını tercih etme nedenlerini ve bu okullardan beklentilerini tespit etmeyi amaçladık.

⁴ http://sgb.meb.gov.tr/www/icerik_goruntule.php?KNO=327.

Bu anlamda araştırmamızda İmam-Hatip Ortaokullarının tarihsel süreci, yıllara göre öğrencilerinin istatistiki bilgileri, karşılaştığı sorunlar, kapanma süreçleri gibi bilgiler ışığında günümüzde son halini alan bu okullarda okuyan 700 binin üzerindeki öğrencinin velilerinin profilini ve bu okullarla ilgili görüşlerini ortaya koyması açısından önemlidir.

Ülkemizde bütün Ebeveynler çocuklarının iyi bir eğitim almasını istemektedirler. Çocuklarını İmam-hatip ortaokuluna gönderen ebeveynler ise iyi bir eğitim almalarının yanında başka nedenlerden dolayı da bu okulları tercih etmektedirler. Bu araştırma bu nedenlerin de belirlenmesi bakımından önemlidir.

3. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Araştırma 2018-2019 eğitim öğretim yılında Çorum ili merkez ilçesinde bulunan dört İmam-Hatip Ortaokulunda öğrenim gören öğrenci velileri ile sınırlıdır. Bu nedenle sonuçlar tüm İmam-Hatip Ortaokullarında öğrenim gören öğrencilerin velilerine genellenemez. Araştırma amaç kısmında belirtilen sorularla ve gözlemlerle sınırlıdır.

4. ALANLA İLGİLİ YAPILMIŞ ÇALIŞMALAR

İmam-Hatip Liseleri ile ilgili geçmişten günümüze çok sayıda araştırma yapılmıştır. Ancak İmam-Hatip Ortaokulu özelinde çok fazla araştırma yapılmamıştır. İHO'larla ilgili araştırma sayısının az olmasının nedeni bu okulların müstakil olarak yakın bir tarih olan 2012 senesinde açılmasıdır. Bizim araştırmamıza benzer çalışmalar daha çok İmam-Hatip Liselerine yönelik olarak yapılmıştır. Bunlardan bazıları şunlardır;

Fatma Gonca Dünder tarafından 2008 yılında Yozgat ilinde bir İmam-Hatip Lisesinde öğrenim gören 30 öğrencinin anne-babasına , “Çocuklarını İmam-Hatip Lisesine gönderen anne-babaların İmam-Hatip Liselerini Tercih nedenleri ve beklentileri” konulu, derinlemesine mülakat yöntemi kullanılarak nitel bir araştırma yapılmıştır.⁵

Pembe Gül Ateş tarafından Gaziantep ilinde 2016 yılında üç İmam-Hatip Lisesinde öğrenim gören 400 öğrenciye anket tekniği kullanılarak, “İmam-Hatip

⁵ Fatma Gonca Dünder, “Çocuklarını İHL'ye Gönderen Anne-babaların İHL'yi Tercih Nedenleri ve Beklentileri”, (Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 2008).

Liselerinde okuyan öğrencilerin İmam-Hatip Lisesini tercih nedenleri ve beklentileri” konulu bir tez çalışması yapmıştır.⁶

Turan Bilge Kuşçu tarafından 2016 yılında Gaziantep ili islahiye ilçesinde iki İHL’de öğrenim gören öğrencilerin velilerinin toplam 62 tanesine; “Velilerin öğrencilerini İHL’ye gönderme nedenleri ve beklentileri” konulu nitel bir çalışma olan bir tez çalışması yapmıştır.⁷

5. YÖNTEM

5.1.Araştırmanın Modeli

Araştırmamız nitel bir araştırmadır. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, alguların ve olayların, natürel ortamda gerçekçi ve totaliter bir biçimde ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlendiği araştırma şeklidir. Psikoloji, sosyoloji, antropoloji, eğitim gibi sosyal bilim alanlarında insan ve toplum davranışlarını inceleyen araştırmalarda sıklıkla nitel araştırma tekniklerinden yararlanır. Nitel araştırma ile “Niçin? Nasıl? Ne şekilde?” sorularına cevap aranır.⁸

Araştırma da “Yarı Yapılandırılmış Görüşme” tekniği kullanılmıştır. Görüşme, sözlü iletişim yoluyla veri toplama tekniğidir. Görüşme, bireylerin çeşitli konulardaki bilgi ve düşüncelerini ve bu düşüncelerin nedenlerini öğrenmenin yollarından birisidir. Sözlü anlatım yazılı anlatıma göre daha açıklayıcı, sınırlandırılmamış, ek açıklamalarda bulunma olanağı tanıyan yüzeysel bilgiler yerine derine inmeye olanak sağlayan bir tekniktir.⁹Yarı yapılandırılmış görüşme ise, yapılandırılmış görüşmeden biraz daha esnektir. Bu teknikte, araştırmacı önceden sormayı planladığı soruları içeren görüşme protokolünü hazırlar. Buna karşın araştırmacı görüşmenin akışına bağlı olarak değişik yan ya da alt sorularla görüşmenin akışını etkileyebilir ve kişinin yanıtlarını açmasını ve ayrıntılandırmasını sağlayabilir. Eğer kişi görüşme esnasında belli soruların yanıtlarını başka soruların içerisinde yanıtlamış ise araştırmacı bu soruları sormayabilir. Yarı

⁶ Pembe Gül Ateş, “İHL’de Okuyan Öğrencilerin İHL’yi Tercih Nedenleri ve Beklentileri”, (Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi,2016).

⁷ Turan Bilge Kuşçu, “Velilerin Çocuklarını İmam-hatip Liselerine Gönderme Nedenleri ve Beklentileri”, (Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, 2016).

⁸ Niyazi Karasar, *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (Ankara: Nobel Akademik, 2016), 210-220.

⁹ Niyazi Karasar, *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (Ankara: Nobel Akademik, 2016), 210-220.

yapılandırılmış görüşme tekniği sahip olduğu belirli düzeyde standartlık ve aynı zamanda esneklik nedeni ile eğitim bilim araştırmalarında daha uygun bir teknik görünümü vermektedir. Bu görüşme, nitel araştırma içerisinde görülebilir.¹⁰

5.2.Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evreni Çorum ili Merkez ilçesinde İmam-Hatip Ortaokullarında öğrenim gören toplam 3811 öğrencinin ebeveynlerinden oluşmaktadır.¹¹ Araştırmanın örnekleme ise tesadüfi örnekleme yöntemiyle belirlenmiş olup Çorum merkez ilçenin dört ayrı mahallesinde bulunan Danişmend Gazi İmam-Hatip Ortaokulu, Yıldırım Beyazıt İmam-Hatip Ortaokulu, Ömer Kömürcü İmam-Hatip Ortaokulu ve Türkiyem İmam-Hatip Ortaokuluna öğrencisini gönderen 40 Ebeveyninden oluşmaktadır.

Danişmend Gazi İHO'da 522 öğrenci öğrenim görmektedir, bunların 314'ü kız 208'i erkektir. Danişmend Gazi İHO'da öğrenim gören 10 öğrencinin 5'nin babası ile, 5'inin annesiyle görüşme yapılmıştır.¹²

Yıldırım Beyazıt İHO'da 563 öğrenci öğrenim görmektedir, bunların 307'si kız, 256'sı erkektir. Yıldırım Beyazıt İHO'da Öğrenim gören 10 öğrencinin 5'inin babasıyla, 5'nin annesiyle görüşme yapılmıştır.¹³

Ömer Kömürcü İHO'da 438 öğrenci öğrenim görmektedir, bunların 218'ü kız 220'i erkektir. Ömer Kömürcü İHO'da öğrenim gören 10 öğrencinin 5'inin babası ile 5'inin annesi ile görüşme yapılmıştır.¹⁴

Türkiyem İHO'da 284 öğrenci öğrenim görmektedir, bunların 152'ü kız 132'i erkektir. Türkiyem İHO'da öğrenim gören 10 öğrencinin 5'inin babası ile 5'inin annesiyle görüşme yapılmıştır.¹⁵

5.3.Verilerin toplanması

Verilerin toplanması için yarı yapılandırılmış görüşme tekniği uygulanmıştır. Bu görüşme yaklaşımı, görüşme sırasında irdelenecek bir sorular veya konular listesini kapsar. Görüşmecisi önceden hazırladığı konu veya alanlara sadık kalarak, hem önceden

¹⁰ Durmuş Ekiz, *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, (Ankara: Anı yayıncılık, 2015), 63.

¹¹ <https://e-okul.meb.gov.tr/>.

¹² <https://e-okul.meb.gov.tr/>.

¹³ <https://e-okul.meb.gov.tr/>.

¹⁴ <https://e-okul.meb.gov.tr/>.

¹⁵<https://e-okul.meb.gov.tr/>.

hazırlanmış soruları sorma, hem de bu sorular konusunda daha ayrıntılı bilgi alma amacıyla ek sorular sorma özgürlüğüne sahiptir. Sorular veya konuların belirli bir öncelik sırasına konması zorunlu değildir. Görüşme formu, araştırma problemi ile ilgili tüm boyutların ve soruların kapsanmasının güvence altına almak için geliştirilmiş bir yöntemdir. Görüşmeci, görüşme sırasında soruların cümle yapısını ve sırasını değiştirebilir, bazı konuların ayrıntısına girebilir veya daha çok sohbet tarzı bir yöntem benimseyebilir.¹⁶

Görüşme yapılan öğrenci velilerinin kendilerini daha rahat hissetmeleri için kimlik bilgileri alınmamıştır, yapılan görüşme kayıtlarının hiçbir yerde paylaşılmayacağı garantisi verilmiştir. Velilerle Yapılan Bireysel görüşmeler için Çorum İl Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinler alındıktan sonra 04.02.2019 ile 10.04.2019 tarihleri arasında yapılmıştır. Görüşmeler dört İmam-Hatip Ortaokulunda toplam 40 öğrenci velisine yapılmıştır.

Yapılan görüşmelerde velilere 11 tane açık uçlu soru sorulmuştur. Lakin bazı soruların cevapları sorunun veliyi ilgilendirme durumuna göre evet-hayır şeklinde olabilmektedir. Görüşmelerde herhangi bir süre kısıtlaması yapılmamıştır. Görüşme yapılan velilerin seçiminde Kartopu Tekniği kullanılmıştır. Velilerin okulda öğrenim gören öğrencileri cinsiyetlerinin eşit şekilde dağılması için gayret gösterilmiştir.

5.4.Verilerin Analizi

Yapılan görüşmeler 20 anne ve 20 baba ile gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerde elde edilen bulgular soru başlıkları altında incelenmiştir. Bazı veriler aktarılırken velilerin görüşleri aynen araştırmamıza aktarılmıştır. Araştırmamızda bulgular betimsel çözümleme tekniği kullanılarak yorumlanmıştır. Elde edilen veriler tablolarla aktarılmış olup yorum ve açıklamalar tablolarla birlikte yapılmıştır.

¹⁶ Ali Yıldırım ve Hasan Şimşek, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2008) 147-155

BİRİNCİ BÖLÜM

İMAM HATİP OKULLARININ TARİHSEL GELİŞİM SÜRECİ

1.1. CUMHURİYET ÖNCESİ DÖNEM

Cumhuriyet öncesi dönemde din eğitimi medrese adı verilen kurumlar tarafından karşılanmaktayken, bu okulların yanında mektepler ve yabancı okullarda bulunmaktadır. Ancak Osmanlı döneminde dini eğitimin verildiği temel kurum medreselerdir. Din adamı ihtiyacının karşılanmasında medreselerin etkin rolü bulunmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasından sonra Tevhid-i Tedrisat Kanunu kabul edilmiştir. Tevhid-i Tedrisat öğretimin birleştirilmesi anlamına gelir. Öğretimin birleştirilmesi ile birlikte medrese-mektep ikiliği ortadan kalkmış medreseler kapatılmıştır. Mendereslerin yerine Din adamı yetiştirmek üzere İmam-hatip mektepleri açılmış ancak çeşitli bahanelerle ve yıpratma politikalarıyla bu okulların ilerlemesi engellenmiş ve kapanma noktasına gelmiştir.¹⁷

Çalışmamızın ana konusu olan imam-hatip okullarının tarihi gelişimini ele almadan önce Osmanlı Devletinin son zamanlarında medreselerle ilgi ne gibi çalışmalar yapılmış bunlara değineceğiz.

Osmanlı Devletinin son dönemlerinde ilan edilen 2. Meşrutiyet ile birlikte toplumda ihtiyaç duyulan hem mesleki alan bilgisi hem de genel kültür bakımından donanımlı, nitelikli din görevlilerinin yetiştirilmesi amacıyla medreselerde bir takım yenilikler yapılmıştır. Yapılan bu yeniliklerin yanında 1912 yılında “Medresetül-Vaizin”, 1913 yılında “Medresetül-Eimme ve'l-Huteba” isimli yeni medreseler açılmıştır. Bu medreselerde vaiz, imam-hatip ve müezzin gibi din hizmeti yapacak kalifiyeli eleman yetiştirilmesi amaçlanmıştır.¹⁸

¹⁷ Beyza Bilgin, “Tevhid-i Tedrisat Kanunu ve Din eğitimi”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi* 12, sy.35 (1996): 527-535.

¹⁸ Zeki Salih Zengin, “Başlangıçtan Cumhuriyet dönemine Din Eğitimi”, *Din Eğitimi*, Ed. Mustafa köylü ve Nurullah Altaş, (İstanbul: Ensar Neşriyat, 2015), 41.

1.1.1. Medresetü'l Vaizin

2. meşrutiyet döneminde vaazlar ve vaizler üzerine çok sayıda tartışma yaşanmış olup vaizlerin yetersiz olduğu eleştirileri yapılmış, vaizliğin nasıl olması gerektiği gibi konular konuşulmuş, bunun üzerine yetkili ve irşad sahibi vaizler yetiştirilmek üzere Sultan Mehmed Reşat döneminde Evkaf Nezaretine bağlı olarak 29 Aralık 1919 tarihinde Medresetü'l Vaizin açılmıştır. Böylece Osmanlıda ilk Vaiz Yüksek Okulu açılmış olmuştur. Bu medresede tahsil süresi 3 yıl olarak planlanmıştır. Dini ve sosyal dersler olmak üzere 22 dersin okutulduğu görülen medrese ilk açıldığı dönemde halk tarafından övgüyle bahsedilmiştir. Sınırlı sayıda öğrenci kabul eden medreseye öğrenciler sınavla kabul edilmekte ve yine mezun olurken de bitirme sınavına girip başarılı olmaları gerekmektedir. Medresetü'l Vaizin'de eğitim açıldığı tarihten Birinci Dünya savaşına kadar devam etmiştir. Mezun öğrenciler vaizlik, kürsü şeyhliği ve tabur imamlığı gibi görevleri yerine getirmişlerdir. Savaşın patlak vermesiyle birlikte medreseden beklentiler azalmış, halkın sefalet içinde olması, cepheye giden öğrencilerin geri dönmemesi ve hocaların yetersizliği gibi problemlerden dolayı medresede eğitime bir dönem ara verilmiş ve nihayetinde 14 Ağustos 1919 tarihinde Medresetü'l-eimme ve'l-huteba ile Medresetü'l Vaizin birleştirilerek Medresetü'l İrşad açılmıştır.¹⁹

1.1.2. Medresetü'l- Eimme ve'l Huteba

Osmanlı Devletinde önemli bir yere sahip olan imamlık müessesine her zaman saygı duyulmuş, imamların yetiştirilmesine de ayrıca önem verilmiştir. Osmanlı toplumunda imamlar sadece namaz kıldırın kişiler olarak değil, halkı dini konularda aydınlatan, hükümet ile halk arasında birçok işe aracılık eden, evlenme boşanma işlerini yürüten, nüfus kayıt işlerini yapan, gerektiğinde öğretmenlik yapan kişilerdir. 2. Meşrutiyet dönemine kadar Osmanlıda imamlar genel medreselerde yetişmekteydi, çoğu zaman da eğitimlerini tamamlamadan göreve başlamaktaydı. 2. Meşrutiyet dönemine gelindiğinde mahalle ve köy imamlarının yetersiz olduğu, yeterli eğitim alamadıkları gibi konular sıkça tartışılmaktaydı.²⁰ Bu tartışmalar üzerine Bugün ki İman-hatip okullarının temeli olan Medresetü'l- Eimmeve'l Huteba alanında uzman

¹⁹Tuğba Yalçın Aydeniz, "Osmanlı'da İlk Vaiz Yüksek Okulu: Medresetü'l Vaizin", 3. Osmanlı Sempozyumu, sy.7 (2015): 597-621.

²⁰ Zekeriya Akman, "Osmanlı Son Dönem Kurumlarından Daru'l Hikmeti'l-İslamiye'nin Din Eğitimi ve Öğretimi Alanındaki Faaliyetleri", İslami Araştırmalar Dergisi, sy.1 (2007): 88-89.

imam ve hatipler yetiştirmek üzere 1913 yılında kurulmuştur.²¹Bu medrese eğitim süresinin kısa olması ve öğrenci bulamaması nedeniyle okuldan ziyade bir yıllık kurs gibi değerlendirilebilir. Harp döneminin sıkıntıları, açlık, sefalet öğrencilerin cepheye gitmesi gibi sorunlardan ötürü öğrenci sayısı giderek düşen Medresetü'l-Eimmeve'l-Hüteba 14 Ağustos 1919 tarihinde Medresetü'l Vaizin ile birleştirilerek Medresetü'l İrşadıyla yeni bir medreseye dönüştürülmüştür.²²

1.1.3 Medresetü'l İrşad

1919 yılında Evkaf nezaretine bağlı olan Medresetü'l Vaizin ile Medresetü'l-Eimmeve'l-Hüteba birleştirilerek Medresetü'l İrşad adıyla yeni bir medrese oluşturulmuş ve bu medrese Daru'l-Hikmeti'l-İslamiye'ye bağlanmıştır.²³ Bu medrese Vaizler şubesi ve imam-hatipler şubesi olarak iki bölümden oluşmaktaydı. Vaizler şubesinin öğrenim süresi üç yıl iken imam-hatipler şubesinin öğrenim süresi iki yıl idi. Medresetü'l İrşad'tan mezun olan öğrenciler, askeri kıtalarda imam, vilayet, ilçe ve kazalarda vaiz olarak atanırlardı. İmamlık ve hatiplik görevi bu medresede öğrenimi tamamlayanlara verilirdi. Bu medresede bütün medreseler gibi Tevhid-i Tedrisat kanununun çıkmasıyla kapandı. 1067 tarihinde kurulan Nizamiye Medresesinden 1924 yılına kadar 856 sene yaşayan bu medreseler Tevhid-i Tedrisat kanununun çıkmasıyla birlikte tarihe karışmış oldu²⁴

1.2. CUMHURİYET DÖNEMİ

623 yıl yaşayan ve uzun bir süre dünyaya hüküm süren Osmanlı Devleti'nin yıkılması ile yerine 29 Ekim 1923 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Devleti Kurulmuştur. Bir reform devleti olarak ortaya çıkan Türkiye Cumhuriyeti Devleti Batılı devletlerin seviyesine çıkabilmek için bir dizi reform gerçekleştirmiştir. Bu reformlardan bazılarını da eğitim alanında yapmıştır.

²¹ Nahit Dinçer, "1913'den Günümüze İmam-hatip Okulları Meselesi", (İstanbul: Yağmur Yayınları, 1974), 18.

²² Akman, *a.g.e.*, 88-89.

²³ Akman, *a.g.e.*, 89-90.

²⁴ Nahit Dinçer, "1913'den Günümüze İmam-hatip Okulları Meselesi", (İstanbul: Yağmur Yayınları, 1974), 19.

Cumhuriyetin ilanı ve halifeliğin kaldırılıp son halifenin yurt dışına gönderilmesinden sonra eğitim alanında yapılan reformların en başında Tevhid-i Tedrisat Kanunu vardır. Dönemin Maarif vekili Vasif ÇINAR Bey'in Teklifi ile 03.03.1924 Tarihinde Tevhid-i Tedrisat Kanunu kabul edilmiştir. Kelime anlamı Öğretimin tek elde birleştirilmesi olan bu kanunla birlikte yüzyıllardır din ve ilim adamı yetiştiren medreseler kapatılmış yerine laik eğitim kurumları olan mektepler açılmıştır.²⁵

Tevhid-i Tedrisat kanunun amacı tek tip insan yetiştirmek değildir, bunu da kanunun 4. Maddesinden anlıyoruz. Bu madde şöyledir: Maarif Vekâleti, yüksek diniyat mütehasısları yetiştirmek üzere Darulfünun'da bir İlahiyat Fakültesi tesis ve imamet ve hitabet gibi hıdemat-ı diniyenin ifası vazifesi ile mükellef memurların yetişmesi için de ayrı mektepler küşad edecektir. Bu maddeden yola çıkarak Maarif Vekâleti, üniversite tahsili yapmış uzman din görevlileri ve bilim adamları yetiştirmek için Darulfünun'da bir ilahiyat fakültesi açmak ve ülkenin dört bir tarafında görev yapacak imam ve hatip yetiştirmek için imam-hatip mekteplerinin açmakla görevlendirilmektedir.²⁶

1.2.1 İmam-Hatip Mektepleri

İmam-Hatip Mektepleri Tevhid-i Tedrisat Kanununun 4. Maddesi dayanak gösterilerek 1923-1924 eğitim-öğretim yılında 29 yerde açılmıştır. Öğretim süresi 4 yıl olan bu okullar ortaokul kademesine eş değer olarak açılmış ve lise kademesi açılmamıştır.²⁷

İmam-Hatip Mektepleri 1924 yılında 29 yerde 2258 öğrenci 300 öğretmenle eğitim-öğretime başlamıştır. Yıllara göre İmam-Hatip Mekteplerinin sayıları ve öğrenci durumları aşağıdaki tablodaki gibi olmuştur²⁸

²⁵ Mustafa Öcal, *Bursa İmam-Hatip Mektebinden İmam-Hatip Liselerine* (Bursa: Bursa Araştırmaları Merkezi, 2013), 5-6.

²⁶ Mustafa Öcal, *İmam-Hatip Liseleri ve İlköğretim Okulları*, İstanbul: Ensar Neşriyat, 1994), 27-31.

²⁷ Mustafa Öcal, *100. Yılında İmam Hatip Liseleri* (İstanbul: Ensar Neşriyat, 2013), 43.

²⁸ Ahmet Ünsür, *Kuruluşundan Günümüze İmam-Hatip Liseleri* (İstanbul: Ensar Neşriyat, 2005), 139-140.

Tablo-1.1: İmam-Hatip Mekteplerinin Açılış Yılları, Okul ve Öğrenci Durumu²⁹

Ders Yılı	Okul Sayısı	Öğrenci Sayısı
1923-1924	29	Öğretim yılı başı: 2258 Öğretim yılı sonu: 1822
1924-1925	26	1442
1925-1926	20	1009
1926-1927	2	278
1927-1928	2	200
1928-1929	2	100
1929-1930	Kapatılış	-

Tablo-1.1'den de anlaşılacağı üzere İmam-Hatip mektepleri 29 yerde açılmış olmasına rağmen sayıları 1924-1925 öğretim yılında 26'ya, 1925-1926 öğretim yılında 20'ye ve 1927-1930 yılları arasında sadece İstanbul ve Kütahya'daki okullar olmak üzere ikiye düşmüş ve en nihayetinde 1930 yılında kapatılmıştır.

İmam-Hatip Mekteplerinin kapatılmasının nedenlerini özetleyecek olursak bazılarını şu şekilde ifade edebiliriz; İmam-Hatip Mekteplerinin 4 yıllık ortaokul seviyesinde tutulması, buradan mezun olan öğrencilere lise ve yükseköğrenim imkânı verilmemesi, din görevliliğinin memurluktan çıkarılarak maaş verilmesinin durdurulması ve herhangi bir çalışma alanının kalmaması, medreseler dönemindeki burs ve diğer bazı imkanların kaldırılması, halkın medreselere duyduğu ilgiyi bu okullara duymaması gibi durumları imam-hatip mekteplerinin kapatılması nedenlerinden bazıları olarak gösterebiliriz³⁰

1.2.2. İmam-Hatip Kursları

1930 yılında İmam-Hatip Mekteplerinin kapatılmasından sonra din eğitimi 18 yıl boyunca Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı Kur'an Kursları tarafından verilmiştir. Bu dönemde camiler imamsız kalmış köylerde cenazeleri defnedecek din görevlisi bulmakta zorlanılmıştır.³¹ Çok partili döneme geçişle birlikte halktan gelen tepkilerin

²⁹Ahmet Ünsür, *Kuruluşundan Günümüze İmam-Hatip Liseleri* (İstanbul: Ensar Neşriyat, 2005), 143.

³⁰ Mustafa Öcal, *İmam-Hatip Liseleri ve İlköğretim Okulları* (İstanbul: Ensar Neşriyat, 1994), 32-34.

³¹ Nahit Dinçer, *1913'den Günümüze İmam-hatip Okulları Meselesi* (İstanbul: Yağmur Yayınları, 1974), 51-64.

çoğalmasi üzerine dönemin hükümet partisi CHP içinde de bu konuların tartişılması yaşanmıştır. 10 şubat 1948 yılında toplanan CHP Meclis Grubunda Başbakan Hasan SAKA ilkokullarda din derslerinin okutulması ve İmam ve Hatip yetiştirmek üzere meslek okullarının açılması gibi konularda ęalıřma yapmaları için parti içinden 17 kişiden oluşan bir komisyon seğmiştir. Bu komisyon 17 şubat 1948 tarihinde yaptığı ęalıřmanın raporunu Ulus Gazetesinde yayınlamıştır.³² Bu rapora göre;

- a) İlkokullarda ders saatleri dışında, 4. ve 5. Sınıflarda isteyenlere din dersleri okutulması ve köy okullarının 3. Sınıflarında da aynı şekilde hareket edilmesi,
- b) İmamlık, hatiplilik gibi din hizmetlerini yapacak elemanlar yetiştirilmesi,
- c) Yüksek din bilgini, müftü, vaiz yetiştirmek üzere bir ilahiyat fakültesi kurulması prensip olarak kabul edilmiştir.³³

Ulus gazetesinde yayınlanan bu komisyon raporundan yaklaşık sekiz ay sonra 15 Ocak 1949 tarihinde önce İstanbul ve Ankara da daha sonra da, Afyonkarahisar, Kayseri, Isparta, İzmir, Kastamonu, Adana, Trabzon ve Urfa olmak üzere toplamda 10 ilde imam-hatip kursları ağılmıştır. Bu kurslardan 1949 senesinde 50 talebe mezun olmuştur. Daha sonra bu kurslar iki yıla ęıkarılmıř ve meslek okulu mezunlarının bu okullara gitmelerine de olanak verilmiştir. Bu kurslar da 1951 yılında İmam-Hatip Mekteplerinin açılması ile kapatılmıştır.

1.2.3. İmam-Hatip Okulları

Çok partili döneme geğişle birlikte C.H.P halktan gelen tepkiler üzerine seçimi kaybetmemek için İmam-Hatip Kurslarının ağılmasını sağlamıştır. Ancak bu kurslar süre ve nitelik olarak yetersiz kalmıştır. 1950 yılında yapılan seçimlerden önce Demokrat Partinin seğim vaatleri arasında Ezanın tekrar Arapça okutulması ve İmam-Hatip Okullarının tekrar açılması yer almaktaydı. Halk Seğim sonucu iktidara gelen Demokrat Partiden bu vaatlerini yerine getirmelerini istemiştir. Bu sebeplerden ötürü dönemin Milli Eğitim Bakanı Tefik İleri şu açıklamaları yapmıştır; İmam-Hatip Okullarının açılması zaruretine kaniyiz. Çünkü Türk Milletine hitap edecek olgun, kültürlü, hatip ve imamların yetişmesini arzu ediyoruz.³⁴ Bu açıklamalar sonrasında 13.10.1951 Tarih ve 601 Sayılı Müdürler Komisyonu kararı ile ilkokula dayalı birinci devresi dört, İkinci devresi üç yıl olan ve bir bütün olarak bulunan yedi yıllık İmam-

³² Ahmet Ünsür, *Kuruluşundan Günümüze İmam-Hatip Liseleri* (İstanbul: Ensar Neşriyat, 2005), 148-152.

³³ Ünsür, *a.g.e.*, 149.

³⁴ Ahmet Ünsür, *Kuruluşundan Günümüze İmam Hatip Liseleri* (İstanbul: Ensar Neşriyat, 2005), 155.

Hatip Okulları Türk Eğitim Sistemi içerisinde yerini almıştır. 1951-1952 eğitim öğretim yılında, İstanbul, Ankara, Adana, Isparta, Kayseri, Konya, Maraş olmak üzere yedi ilimizde İmam-Hatip okulları açılmıştır.³⁵

İmam-Hatip Okulları açıldığı zaman Din Eğitimi Müdürlüğü olmadığı için Özel Okullar Müdürlüğüne bağlı olarak açılmıştır. Sonraki yıllarda okul ve öğrenci sayılarının artması iş yükünü artırmış ve yeni bir müdürlük kurulması zarureti doğmuştur. Bu zarureten ötürü 1961 yılında Din Eğitimi Müdürlüğü kurulmuş ve bu okullar bu müdürlük bünyesine aktarılmıştır. İlk etapta yedi ilde açılan bu okullar a halk tarafından ilgi görmüş ve sayıları artmaya başlamıştır. Anadolu'nun her köşesinde yeni İmam-Hatip Okulları açılmaya devam etmiştir.1962 yılına gelindiğinde bu okulların sayısı 26'yı bulmuştur, bu okullarının sayısının her geçen gün artması ve 1959 senesinden sonra Yüksek İslam Enstitülerinin açılıp, sayılarının da artması ile daha önce Din Öğretimi Müdürlüğü olarak kurulan birimin iş yükünü çok artırmıştır. Ve nihayetinde 1964 yılında alınan bir Bakanlık kararı ile Din Eğitimi Müdürlüğü, Din Eğitimi Genel Müdürlüğüne dönüştürülmüştür.³⁶

1951-1971 yılları arasında Eğitim-Öğretime İmam-Hatip Okulları ismiyle devam eden bu okulların, bizim araştırmamıza da konu olan İmam-Hatip Ortaokul kısmına denk gelen orta kısımlarının, bu okulların isimlerini değişip İmam-Hatip Liselerine dönüşmeden önceki okul ve öğrenci sayıları aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo-1.2' de görüldüğü üzere bu okulların sayıları ve eğitim gören öğrenci sayıları giderek artmıştır. İktidarı elinde bulunduran hükümetler bu okullara karşı farklı yaklaşımlar sergilemişlerdir kimileri bu okulların sayısını artırmak isterken kimileri kapatmak istemişlerdir. Çeşitli sıkıntılarla boğuşan bu okullar zaman zaman kapatılma tehlikesi ile karşı karşıya kalmışlar, ancak yoluna devam ederek bu noktalara kadar ilerlemiştir.

İmam-Hatip Okullarının Ders programına bakıldığı zaman derslerin yüzde 40'ı Meslek dersleri, yüzde 60'ı kültür ve fen derslerinden oluşmuştur. Ve bu şekilde de günümüze kadar devam etmiştir. Bizim de araştırmamızın konusu olan şimdiki İmam-Hatip Ortaokuluna denk gelen İmam-Hatip Okulunun ilk kısımda okutulan meslek dersleri şu şekilde olmuştur; Kur'an-ı Kerim, Arapça, Tefsir, Akaid, Kelam, Din Dersleri, Fıkıh

³⁵ Nahit Dinçer, *İmam Hatip Okulları Meselesi* (İstanbul: Yağmur Yayınevi, 1974), 65.

³⁶ Halis Ayhan, *Türkiye'de Din Eğitimi* (İstanbul: Ensar Neşriyat, 2004), 191-193.

Usulü, Siyer ve Ahlak, Hadis ve Hadis Usulü dersleridir. Bu okullarda okutulan Kültür dersleri de diğer okullarda okutulan derslerle tamamen aynı olmuştur ders yükü artırılarak meslek dersleri ilave edilmiştir. Böylelikle bu okulda okuyan öğrenciler dini bir eğitim alırken bunun yanında kültür derslerini de diğer okulda okuyan öğrencilerle aynı sayıda almışlardır.³⁷

Tablo-1. 2: İmam-Hatip Okullarının Orta Kısım Yıllara Göre Açılış Durumu(1951-1971)³⁸

Öğretim Yılı	Okul Sayısı	Yeni Kayıt	Öğrenci	Öğretmen	Mezun
1951-1952	7	876	876	27	-
1952-1953	7	-	1191	48	-
1953-1954	15	-	1642	90	-
1954-1955	16	-	2048	107	194
1955-1956	16	924	2181	108	242
1956-1957	17	-	2520	171	452
1957-1958	17	-	2584	163	368
1958-1959	19	-	2628	194	418
1959-1960	19	-	2922	191	409
1960-1961	19	246	3374	227	380
1961-1962	19	-	4200	351	44
1962-1963	26	-	5874	398	505
1963-1964	26	-	8576	432	689
1964-1965	26	-	9676	425	800
1965-1966	30	-	11832	-	1223
1966-1967	40	-	17242	-	1760
1967-1968	58	12090	24678	307	2239
1968-1969	69	13079	31822	680	2638
1969-1970	71	13308	36655	713	4371
1970-1971	72	13555	41767	811	5650
Toplam	72	54078		811	22782

İmam-Hatip Okulları 1951 yılında; ilkokula dayalı, orta kısmı dört, lise kısmı üç yıl olan bir bütün teşkil eden okullar olarak planlanmış ve bu yapı 1971 yılına kadar devam etmiştir. Bu yapı daha sonraları yapılan Milli Eğitim Şuralarında ve çeşitli toplantılarda sürekli tartışma konusu olmuştur. Çeşitli çalışma gruplarında farklı fikirler ortaya atılmış bu yapının değiştirilmesi gerektiği belirtilmiştir. 1971 Muhtırası sonrası

³⁷ Hulusi Yavuz, *Türkiye’de Din Eğitimi ve Öğretimi* (İstanbul: İslam Medeniyetler Vakfı, 1993), 150-153.

³⁸ Mustafa Öcal, *İmam Hatip Liseleri ve İlköğretim Okulları* (İstanbul: Ensar Neşriyat,1994), 68.

göreve gelen hükümet tarafından 1951 yılında kurulan ilkokula dayalı, yedi yıllık eğitim süresi olan imam-Hatip Okullarının birinci kısmı kapatılmış. Yerine 4 Ağustos 1971 tarih ve 225 sayılı Talim Terbiye Kurulu kararı ile ortaokula dayalı eğitim süresi 4 yıl olan İmam-Hatip Okulları açılmıştır.³⁹

1971-1973 yılları arası eğitim süresi dört yıl olan İmam-Hatip Okullarının lise bölümü öğrenimine devam etmiştir. Ancak bu durum uzun sürmemiş 04.06.1973 tarih ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile eğitim öğretimde bazı reformlar yapılmıştır. Yürürlüğe konulan bu kanununla birlikte İmam-Hatip Okullarının orta kısmı yeniden açılmıştır. Orta kısmı üç yıl, lise kısmı dört yıl olarak belirlenen bu okulların ismi de değiştirilerek İmam-Hatip Lisesi ismini almıştır.⁴⁰

1.2.4 İmam-Hatip Liseleri(1973-1997)

İmam-Hatip Okullarının orta kısmı 1971 yılında gerçekleşen askeri müdahaleden sonra kapatılmıştı. 14.06.1973 tarih ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunun yürürlüğe girmesi ile birlikte daha önce kapatılan İmam-Hatip Okullarının orta kısmı tekrar açılmıştır. “İmam-hatip okulu” olarak öğrenime devam eden okulların ismi ise “İmam-Hatip Lisesi” olarak değiştirilmiştir. Orta kısmı üç, lise kısmı dört sene olmak üzere yedi yıl eğitim veren bir bütün halindeki yapıya tekrar ulaşmıştır.

Yürürlüğe giren Milli Eğitim Temel Kanununun 32. Maddesine göre İmam-Hatip Liseleri şu şekilde tanımlanmıştır; İmam-Hatip Liseleri, imamlık, hatiplik ve Kur’an kursu öğreticiliği gibi dini hizmetlerin yerine getirilmesi ile ilgili görevli elemanları yetiştirmek üzere, Milli Eğitim Bakanlığınca açılan orta öğretim sistemi içinde, hem mesleğe, hem yükseköğretime hazırlayıcı programlar uygulayan eğitim kurumlarıdır.⁴¹

Bu maddenin yürürlüğe girmesi ile birlikte İmam-Hatip Liselerinde öğrenim gören talebelere yeni imkânlar sağlanmıştır. Bu okullardan mezun öğrenciler daha önce sadece Yüksek İslam Enstitülerine giderken, bu kanunla birlikte liselerin edebiyat kollarından mezun öğrencilerin gidebildiği tüm programlara gidebilmişlerdir. 1983 yılına kadar bu böyle devam etmiştir. 16.06.1983 tarih ve 2842 sayılı kanunun 10. Maddesi ile birlikte de İmam-Hatip Liselerinden mezun olan öğrencilere diğer liselerdeki okuyan öğrencilerle aynı haklar verilmiş ve istedikleri yükseköğretim programına girme hakkı kazanmışlardır.

³⁹ Nahit Dinçer, *İmam Hatip Okulları Meselesi* (İstanbul: Yağmur Yayınevi, 1974), 81-106.

⁴⁰ Ahmet Ünsür, *Kuruluşundan Günümüze İmam Hatip Liseleri* (İstanbul: Ensar Neşriyat, 2005), 178.

⁴¹ Ahmet Ünsür, *Kuruluşundan Günümüze İmam Hatip Liseleri* (İstanbul: Ensar Neşriyat, 2005), 178.

İmam-Hatip Okulları kuruluşundan itibaren 1976 senesine kadar sadece erkek öğrencilere eğitim vermiştir. Bu kural Kayseri de kızını İmam-hatip Okuluna kayıt ettirmek isteyen Nursel Uslu'nun Velisi Bekir Uslu'nun Danıştay'a açtığı dava neticesinde değişmiştir. Görülen dava sonucunda 11. Danıştay dairesi 1976-4374 nolu karar ile kız öğrencilerinin de İmam-Hatip Liselerine kayıt yaptırabileceğine hükmetmiştir. Böylelikle kız çocuklarına da İmam-Hatip Liselerinin kapıları sonuna kadar açılmıştır.⁴²

Halk tarafından büyük bir teveccüh gösterilen İmam-Hatip Liseleri 1973 yılından itibaren yeni yapısına kavuşması ve yükseköğretime geçişte önemli kazanımlar sağlamasıyla birlikte daha da ilgi görmüştür. Büyük bir bölümünü halkın kendi imkânlarıyla yaptığı yeni okullarla birlikte bu okulların sayısı giderek artmıştır. Çoğu zaman bu okul sayılarının artması çeşitli cenahlar tarafından hazmedilememiş ve bu okullar üzerine sürekli spekülasyonlar yapılmıştır.

İmam-Hatip Okulları İktidara gelmiş ya da gelmek isteyen tüm hükümet programlarına konu olmuştur. Bülent Ecevit'in Başbakanlığını yaptığı hükümetler döneminde 33 yeni okul açılmıştır. Süleyman Demirel'in Başbakanlığı yaptığı koalisyon hükümetleri döneminde ise 269 yeni okul açılmıştır. Sayısal veriler ışığında bakacak olursak Süleyman Demirel'in İmam-Hatip Okullarına katkısı oldukça yüksektir.

12 Eylül 1980 darbesi neticesinde Cumhurbaşkanı olan Kenan Evren'in İmam-hatip liselerine bakış açısı çok olumlu olmamıştır. Kenan Evren İmam-Hatip Okulları ile ilgili görüşleri şu şekildedir. "Elbette devlet din adamı yetiştirecek okullara sahip olmalıdır, ancak bu okullardan mezun olan öğrencilerin başka işlerde çalışmaları, ihtiyaçtan fazla okul açıldığı anlamına gelmektedir", gibi ifadeler kullanarak kendi döneminde bu okulların yenilerinin açılmasına karşı çıkmıştır.⁴³

12 Eylül darbesinden sonra 1983 yılında yapılan seçimlerde iktidara gelen Turgut Özal Hükümetinin programında İmam-Hatip Liseleri yer almıyordu. Bunun sebebi hem askeri darbenin etkilerinin halen devam etmesi hem de 16.06.1983 yılında çıkarılan 2842 sayılı kanunla birlikte İmam-Hatip Liselerinin hukuki dayanağının güçlenmesi idi. Özal Hükümetlerinin birincisinde özel nedenler gerekçe gösterilerek sadece Tunceli

⁴² Ahmet Gül, *Cumhuriyet Dönemi Ortaöğretimde Din Eğitimi* (Ankara: Türk Din Eğitimi Vakfı Yayınları, 1998), 33-35.

⁴³ Halis Ayhan, *Türkiye'de Din Eğitimi* (İstanbul: Dem Yayınları,2004), 384-387.

İmam-Hatip Lisesi ve Beykoz Anadolu İmam-Hatip Lisesi açılmıştır. İkinci Özal hükümeti döneminde ise yedi yeni imam-hatip lisesi açılarak İmam-Hatip Liselerinin sayısı 383 olmuştur.

Tablo 1.3: İmam-Hatip Liseleri Orta kısmındaki Sayısal değişimler(1971-1997)⁴⁴

Ders Yılı	Yeni Kayıt	Öğrenci	Öğretmen	Mezun
1971-1972	7966	36928	715	1258
1972-1973	2583	16443	446	3346
1973-1974	3344	10552	281	3523
1974-1975	18896	24091	214	2759
1975-1976	33040	51829	770	2286
1976-1977	40832	84863	1494	9931
1977-1978	45997	108340	1875	16967
1978-1979	42141	114273	1212	19520
1979-1980	46746	130072	685	25549
1980-1981	51901	138798	194	22552
1981-1982	51391	147071	334	14001
1982-1983	43920	147140	293	26516
1983-1984	42466	134688	94	32393
1984-1985	44260	145816	-	28353
1985-1986	48369	150465	-	27986
1986-1987	53553	160001	-	24902
1987-1988	52479	169769	-	28670
1988-1989	60010	180007	-	31965
1989-1990	62140	189786	-	32755
1990-1991	70495	209377	-	46938
1991-1992	79302	227088	-	55790
1992-1993	94183	249984	-	62908
1993-1994	97747	274175	-	67941
1994-1995	100600	301862	-	83531
1995-1996	101073	306684	-	79912
1996-1997	107754	318775	-	83912

Askeri darbeden önce orta kısmı açılan ancak lise kısmı açılmayan 34 okulun lise kısmının açılması da Turgut Özal'ın ikinci hükümeti döneminde ancak olmuştur.⁴⁵

İmam-hatip Liselerinin sayıları kurulduğu günden itibaren 28 Şubat sürecine kadar halkın bu okullara büyük teveccüh göstermesi ve okulların yapılmasında kendi imkânlarını seferber etmeleriyle bu okulların sayıları giderek artmıştır. Araştırmamızın konusu olan İmam-Hatip Liselerinin Ortaokul kısmına denk gelen bölümündeki sayısal değişimler tablo-1.3'de görüldüğü gibidir.

⁴⁴ Ahmet Ünsür, *Kuruluşundan Günümüze İmam-Hatip Liseleri* (İstanbul: Ensar Neşriyat, 2005), 184.

⁴⁵ Ahmet Ünsür, *Kuruluşundan Günümüze İmam-Hatip Liseleri* (İstanbul: Ensar Neşriyat, 2005), 64-65.

1.2.5 Anadolu İmam-Hatip Liseleri (1985)

Yurt dışında bulunan işçilerin çocuklarını dini eğitim veren okullara göndermek istemeleri ve yurt dışında görevlendirilecek Din Adamı yetiştirmek için yeni bir okula ihtiyaç doğmuştur. Bu sebeplerden dolayı Anadolu İmam-Hatip Liseleri yurt dışında bulunan işçi çocuklarına yönelik olarak yatılı ve Almanca ağırlıklı eğitim veren bir okul olarak planlanmıştır. Bu okullardan ilki İstanbul'da 1985 yılında Beykoz'da açılmıştır. Bu okulun 1989-1990 eğitim-öğretim yılında İngilizce bölümü de açılmıştır. Bu okul daha sonra Kartal'da yeni yapılan binasına geçerek eğitim-öğretime orada devam etmiştir.⁴⁶ Kartaldaki Anadolu İmam-Hatip Lisesi'nden sonra Konya, Bursa, İçel, Isparta ve Güngören olmak üzere beş tane daha müstakil Anadolu İmam-Hatip Lisesi açılmıştır. Bu okulların hazırlık sınıfında okutulan haftalık 32 ders saatinin 24 saati yabancı dil olmuştur. Bu okullara kayıt aşamasında öğrencilerden en az 3,5 diploma notu istenmiştir. Anadolu İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin Yükseköğretime geçişteki başarıları ve velilerin çocuklarına hem dini bir eğitim vermek istemeleri hem de çağın gereklerine ayak uyduran kaliteli bir eğitim almalarını istemelerinden ötürü bu okullara talep oldukça artmıştır. İlk etapta yurt dışında çalışan işçilerin çocuklarına yönelik planlanan bu okullar daha sonra yurdun her yerinden talep görmüş ve bunun neticesinde 49 tane Anadolu İmam-Hatip Lisesi daha değişik illerde bulunan İmam-Hatip Liselerinin Müdürlüğünün çatısı altında açılarak bu okulların toplam sayısı elli beşe ulaşmıştır. Bundan sonraki süreçte değişik illerde bulunan İHL çatısı altında yeni AİHL'ler açılarak bu okulların sayısı 1994-1995 eğitim öğretim yılında da toplam 108 olmuştur.⁴⁷

1.2.6. 28 Şubat Süreci Sonrası İmam-Hatip Liseleri(1997-2002)

1997 senesine gelindiğinde toplamda 605 İmam-Hatip Lisesinde Orta kısmında 318775 Lise kısmında 192727 olmak üzere toplamda 511502 öğrenci öğrenim görmekteydi görüldüğü üzere bu okullar altın çağını yaşıyordu. 28 Şubat 1997 Tarihli MGK toplantısında alınan kararlar neticesinde Başbakan Necmettin Erbakan istifa etmiş ve iktidar el değiştirmiştir. Bu kararlardan sonra ülkemizde başta eğitim alanında olmak

⁴⁶ Mustafa Öcal, *100. Yılında İmam Hatip Liseleri* (İstanbul: Ensar Neşriyat, 2013), 215.

⁴⁷ Ahmet Ünsür, *Kuruluşundan Günümüze İmam-Hatip Liseleri* (İstanbul: Ensar Neşriyat, 2005),223-225.

üzere birçok değişiklik yapılmıştır. Kuruluşundan itibaren tartışma konusu olan İmam-Hatip okulları ise bu kararlardan en çok etkilenen kurumlar olmuştur.⁴⁸

16.08.1997 tarih ve 4306 sayılı kanunla birlikte 8 Yıllık Kesintisiz Eğitim Yasası çıkarılarak İmam-Hatip Liselerinin orta kısmı kapatılmıştır. Bu karardan sonra İmam-Hatip Liselerindeki öğrenci sayıları hızla düşmeye başlamıştır. Bu karara ek olarak yatay ve dikey geçiş sınavlarında İHL'lere bazı kısıtlamalar getirilmiştir. 1999 senesinde YÖK tarafından çıkarılan "Alan Katsayısı" uygulaması ile birlikte İHL'ler Yükseköğrenime geçişte diğer liselerle eşit haklara sahip olamamış ve 25-30 puanlık büyük kayıplar yaşamışlardır. Tüm bu gelişmeler neticesinde veliler öğrencilerini İHL'ye göndermek istemişlerdir. Bu kısıtlamalardan ötürü bu okulların öğrenci sayıları hızla azalmış ve çoğu okul öğrenci bulamaz hale gelmiştir. 1997 senesinde 511502 öğrenci sayısına ulaşan İmam-Hatip Liseleri 2003 senesine gelindiğinde öğrenci sayısı 71583 kişiye kadar düşmüş ve öğrencilerinin büyük bir bölümünü kaybetmiştir.⁴⁹

İmam-Hatip Liselerine kaynaklık eden ortaokul kısmının kapatılması liselere donanımlı bir şekilde gelen öğrencilerin artık gelmemesine neden olmuştur. Liseye gidecek öğrencilerin Yükseköğretime devam etmek istemeleri, İHL'lere uygulanan Kat sayı uygulaması ve diğer kısıtlamalardan ötürü öğrencilerin bu okullara talebini azaltmış ve okulların öğrenci kalitesini de giderek düşmüştür.

1997 MGK kararlarından sonra İmam-Hatip Liselerinde okuyan kız öğrencilerin ve bu okullarda okuyan bayan öğretmenlerin kılık kıyafet problemi ortaya çıkmıştır. İrtica bahanesiyle bu okullarda okuyan kız öğrencilerin ve görev yapan bayan öğretmenlerin başörtülerini açmaları istenmiştir. Bu nedenlerden dolayı birçok öğrenci okulu bırakmak zorunda kalmıştır. Yine o dönemde başını açmayı kabul etmeyen öğretmenlerde görevden uzaklaştırılmışlardır.⁵⁰

1.2.7 İmam-Hatip Liseleri(2002-2018)

1997-2002 yılları arasın İHL'lerin en sıkıntılı dönemleri olmuştur. Bu dönemde İHL'lerin öğrenci sayıları giderek düşmüş, kılık kıyafet sorunu, alan katsayı uygulaması

⁴⁸ Mustafa Öcal, "İmam Hatip Liselerinde Din Eğitimi", *Din Eğitimi*, Ed. Mustafa Köylü ve Nurullah Altaş (İstanbul: Ensar Neşriyat, 2015), 248-252.

⁴⁹ Ahmet Ünsür, *Kuruluşundan Günümüze İmam-Hatip Liseleri* (İstanbul: Ensar Neşriyat, 2005),230-241.

⁵⁰ http://sgb.meb.gov.tr/www/icerik_goruntule.php?KNO=327.

ve buna benzer bir sürü engellemeyle karşılaşmışlardır. 28 Şubat diye ifade edilen bu süreç 2002 yılında İktidarın el değiştirmesiyle sonlanmaya başlamıştır. 2002 yılında yapılan genel seçimlerden sonra gelen iktidar partisi hükümet programlarında da İmam-Hatiplere uygulanan kısıtlamalarla ilgili problemleri hükümet programlarına almışlardır. Ancak kısıtlamaları kaldırmak ve yeni düzenlemeler yapmak 2007-2011 seneleri arasındaki hükümet zamanında olmuştur. Yapılan düzenlemeler neticesinde İmam-Hatip Okullarının sayıları tekrar artmaya başlamıştır.

İmam-Hatip Okullarının tekrar eski günlerine dönmesi için eğitim alanında bazı reformlar yapılması gerekiyordu, bu reformların gerçekleşmesi de 2005 yılındaki iktidarda olan hükümet zamanında olmuştur. Bunlardan ilki 2005-2006 eğitim öğretim yılında çıkarılan bir yasa ile bütün liselerin eğitim süreleri dört yıla çıkarılmıştır. Bu yasayla birlikte İHL'lerin hazırlık sınıfları da kaldırılmış ve bu okullar da dört yıllık lise halini almıştır.

İmam-Hatip Liselerine Üniversite Giriş sınavında uygulanan Alan Kat Sayı uygulaması da kademeleri olarak kaldırılmıştır. YÖK 2009 yılında aldığı bir kararla Alan kat sayı uygulamasını 0,13-0,15 şeklinde revize etmiş ve daha önceki uygulamada çok fazla olan puan farkını ciddi manada azaltmıştır. Asıl adaletin sağlanması ise 2012 yılında alınan kararla bütün öğrenciler için 0.12 olarak değiştirilmiş ve uzun süredir devam eden adaletsizlik de son bulmuştur.

Dönemin iktidarının eğitim alanında yaptığı en büyük Reform ise 4+4+4 şeklinde uygulamaya koyulan 12 yıllık kesintisiz eğitim yasası olmuştur. Bu yasayla birlikte 1997 senesinde kapatılan İmam-Hatip Liselerinin ortaokul kısmı tekrar açılmıştır. Daha önce İmam-Hatip Liselerinin bünyesinde olan Orta kısım, bundan sonraki süreçte daha çok müstakil bir şekilde İmam-Hatip Ortaokulu olarak yurdun her köşesine açılmıştır. İHL ve İHO'ları diğer örgün eğitim kurumlarıyla aynı haklara sahip ve hiçbir kısıtlama bu okullarda uygulanmamaktadır. Tüm kısıtlamaların ortadan kalkmasıyla okul ve öğrenci sayıları hızla yükselmiş ve İmam-Hatip Okulları bu dönemde altın çağını yaşamaktadırlar.

Kuruluşundan günümüze türlü sıkıntılarla karşılaşan, sürekli kapatılma tehlikesi altında olan, kapatılan tekrar açılan, türlü kısıtlamalara maruz kalmış İmam-Hatip Liseleri 2017-2018 Eğitim-Öğretim yılına gelindiğinde 1604 İmam-Hatip Lisesinde 514806 öğrenci sayısına ulaşmıştır. Bu sayılara bakılacak olursa halkın bu okullara

büyük bir teveccüh gösterdiği görülmektedir. Uygulanan kısıtlamalar nedeniyle bir dönem neredeyse öğrenci bulamaz hale gelen İHL'ler altın çağını yaşamaktadır. Tablo-1.4' de İHL'lerin son öğrenci ve derslik sayılarını gösteren istatistikler görülmektedir.

Tablo 1.4: İHL'lerin İstatistiki Bilgilerini Gösteren Tablo

	Okul - Kurum	Öğrenci Sayısı			Öğretmen Sayısı			Derslik
		Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	
İHL-AİHL	1604	514806	236935	277871	42879	21490	21389	32805
Açık Öğretim İHL	1	112697	42510	70187	-	-	-	-
Toplam	1605	627503	279445	348058	42879	21490	21389	32805

1.2.8 İmam-Hatip Ortaokulu (2012-)

Araştırmamızın örneklem grubunu oluşturan İmam-Hatip Ortaokulunda öğrencisi olan velileri daha iyi anlamak için İHO'ların tarihsel gelişimini bundan önceki başlıklarda ele aldık. Bu bölümde de günümüzde Müstakil olarak kurulan İHO'ların durumunu ele alacağız. İmam-Hatip Okulları ilk kurulduğunda sadece Din Görevlisi yetiştirmek için kurulmuştu, ancak zamanla bu kalıp değişmiş bu okullardan mezun olan öğrenciler farklı yükseköğretim programlarına da gitmişlerdir. Günümüzde ise durum çok daha farklıdır. Bu okulların sayısı ve bu okullarda öğrenim gören öğrenci sayıları çok büyük rakamlara ulaşmıştır. Bu da şunu göstermektedir bu okullara öğrencisini gönderen veliler sadece Çocuklarının Din Görevlisi olması için göndermemektedirler. Aynı şekilde İmam-Hatip Ortaokulları sadece İmam-Hatip Liselerine kaynaklık etmemekte, ayrıca bu okuldan mezun olan öğrenciler Fen Lisesi dâhil her türde liseye geçiş yapmaktadırlar.

Daha önce İmam-hatip Liseleri bünyesinde bulunan ve 1997 yılında kapatılan İmam-Hatip ortaokullarının ilk defa müstakil olarak açılması 4+4+4 eğitim sisteminin yani 12 yıllık kesintisiz eğitim yasasının yürürlüğe girdiği 2012 senesinde olmuştur.⁵¹

İlk kurulduğu 1923-1924 Eğitim-Öğretim senesinden itibaren İmam-Hatip Okullarının açık olduğu her dönemde bu okulların ortaokul kısımları da iki dönem hariç İHL müdürlüğü altında bir bütün olacak şekilde hep var olmuştur. İmam-Hatip

⁵¹ Yusuf Güney, *Şu İmam-Hatipler* (Ankara: Akçağ Yayınları, 2018), 300.

Liselerinin açık olduğu halde Orta kısımlarının kapalı olduğu dönemler 1971-1974 yılları ve 1997-2012 yılları arasındır. Özellikle 1997 yılında yaşanan 28 Şubat süreci İmam-Hatip Okullarına oldukça fazla zarar vermiştir.2012 senesine kadar kapalı kalan İmam-Hatip Ortaokulları eğitim siteminde yapılan köklü değişiklikle birlikte yeniden açılmış ve bu okulların sayıları hızla artmıştır. Gerek müstakil olarak gerekse İmam-Hatip Liseleri bünyesinde birçok yeni İmam-Hatip Ortaokulu açılmıştır.

Eğitim sisteminde yapılan bu köklü değişikliğe değişik çevrelerden yine tepkiler gelmiştir, 12 Yıllık Kesintisiz Eğitim Kanununun iptali için CHP Anayasa Mahkemesine iptal davası açmıştır. Ancak bu başvuru 24 Mayıs 2012 yılında Anayasa Mahkemesi tarafından reddedilmiştir. Aynı şekilde bir başka kurum olan TÜSİAD 1989 yılında yayınladığı raporda olduğu gibi 2012 senesinde de bir açıklama yaparak çıkarılan bu kanunun eğitimi daha geriye götüreceğini, kız çocuklarının okuldan uzaklaşacağı gibi ifadeler kullanmıştır.⁵²

Tüm bu engellemelere rağmen İmam-Hatip Ortaokulları hızla açılmaya devam etmiş ve İmam-Hatip Ortaokulları Türk Eğitim Sistemi içinde yerini oldukça sağlam bir şekilde almıştır. Aşağıdaki tablodan da anlaşılacağı gibi 2012 senesinde İlk defa Müstakil olarak kurulan İmam-Hatip Ortaokulları yurdun dört bir yanında hızla açılmış ve 2018 senesine gelindiğinde 3286 okulda toplamda 723108 öğrenciye ulaşarak muazzam bir öğrenci sayısına ulaşmıştır.

Bizim araştırmamızın da asıl örneklem kaynağı olan İmam-Hatip Ortaokullarının günümüzdeki istatistiki bilgileri aşağıdaki tablo 1.5’ de ayrıntılı bir şekilde belirtilmiştir.

Tablo 1.5: İHO’ların İstatistiki bilgilerini gösteren tablo

	Okul - Kurum	Öğrenci Sayısı			Öğretmen Sayısı			Derslik
		Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	
İHO	3286	641593	307782	333811	39356	17575	21781	25163
İHL								
Bünyesindeki İHO	427	81515	32616	48896	-	-	-	-
Toplam	1605	723108	340401	382707	39356	17575	21781	25163

⁵² Yusuf Güney, *Şu İmam-Hatipler* (Ankara: Akçağ Yayınları, 2018), 300-301.

İKİNCİ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, yapılan yüz yüze mülakatlar sonucu elde edilen bulgular ele alınmıştır. Bulgular; demografik özellikler (cinsiyet, yaş, doğum yeri, öğrenim durumu, meslek, gelir durumu, ve Ebeveynlerin İmam-Hatip’te okuma durumu), Ebeveynlerin çocuklarını imam-hatip ortaokuluna gönderme nedenleri, İmam-Hatip Ortaokuluna yönelişte öğrencilerin isteklilik durumu, İmam-Hatip’e yönelişte Cinsiyetin rolü, velilerin İmam-Hatip Ortaokullarından beklentileri ve bu beklentilerin karşılanma durumu. Velilerin İmam-hatip ortaokuldan sonra çocuklarını İmam-Hatip Lisesine gönderme istekleri, velilerin çocuklarının Din görevlisi olmasını isteme durumları, velilerin çocuklarının üniversite okumasını isteme durumları ve tercih bölümleri, velilerin çocuklarının ilerde hangi mesleği yapmak istedikleri, velilerin okula ziyaretlerinin sıklığı ve ders başarısını takip edip etmediği gibi alt başlıklar altında incelenmiştir.

Bulgular ve yorumları alt problemlerimize göre ele alıp değerlendireceğiz.

2.1. ARAŞTIRMAMIZIN “ÇOCUKLARINI İMAM-HATİP ORTAOKULUNA GÖNDEREN EBEVEYNLERİN SOSYO-DEMOGRAFİK, EKONOMİK VE KÜLTÜREL ÖZELLİKLERİ NELERDİR.” ŞEKLİNDEKİ BİRİNCİ ALT PROBLEME AİT BULGULAR

2.1.1.Okullara Göre Mülakat Gerçekleştirilen Katılımcıların Durumları

Tablo-2.1:Okullara Göre Dağılım

Okul Adı	Anne	Baba	Toplam Veli
Danişmend Gazi İHO	5	5	10
Yıldırım Beyazıt İHO	5	5	10
Ömer Kömürcü İHO	5	5	10
Türkiyem İHO	5	5	10
Toplam	20	20	40

Çorum merkezde bulunan dört İmam-Hatip Ortaokulundan 10'ar veli olmak üzere toplam 40 veli ile mülakat yapılmıştır. Velilerin 20'si Baba, 20'si Annedir. Tablo-2.1' de ayrıntılı olarak belirtilmiştir.

2.1.2. Mülakat Gerçekleştirilen Katılımcıların Çocuklarının Cinsiyet Durumları

Görüşme yapılan velilerin İmam-Hatip'te Öğrenim gören Çocuklarının cinsiyetleri ise şu şekildedir.

Tablo- 2.2 : Cinsiyete Göre Dağılım

Okul Adı	Kız	Erkek	Toplam
Danişmend Gazi İHO	4	6	10
Yıldırım Beyazıt İHO	6	4	10
Ömer Kömürcü İHO	8	2	10
Türkiyem İHO	6	4	10
Toplam	24	16	40

Tablo-2.2'de görüldüğü gibi Mülakat yapılan velilerin İmam-Hatip Ortaokulunda öğrenim gören öğrencilerinin 24'ü kız, 16'sı erkek olmak üzere toplam 40'dır. Danişmend Gazi İHO' dan 4 kız, 6 erkek velisi, Yıldırım Beyazıt İHO' dan 6 kız, 4 erkek velisi, Ömer Kömürcü İHO' dan 8 kız, 2 erkek velisi, Türkiyem İHO'dan 6 kız, 4 erkek velisi olmak üzere toplam 40 öğrenci velisi ile görüşme yapılmıştır.

2.1.3. Mülakat Gerçekleştirilen Katılımcıların Doğum Yerlerine Göre Durumları

Mülakat gerçekleştirilen velilerin doğum yerlerine göre dağılımı aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Tablo- 2.3: Doğum Yerlerine Göre Dağılım

Okul Adı	Köy	İlçe	İl	Toplam
Danişmend Gazi İHO	-	3	7	10
Yıldırım Beyazıt İHO	-	4	6	10
Ömer Kömürcü İHO	2	4	4	10
Türkiyem İHO	2	5	3	10
Toplam	4	16	20	40

Tablo-2.3’ de görüldüğü üzere Mülakat gerçekleştirilen velilerin 20 si il merkezi doğumlu, 16’sı ilçe doğumlu, 4’ü de köy doğumludur. Bu tablodan anlaşılacağı gibi görüşme yapılan velilerin yüzde 50 si il merkezi doğumludur. Yüzde 40 ı ilçe merkezi doğumlu, yüzde 10’u da köy doğumludur bu verilerden yola çıkarak İmam-Hatip Ortaokulunda öğrenim gören öğrencilerin verilerinin kırsal değil merkezde yaşadıkları görülmektedir. Okullar bazında bakacak olursak köy doğumlu olan velilerin tamamı Ömer Kömürcü ve Türkiyem İHO velisi olduğu görülmektedir.

2.1.4: Mülakat Gerçekleştirilen Katılımcıların Öğrenim Durumları

Tablo-2.4: Katılımcıların Eğitim Durumuna Göre Dağılım

	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite		Toplam
	Anne	Baba	Anne	Baba	Anne	Baba	Anne	Baba	
Danişmend Gazi İHO	-	-	1	-	3	-	1	5	10
Yıldırım Beyazıt İHO	-	-	3	-	2	-	-	5	10
Türkiyem İHO Ömer Kömürcü İHO	3	-	2	1	-	2	-	1	10
Toplam	7	-	7	3	5	5	1	12	40
Toplam	7		10		10		13		40

Tablo-2.4’ de görüldüğü gibi mülakat gerçekleştirilen velilerin 7 tanesi ilkokul mezunudur ve bunların 7’si de annedir. Görüşme yapılan velilerin 10’u ortaokul mezunudur bunlarında 7’si anne, 3’ü babadır. Görüşme yapılan velilerin 10 u lise mezunudur. Bunların 5’i anne, 5’i babadır. Görüşme yapılan velilerin 13’ü de üniversite mezunudur ve bunların da 12’si baba 1’i si annedir.

Mülakat gerçekleştirilen velilerin eğitim durumlarına bakıldığı zaman ilk sırayı üniversite mezunlarının, ikinci olarak ortaokul ve lise mezunlarının son olarak da ilkokul mezunlarının geldiği görülmektedir. Elde ettiğimiz veliler ışığında babaların eğitim seviyeleri annelere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

2.1.5. Katılımcıların İmam-Hatip Okullarında Öğrenim Görme Durumları

Velilerle gerçekleştirilen görüşmemizde velilerin imam-hatip okullarında eğitim görüp görmediğinin öğrenilmesi amacıyla “ Siz ya da eşiniz herhangi bir İmam Hatip Okulunda öğrenim gördünüz mü?” sorusu sorulmuştur. Bu soruya veliler tarafından verilen cevaplar sadece ben” “sadece eşim” ve “ikimiz” olmak üzere üç kategori altında toplanmıştır. Aşağıdaki tabloda Anne-Babaların herhangi bir İmam-Hatip kademesinde okuyup okumadıkları ile ilgili bilgiler verilmektedir.

Tablo-2.5: Katılımcıların İmam-Hatiplilik Durumlarına Göre Dağılım

Mülakat Yapılan Veli	Sadece Ben	Sadece Eşim	İkimiz de	Toplam
Baba	9	5	2	16
Anne	3	2	1	6
Toplam	12	7	3	22

Tablo-2.5 'de görüldüğü gibi Mülakat gerçekleştirilen 40 veliden 12' si sadece kendisi bir imam-hatip kademesinde eğitim görmüştür. Mülakat gerçekleştirilen velilerin 7 sinin ise eşleri bir İmam-hatip kademesinde de öğrenim görürken, 3 velinin de hem kendilerinin hem de eşlerinin bir İmam-hatip kurumunda öğrenim gördüğü görülmüştür. Yani mülakat gerçekleştirilen öğrenci velilerinin kendileri 15 kişi ve eşleri 7 kişi olmak üzere toplam 22 kişi daha önce herhangi bir İmam-Hatip kademesinde eğitim görmüştür. Mülakatı gerçekleştirdiğimiz velilerin ve bu velilerin eşlerinin toplam 80 kişi olduğunu kabuk edersek toplam sayının %27,5'inin İmam-hatipte öğrenim gördüğünü söyleyebiliriz. Bu verilere dayanarak Çocuklarını İmam-Hatip'e gönderen velilerin ¼'üne yakınının imam-hatip geçmişlerinin olduğu görülmektedir. Bu sonuca bakılarak ta İmam-Hatip'e Öğrencisini gönderen anne babaların İmam-Hatip mezunu olduğu için gönderdikleri anlamı çıkarılamaz. Mülakat gerçekleştirilen 20 babadan 11'i annelerin ise 4'ü İmam-Hatip'te öğrenim görmüştür. Erkek velilerin eğitim seviyelerinin daha yüksek olmasıyla paralel olarak, İmam-hatip geçmişlerinin de daha yüksek olduğu elde ettiğimiz veriler ışığında görülmektedir.

2.1.6. Yaşlarına Göre Katılımcıların Durumları

Tablo-2.6'da görüldüğü gibi annelerin yaşları 25-50 arasında olup çoğunluğunun yaşları 30-40 arasındadır. Babaların yaşları ise 30-60 yaşları arasında olup

çoğunluğunun yaşı 40-50 arasındadır. Tablodan anlaşılacağı gibi mülakata katılanların çoğunluğu 30-50 yaş aralığındadır. Mülakat gerçekleştirilen babaların yaşları annelere göre daha yüksektir.

Tablo-2.6: Yaşlara Göre Dağılım

	Yaş aralığı			
	25-30	30- 40	40-50	50-60
Anne	2	11	7	
Baba	-	4	14	2

2.1.7. Katılımcıların Meslek Durumları

Tablo-2.7: Katılımcıların Mesleğine Göre Dağılım

Meslek	Anne	Baba	Toplam
Ev Hanımı	15	-	15
Öğretmen	1	6	7
Memur	2	6	8
Esnaf	-	2	2
İşçi	2	3	5
Polis	-	1	1
Hakim	-	1	1
Avukat	-	1	1
Toplam	20	20	40

Tablo-2.7’de görüldüğü üzere anne velilerin 15’i ev hanımı, 2’si memur, 1’i öğretmen 2’si de işçidir. Tablodan anlaşılacağı gibi İmam-Hatip Ortaokulunda Öğrenim gören öğrencilerin çoğunluğunun anneleri çalışmamaktadır. Babaların meslekleri ise 6’sı öğretmen, 6’sı memur, 3’ü işçi, 2’si esnaf, 1’i hâkim ve 1’i avukattır. Babaların mesleklerine baktığımız zaman çoğunluğunun öğretmen ve memur olduğu görülmektedir.

2.1.8. Katılımcıların Gelir Durumları

Tablo-2.8: Katılımcıların Gelir Durumuna Göre Dağılım

Ekonomik Durum	Kişi Sayısı	%
Alt (3000 altı)	13	32,5
Orta (3 bin – 6 bin)	24	60
Yüksek (6 bin üstü)	3	7,5
Toplam	40	100

Tablo-2.8’de görüldüğü gibi öğrenci ailelerinin yüzde 60’ı orta, yüzde 32,5’i alt, yüzde 7,5’i üst gelir seviyesine sahiptir. Bu tabloya göre öğrenci velilerinin yüzde 60’ı orta gelir düzeyine sahip olduğu görülmektedir. Bu tabloya bakarak İmam-Hatip ortaokulunu tercih eden öğrenci velilerinin yarıdan fazlası orta ekonomik seviyede oldukları görülmektedir.

2.2.ARAŞTIRMAMIZIN “ÇOCUKLARIN CİNSİYETLERİNİN EBEVEYNLERİN OKUL TERCİHİNDE BİR ETKİSİ VAR MIDIR?” ŞEKLİNDEKİ İKİNCİ ALT PROBLEME AİT BULGULAR

2.2.1. Katılımcıların İmam Hatip Ortaokulunu Seçmelerinde Çocuklarının Cinsiyet Rolüne Göre Durumları

İmam Hatip Ortaokulunu seçmelerinde çocuklarının cinsiyetlerinin etkili olup olmadığının öğrenilmesi amacıyla velilerimize, “Çocuğunuzun kız/erkek olması İmam Hatip Ortaokulunu seçmenizde etkili oldu mu? Sorusu sorulmuştur. Velilerimiz tarafından verilen cevaplar “Korunaklı olması ve sınıfların ayrı olmasından dolayı etkili oldu” ve “Etkili olmadı” şeklinde iki şekilde gruplandırılmıştır.

Tablo-2.9: Katılımcıların İmam Hatip Ortaokulunu Seçmesinde Çocuklarının Cinsiyetinin Etkili Olup Olmadığına Göre Dağılım

Çocuğunuzun kız/erkek olması İmam Hatip Ortaokulunu seçmenizde etkili oldu mu?		Anne	Baba	Toplam
Korunaklı olması ve sınıfların ayrı olmasından dolayı etkili oldu	Sayı	5	4	9
	%	25	20	22,5
Etkili olmadı.	Sayı	15	16	31
	%	75	80	77,5
Toplam	Sayı	20	20	40
	%	50	50	100

Bayan velilerimizin %25’i erkek velilerimizin %20’si “Korunaklı olması ve sınıfların ayrı olmasından dolayı etkili oldu” kategorisine giren cevaplar verirken, bayan velilerimizin %75’i, erkek velilerimizin %80’i “Etkili olmadı” kategorisinde cevap vermişlerdir. Çocuğunuzun kız/erkek olması İmam Hatip Ortaokulunu seçmenizde etkili oldu mu? Sorumuza korunaklı olması ve sınıfların ayrı olmasından dolayı etkili oldu kategorisinde cevap veren velilerimizin ifadeleri şu şekildedir:

Etkili oldu. Sınıfların ayrı olması, daha korunaklı bir ortam olması, ergenlik çağındaki kız, erkek ilişkilerine daha dikkat edilmesi etkili oldu (Bayan veli).

Oldu tabii ki. Daha edepli olsun dedik, çevresi daha düzgün, korunaklı diye tercih ettik. Okulda kız ve erkeklerin ayrı sınıflarda olması da etkili oldu (Bayan veli).

Kız olduğu için daha çok ahlaki yönden etkili oldu. İyi bir ortam olacağını düşündüğüm için gönderdim. Kız, erkek ayrı sınıflarda olması da bizim açımızdan daha iyi. Öğrencilerin başörtülü olması da çocuğum açısından iyi oldu (Bayan veli).

Oldu. Ahlaki davranışlarında daha hassasiyet göstereceğini düşündüğümünden, akran grubu etkileşiminin daha olumlu olacağını düşündüğümünden gönderdim (Erkek veli).

Kız, erkek ayrı sınıfta olması etkili oldu. Dinen korunaklı bir ortam olduğunu düşünüyorum (Erkek veli).

Kız, erkek ayrı sınıflarda olması ve daha korunaklı bir ortam olması etkili oldu (Erkek veli).

Verilen cevaplar bize göstermektedir ki İmam Hatip Okullarının veliler tarafından güven veren, korunaklı bir ortam olarak algılanması özellikle kız öğrenci velileri üzerinde etkili olmuş, sınıfların ayrı olması bu yönelimi desteklemiştir. Yine “Ahlaki davranışlarında daha hassasiyet göstereceğini düşündüğümünden” şeklinde verilen cevaplar velilerin ahlaklı ve dindar bir nesil yetiştirme isteğinin yanı sıra bu kurumların din ve ahlak eğitimi hususunda yeterli eğitimin verildiği yerler olarak görüldüğünü de göstermiştir. Bu okullarda başörtülü öğrenci sayısının fazla olması sebebiyle muhafazakâr velilerin, çocuklarının bu konuda sıkıntı yaşamayacağı düşüncesiyle bu okulları tercih ettikleri de görülmüştür. Çünkü başörtüsü takan bir çocuğun takmayan çocuklar arasında kendisini kötü hissetme durumları veya ortamdaki dışlanma hususları ortaya çıkabilirken bu okullarda çocuk bu sorunlardan uzaktır.

“Çocuğunuzun kız/erkek olması İmam Hatip Ortaokulunu seçmenizde etkili oldu mu?” şeklinde sormuş olduğumuz sorumuza velilerimizin %77,5’i etkili olmadı şeklinde cevap vermiştir. Vermiş oldukları cevaplar şu şekildedir:

Etkili olmadı. İmam Hatip Ortaokulunu genel olarak tercih ettiğim için seçtim (Bayan veli).

Olmadı. Oğlumun da İmam Hatip Ortaokulunu tercih etmesini istiyorum. Cinsiyet etkili olmadı (Bayan veli).

Etkili olmadı. Cinsiyetini düşünmedik (Bayan veli).

Olmadı. Erkek çocuğum da bu okulda okuyor (Bayan veli).

Etkili olmadı. Dini eğitimini alması için gönderdim (Bayan veli).

Cinsiyetin herhangi bir etkisi olmadı. Kız da olsa gönderirdim. Ortamın iyi olması bize tercih konusunda yardımcı oldu (Bayan veli).

Oğlumda olsa gönderirdim. Muhafazakâr çevrenin çocuklarının olması etkili oldu (Erkek veli).

Etkili olmadı. Erkek, kız fark etmez. Asıl olan İmam Hatip Ortaokulu olmasıydı bizim için (Erkek veli)

Etkili olmadı. Erkekte olsa kızda olsa gönderirdim (Erkek veli).

Olmadı, cinsiyetinin önemi olmadığını düşünüyorum (Erkek veli).

Etkili olmadı. Kız da olsa yollardım. Karma eğitim olmaması etkili olmadı (Erkek veli).

Cinsiyetinin bir etkisi olmadı, kız olmasından dolayı daha korumacı bir ortam olduğu için gönderdim ancak erkekte olsa gönderirdim (Erkek veli).

“Cinsiyetin bir etkisi yok, erkek de olsa kız da olsa gönderirdim”, şeklinde verilen cevaplardan anlaşılacağı üzere veliler çocuklarının cinsiyetine bakmaksızın okul tercihini İmam Hatip Ortaokulu olarak yapmışlardır. Bu da velilerin İmam Hatip Okullarına bakış açılarının pozitif olduğunu göstermektedir. Yine velilerin cevaplarında görüldüğü üzere bu kurumların korunaklı bir ortam olarak görülmesi, ortamının iyi olması tercih sebebi olarak görülmüştür. Aynı zamanda velilerin çocukları arasında kız-erkek ayrımı yapmaksızın din eğitimi ve ahlak eğitimi hususunda çocuklarını yetiştirmek istedikleri ve bu amacı gerçekleştirmek adına İmam Hatip Ortaokulunu tercih ettikleri görülmektedir.

2.3.ARAŞTIRMAMIZIN “ OKUL TERCİHİNDE BULUNURKEN ÇOCUKLARIN FİKİRLERİNİ ALMAKTA MIDIRLAR?” ŞEKLİNDEKİ ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEMİNE AİT BULGULAR

2.3.1. Katılımcıların, Okul Tercihinde Bulunurken Çocuklarının Fikrini Alma Durumları

Çocuğun geleceğinin, seçeceği mesleğin belirlenmesi açısından okul seçimi büyük önem arz etmektedir. Okula gönderirken veliler tarafından çocuğun düşüncesinin önemsenip önemsenmediğinin veya çocukların kararının alınıp alınmadığının

öğrenilmesi amacıyla velilere “Okul tercihinde bulunurken çocuğunuzun fikrini aldınız mı?” sorusu sorulmuştur. Velilerimiz tarafından verilen cevaplar “Evet, aldık. Birlikte karar verdik.”, “Hayır, almadık. Biz karar verdik”, “İstemedi, konuşarak ikna ettik.” şeklinde üç şekilde kategorilendirilmiştir.

Tablo- 2.10: Katılımcıların Çocuklarını İmam Hatip Okullarına Gönderirken Çocuklarla Konuşmalarına Göre Dağılım

Okul tercihinde bulunurken çocuğunuzun fikrini aldınız mı?		Anne	Baba	Toplam
Evet, aldık. Birlikte karar verdik.	Sayı	16	17	33
	%	80	85	82,5
Hayır, almadık. Biz karar verdik.	Sayı	3	2	5
	%	15	10	12,5
İstemedi ancak konuşarak ikna ettik.	Sayı	1	1	2
	%	5	5	10
Toplam	Sayı	20	20	40
	%	100	100	100

Tablo-2.10’da görüldüğü üzere bayan velilerimizin %80’i, erkek velilerimizin %85’i “Evet, aldık. Birlikte karar verdik” cevabını vermiştir. “Hayır, almadık. Biz karar verdik” cevabını veren bayan velilerimizin oranı %15, erkek velilerimizin oranı ise %10’dur. “İstemedi ancak konuşarak ikna ettik” cevabını veren bayan velimiz %5, erkek velimiz ise yine %5’tir.

Velilerimizden “Evet, aldık. Birlikte karar verdik” diyerek çocuklarının fikrini de aldığını, istişare yaparak karar verdiklerini belirten velilerimizin vermiş oldukları cevaplar aşağıdaki şekildedir:

Aldık, kendisi de istedi. Ailecek karar verdik (Bayan veli).

“Fikrini aldık, herhangi bir baskı yapmadık. O da istedi, birlikte karar verdik (Bayan veli).

Çocuklarla konuştuk, onlar da bir tepki göstermedi, olmaz demediler. Birlikte karar verdik (Bayan veli).

Aldık, kendisi de okulu gördü. Kendisi de istedi, bizde birlikte karar vermiş olduk (Bayan veli).

Aldık, o da istedi, bizde istedik. Diğer kardeşi Mustafa Kemal Ortaokulu istedi. Onu oraya gönderdik (Bayan veli).

Aldık, ona sorduk. Önce kendi arkadaşlarının gittiği okulu istedi ancak sonra kendisi tekrar kararını değiştirdi. Beraber bu okulu istedik (Bayan veli).

Aldık, kendisi de istedi biz de ortak konuşarak İmam Hatip Ortaokulunu seçtik (Erkek veli).

Evet, çünkü çocuğun istemediği, mutlu olmadığı bir okulda başarıyı yakalamayacağını düşünüyorum (Erkek veli).

Fikrini aldık. Hem eve yakın olduğu için hem de İmam Hatip olduğu için isteyerek gitti (Erkek veli).

Aldık, kendiside istedi, birlikte karar verdik. İstemeseydi ikna eder, yine gönderirdik (Erkek veli).

Çocuğun kararını aldık ama son kararı biz verdik (Erkek veli).

Fikrini aldık. Karşı çıkmadı. Normal ortaokul istemedi, birlikte karar verdik (Erkek veli).

Velilerimizin vermiş oldukları cevaplarda çocuklarının hayatlarını belirleyecek önemli bir kararda istişare ettiklerini, onların da kararına önem verdiklerini, fikirlerine saygı gösterdiklerine dair mesajlar verdikleri görülmüştür. Bunun yanında bir velimizin çocuğun mutlu olmadığı bir okulda başarıyı yakalamayacağına dair vermiş olduğu cevap, velilerin bu konu da bilinçli olduğunun göstergesidir. Yine bazı velilerimizden “istemese bile ikna eder, gönderirdik” ya da “ çocuğun kararını aldık ama son kararı biz verdik” şeklindeki cevaplar ortaokula başlama yaşının 10-11 yaş olduğunu farz edersek, bu yaştaki çocuğun tek başına okul tercihi yapmasının söz konusu olmadığından ailelerin kararının okul tercihinde etkili olduğu da görülmüştür. Verilen cevaplara bakıldığında okul tercihinde sosyal çevrenin kısmen de olsa etkili olduğu görülmekle birlikte okulun eve yakınlığı da tercih sebebi olmuştur.

Velilerimizden “Hayır almadık, biz karar verdik” şeklinde vermiş oldukları cevaplar aşağıdaki şekildedir:

Çocuğun fikrini almadık. Eşimle beraber biz karar verdik (Bayan veli).

Fikrini çok sormadık ama bir dirençte göstermedi, siz nereyi isterseniz oraya giderim dedi (Bayan veli).

Fikrini almadık, anne-baba olarak biz karar verdik (Bayan veli).

Fikrini sormadık, biz kendi fikrimize onu inandırdık (Erkek veli).

Baba olarak ben karar verdim. İmam Hatip Ortaokulundan başka okul olmaz dedim (Erkek veli).

Mülakat esnasında velilerin vermiş olduğu izlenimlere dayalı olarak İmam Hatip okullarına öğrencilerin gönderilmesinde ailelerin etkili olduğu gözlemlenmiştir. Ailelerin bu konuda çocuğa desteği önemlidir ancak bunun bir dayatma olmamasına yönlendirme amaçlı bilgi verilmesine özen gösterilmelidir.

Velilerimizin “İstemedi ancak konuşarak ikna ettik” şeklinde vermiş oldukları cevaplar aşağıdadır.

Fikrini aldık, başta çok istemedi. Biraz konuşunca ikna oldu, kendisi de istedi (Bayan veli).

Herhangi bir kararı yoktu. Bizim yönlendirmemizle tercih etti (Erkek veli). Bu cevaplar aileler tarafından çocuğun fikrine önem verildiğini saygı gösterildiğini göstermekle birlikte aile tarafından gerekli yönlendirmenin yapıldığını da göstermektedir. Çocuğun okul hakkında bilgilendirilmesi bu konuda önem arz etmektedir. Bu konuda ailelere büyük iş düşmektedir. Bilgileri yoksa bile gerekli bilgilere ulaşılmalı, çocuk bu konuda bilgilendirilmelidir.

2.4.ARAŞTIRMAMIZIN “ÇOCUKLARINI İMAM-HATİP ORTAOKULUNA GÖNDEREN VELİLERİN İMAM-HATİP ORTAOKULLARINI TERCİH ETME NEDENLERİ VE BU OKULLARDAN BEKLENTİLERİNİN NELER OLDUĞU” ŞEKLİNDEKİ TEMEL PROBLEMİNE AİT BULGULAR

2.4.1. Katılımcıların Şartların Günümüzdeki Gibi Olması Durumunda İmam Hatip Okullarında Okumayı İsteyip İstememe Durumları

Mülakat gerçekleştirilen 40 veliden 27’si herhangi bir İmam-hatip okulunda öğrenim görmemiştir. Bu velilere “İkinci soruya cevabınız hayır ise; sizin öğrenim gördüğünüz zamanda şartlar şimdiki gibi olsaydı İmam Hatip Okullarında okumak ister miydiniz?” sorusu sorulmuştur. Bu sorunun sorularak velilerin bu okullarda öğrenim görmek isteyip istememesinin öğrenilmesi yanında velilerin bu okullarda eğitim almamalarının nedenlerinin de ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Sorumuza verilen yanıtlar “evet isterdim”, “Hayır istemezdim”, “ Ekonomik nedenlerden dolayı gidemedim”, “Ailevi nedenlerden dolayı gidemedim” ve “ Katsayı, başörtüsü, İş bulma problemlerinden dolayı gidemedim” şeklinde beş kategoriye ayrılmıştır.

Yine aynı tabloda velilerimizin kendi öğrencilik dönemlerinde İmam-Hatip Okullarında okuyamama nedenleri de kategoriler halinde gösterilmiştir.

Tablo-2.11’ de görüldüğü üzere sormuş olduğumuz soruya, herhangi bir imam-Hatip okulunda öğrenim görmemiş 27 veliden 24’ü “evet okumak isterdim” cevabını verirken 3 erkek velimiz ise “hayır istemezdim” cevabını vermişlerdir.

Tablo- 2.11: Katılımcıların Şartların Şimdiki Gibi Olması Durumunda İmam Hatip Okullarında Okumak İsteyip İstememelerine Göre Dağılım

Sizin öğrenim gördüğünüz zamanda şartlar şimdiki gibi olsaydı İmam Hatip Okullarında okumak ister miydiniz?		Anne	Baba	Toplam
Evet, İsterdim	Sayı	3	3	6
	%	15	15	15
Hayır, istemezdim	Sayı	-	3	3
	%	-	15	7,5
İsterdim, ekonomik nedenlerden dolayı gidemedim.	Sayı	4	-	4
	%	20	-	10
İsterdim, ailevi nedenlerden dolayı gidemedim	Sayı	7	3	10
	%	35	15	25
İsterdim, Kat sayı, Başörtüsü, İş Bulma Prob. Dolayı	Sayı	3	1	4
	%	15	5	10
Toplam	Sayı	17	10	27
	%	85	50	67,5

Görüşmeye katılan bayan velilerimizin %20’si ekonomik nedenlerden dolayı gidemedim kategorisinde cevaplar verirken, ekonomik nedenlerden dolayı gidemeyen erkek velimiz bulunmamaktadır. Bayan velilerimizin %35’i, erkek velilerimizin ise %15’i ailevi nedenlerden dolayı gidemediğini belirtirken bayan velilerin %15’i erkek velilerin ise %5’i kat sayı, başörtüsü veya iş bulma konusunda çıkan problemlerden dolayı İmam Hatip Okullarına gidemediklerini söylemiştir. Bayan velilerimizin %15’i erkek velilerimizin yine %15 ‘i “evet gitmek isterdim” cevabını vermiş, herhangi bir gidememe nedeni ise belirtmemişlerdir. Görüşülen annelerin tamamı şartlar şimdiki gibi olsaydı İmam-Hatip’te okumak isterdik cevabını vermişlerdir. Annelerin %70’i ilkokul veya ortaokul mezunu oldukları için zaten bir lise eğitimi almamışlardır.

Erkek velilerimizin %15’i ise “ Hayır istemezdim” şeklinde cevap vererek şimdiki şartlar olsa İmam Hatip Okullarında okumak istemeyeceğini belirtmiştir. İstemezdim cevabını veren velilerimizin ifadeleri aşağıdaki şekildedir:

Okumak istemezdim. Ortaokulda belki okumak isteyebilirdim ama lisede okumak istemezdim. Liselerin başarılı olmadığını düşünüyorum (Erkek veli).

Meslek lisesi okudum istemezdim (Erkek veli).

Şimdiki gördüğüm, tanıdığım İmam Hatip Okullarının halini istemezdim. Dini bilgiler ve ahlaki yapı daha önceden daha hassastı ama şimdi çok İHO, İHL havası yok. Onun için bu halini istemezdim (Erkek veli).

İlk velimizin İmam Hatip Ortaokul kısmının başarılı, olduğunu dile getirirken lise kısmının ise başarı konusunda yeterli olmadığını dile getirmiştir. Bu sebeple şu anki şartlar olsa dahi okumak istemezdim cevabını vermiştir. Velimizin bu cevabında şu açıdan haklılık payı vardır denilebilir. İmam Hatip Ortaokul kısmındaki başarılı öğrenciler yapılan öğrenci seçme sınavıyla akademik anlamda daha başarılı liseleri seçerken İmam Hatip Liselerine ise bu sınavlarda seçilen başarı anlamında orta veya başarısız öğrencilerimiz devam etmektedir. Özellikle ailelerimizin okuyamasa bile hiç olmazsa dinini diyanetini öğrensin şeklindeki düşünceleri de öğrenci profilinin düşmesinin sebeplerinden birisidir. İmam Hatip Okullarının kalitesinin artırılması için tamamında mümkün olmasa bile çoğunluğunun öğrencilerini sınav yoluyla alması gerekir diyebiliriz.

Tablo-2.11 'de görüldüğü üzere 4 bayan velimizin ekonomik nedenlerden dolayı İmam Hatip Okullarına gidemediklerini ifade etmişlerdir. Velilerimizin vermiş oldukları cevaplar şu şekildedir:

Şartlar uygun olsaydı İmam Hatip'i tercih ederdim. Maddi şartlardan dolayı okuyamadım. Altı kardeş olduğumuz ve köyde yaşadığımız için okuyamadım. Şimdiki imkânlar olsa İmam Hatip'te okumak isterdim (Bayan Veli).

İsterdim. Maddi imkânsızlıktan dolayı gidemedim. Şimdiki gibi olsa kesinlikle giderdim (Bayan Veli).

Şartlar ve imkânlar şimdiki gibi olsaydı İmam Hatip Liselerinde okumak isterdim. Maddi imkânlardan dolayı gidemedim (Bayan Veli).

Elbette isterdim. Maddi imkânsızlıklardan ve ailemin tutumundan dolayı okuyamadım (Bayan Veli).

Ekonomik sebeplerden dolayı İHO' da okuyamadım şeklinde cevap veren erkek velimiz bulunmamaktadır. Ekonomik nedenlerden dolayı öğrenimine devam edemeyen 4 anne ise ailelerinin maddi durumları elvermediği için ilkokuldan sonra okuyamadıklarını ifade etmişlerdir. Şuan devlet tarafından eğitime yapılan önemli yatırımlar, okulların yurtlarla desteklenmesi vs. veli üzerindeki maddi külfeti büyük

oranda azaltmıştır. Velilerimiz, şu anki şartların kendilerine sunulması dâhilinde İHO'yu tercih edecekleri yönünde cevaplar vermişlerdir. Erkek velilerin bu kategoride cevap vermemelerinin ataerkil bir toplum olmamızdan ötürü bayanlara eğitim konusunda getirilen kısıtlamanın erkeklere getirilmemesinden kaynaklandığı söylenebilir.

Yapılan görüşmelerde bu velilerin 10'u ailevi nedenlerden dolayı okuyamadıklarını belirtmişlerdir. Vermiş oldukları cevaplar aşağıdaki şekildedir:

Ben tabi ki okumak isterdim. Ailevi nedenlerden dolayı okula devam edemedim (Bayan veli).

İsterdim, ailevi nedenlerden dolayı gidemedim. Kızların okuması çok istenmezdi. Şimdiki gibi olsa kesinlikle okumayı isterdim. İmam Hatip Okullarında okumayı da daha çok isterdim (Bayan veli).

İsterdim, ailevi nedenlerden dolayı okuyamadım. Benim çocuklarıma sunduğum imkân gibi bir imkân sunulsaydı kesinlikle İmam Hatip Okulu tercih ederdim (Bayan veli).

İsterdim, ailem çok destek olmadığı için okuyamadım. Benim okumama nedenim daha çok ailesel durumlardan ve maddi sebeplerden ötürüdür. İmam Hatip okullarının geçmişteki durumlarıyla ilgili değil (Erkek veli).

İsterdim, hem ortaokulu hem liseyi İmam Hatipte okumak istedim. Kalacak yer sıkıntısı olduğundan dolayı ilçeye geri dönmek zorunda kaldım. Ailemin destek olacak durumu da yoktu (Erkek veli).

İlçede(Dodurga) İHL olmadığı için okuyamadım. Şimdiki gibi şartlarımız olsa kesinlikle okurdum. Ailemin de merkeze gönderme durumu olmadı (Erkek veli).

Velilerimizin vermiş oldukları cevaplarda İmam Hatip Okullarına gidememe nedenleri arasında özellikle bayan velilerimiz tarafından belirtilen babaların kız çocuklarının okumasına karşı olumsuz bakış açılarının yanı sıra erkek velilerimizin ifadelerinde de merkez köylerde ve ilçelerde oturmalarından kaynaklı İl merkezinde barınma sorunlarının olduğu gibi durumları sıklıkla ifade ettikleri görülmüştür. Bir velimiz ben evin tek kızıydım erkekleri okuttular beni okutmadılar şeklindeki ifadesi kız çocuklarının okutulmasına karşı olumsuz bakış açısının göstergesidir. Bir başka velimizde, köyde ikamet ettiğimiz için merkezde kalacak yerimiz yoktu. O yüzden ilkokuldan sonra okuma imkânım olmadı. Şimdiki gibi yurtlar bizim zamanımızda yoktu, diye ifade etmiştir. Öğrencilerimizin ailevi durumları, kalacak yer sıkıntısı veya

ebeveynler tarafından okutulmak istenmemeleri gibi durumlardan dolayı eğitim alamadıkları anlaşılmış yukarıda bahsedilen durumlar olmasaydı eğer velilerimizin İmam Hatip okullarında eğitim görmeye sıcak baktıkları görülmüştür.

Velilerimizin katsayı, başörtüsü ve iş bulma problemlerinden dolayı İmam Hatip okullarında okuyamadık, kategorisinde vermiş oldukları cevaplar ise şu şekildedir:

Okurdum. Katsayı ve işe girme problemlerinden dolayı düz liseye gittim. Şimdiki gibi önü açık olsaydı İHL' yi tercih ederdim (Erkek veli).

Tabii ki isterdim. Çocuklar çok şanslılar. Başörtüsü problemi ve katsayı problemi olduğu için İHL' ye gidemedim Şu an olsa İmam Hatip Ortaokulu'nu tercih eder lisede daha başarılı okullar isterdim (Bayan Veli).

İsterdim. Katsayı, başörtüsü problemlerinden dolayı üniversite giriş sınavlarına gidemedik. Şimdiki şartlar olsa kesinlikle giderdim (Bayan Veli).

Katsayı problemi, üniversite kazanamama, iş imkânlarının kısıtlı olmasından dolayı ihale tercih etmedik. Şartlar şimdiki gibi olsaydı okumak isterdim. Kenan Evren Cumhurbaşkanı idi. İHO' ya bakış açısı çok iyi değildi. Şimdiki hükümet gibi olsa okurdum. İki kızımı da İHO' ya gönderdim (Bayan Veli).

Bu kategoride cevap veren üç anne velimiz üniversite sınavlarında uygulanan kat sayı ve iş bulma probleminden dolayı İmam-Hatip lisesini tercih etmediklerini ifade etmişlerdir. Bir velimiz bu soruya, “Katsayı problemi, üniversiteyi kazanmada dezavantajlı konumda olma, iş imkânlarının imam-hatiplilere kısıtlı olması gibi nedenlerden dolayı İHL' de okuyamadık, Kenan EVREN Cumhurbaşkanıydı, İmam-hatiplere bakış açısı hiç iyi değildi. Baskılar vardı üzerlerinde. Şimdiki hükümet gibi birileri olsa kesinlikle İmam-Hatip de okurdum” şeklinde ifade etmiştir. Yine bir başka bayan velimiz “Ben İmam-Hatip okumak istiyordum ancak lise bitince üniversiteye geçişte sıkıntı olduğu için gidemedim şimdiki gibi olsa kesin okurdum “ diye ifade etmiştir. Velilerimizin İHO' yu tercih etmeme nedenleri arasında saymış olduğumuz tüm bu nedenler, devletin eğitim politikasının yanlışlar üzerine kurulu olmasının yansırı öğrenciler arasında adaletsiz bir tutumunda göstergesidir. Velilerimizin İHO' yu tercih etmemesinin temel sebeplerinden birisi de bu adaletsiz tutum ve eğitim konusundaki yanlış politikadır.

2.4.2. Katılımcıların Çocuklarını İmam Hatip Ortaokullarına Göndermelerinde Etkili Olan Nedenlerle İlgili Durumlar

Görüşmeye katılan velilerin çocuklarını İmam Hatip Ortaokuluna göndermesinde etkili olan nedenlerin öğrenilmesi amacıyla velilerimize “Çocuğunuzu İmam Hatip Ortaokuluna Göndermenizde Etkili Olan Sebepler Nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Sorumuza verilen cevaplar “İyi bir dini eğitim alması”, “İHO’ nun önünün açık olması ve siyasi konjonktür”, “Kendilerinin İHL mezunu olmaları” şeklinde üç kategoride kategorilendirilmiştir.

Tablo-2.12: Katılımcıların Çocuklarını İmam Hatip Ortaokullarına Göndermesinde Etkili Olan Nedenlere Göre Dağılım

Çocuğunuzu İmam Hatip Ortaokuluna Göndermenizde Etkili Olan Sebepler Nelerdir?		Anne	Baba	Toplam	
					Sayı
İyi bir dini eğitim alması	Sayı	19	16	35	
	%	95	80	87,5	
İHO’ nun önünün açık olması ve siyasi durum	Sayı	1	-	1	
	%	5	0	2,5	
Kendilerinin İHL mezunu olmaları	Sayı	-	4	4	
	%	-	20	10	
Toplam	Sayı	20	20	40	
	%	100	100	100	

Bayan velilerimizin %95’i erkek velilerimizin ise %80’i sorumuza “iyi bir dini eğitim alması” kategorisinde cevap verirken “İmam Hatibin önünün açık olması ve siyasi durum” kategorisinde cevap veren bayan velilerimiz %5 ‘tir. Bu kategoride ifade beyan eden erkek velimiz bulunmamaktadır. Yine velilerimizden çocuğunu bu okullara, kendileri İmam Hatipte öğrenim gördüğü için gönderen erkek velilerimiz %20’dir. Bu kategoride cevap veren bayan velimiz ise bulunmamaktadır.

Velilerimiz tarafından birçok kategoride cevaplar verilmiş ancak velilerimizin vermiş olduğu ilk cevaplar göz önüne alınmıştır. Velilerimizin “iyi bir dini eğitim alması” kategorisinde vermiş oldukları ifadeler aşağıdaki gibidir:

Dini yönden daha iyi bir eğitim alacağını düşündüğüm için, karma eğitim yapılmadığı için ve ailemiz muhafazakâr bir aile olduğu için İmam Hatip Ortaokulu tercih ettik (Bayan Veli).

Akademik olarak çok iyi bir öğrenci değildi bende ileride okuyamazsa hiç yoktan dini bilgilerini öğrenmesini istedim (Bayan Veli).

Ben kendim dini bilgileri tam olarak veremediğim için okulda almasını istedim. Dini ve ahlaki bilgilerini tamamlamasını ve dini, günlük işlerin arasına sıkıştırmak yerine onu yaşayan bir birey olmasını istedim (Bayan Veli).

Öncelikle güzel ahlaklı olması için ve Kur'an-ı Kerim, Peygamberimizin hayatı gibi dersleri diğer okullarda alabileceklerini düşünmediğim için bu okulu tercih ettim. İmam-hatipli olmanın bir ayrıcalık olduğunu düşünüyorum (Bayan Veli).

Dini ve ahlaki bilgileri, sevabı günahı daha iyi öğrenmesi için, küçük yaşta dini bilgileri tam olarak öğrenip hayatına entegre etmesi için İmam-Hatip Ortaokulunu tercih ettik (Bayan Veli).

Küçük yaşta temel dini bilgilerini öğrenmesi, uygulamada alışkanlık haline getirmesi, namaz, oruç gibi ibadetlerini yerine getirmesi ortam olarak dini eğitim eğitimin verildiği bir okulda olumlu etkilenecek olması okul tercihimizde etkili oldu (Erkek Veli).

Çocuğum en azından ortaokul kısmında eğitim almasını istedim. Ortaokul çağında alması gereken dini bilgileri alması için gönderdim. Ahlaki yönden daha korunaklı bir eğitim alacağını kötü alışkanlıklardan uzak duracağını düşünerek verdik (Erkek Veli).

İmam Hatip Ortaokulunda fenni derslerin yanında dini derslerin de veriliyor olmasından dolayı. Çocukların küçük yaşta dini bilgileri edinmesi lazım. Bunu aileden sonra İmam Hatip Ortaokullarında en güzel şekilde verilebileceğini düşünüyorum. İslami değerleri çocukların edinmesinde bu okulların katkısı büyük (Erkek Veli).

İslami bilgilerini öğrenmesi, dinini, Kuranı, ibadetlerini öğrenmesi için gönderdim. Ahlaki davranışları daha iyi öğrenmesi, İmam Hatip Okullarının kültürünü alması için gönderdim (Erkek Veli).

Kendi dini tutumlarımız, çocuğumuzun da dinini bilen, tanıyan, uygulayan iyi bir Müslüman olması için, İmam Hatip ruhunun yeniden yeşermesi için bizim de katkı sağlamamız gerekiyordu. Bu yüzden çocuğumuzu İHO' ya gönderdim (Erkek Veli).

Velilerimizin çocukları için İmam Hatip Ortaokulunu seçmelerinde bu okullarda verilen dini eğitimin etkili olduğunu, çocuklarının din eğitimi için bu okulları tercih ettiklerini görmekteyiz. Normal ortaokulları tercih etmeme nedenleri arasında İHO meslek derslerinin çoğunlukta olması, çocukların inanılan dini daha iyi öğreneceğini ve yaşayacağını düşünmelerinden kaynaklanmaktadır. Velilerin İHO seçmelerinde verilen din eğitiminin etkili olduğunu görmekteyiz.

Velilerimizin “kendilerinin İHL mezunu olmaları” kategorisinde cevap verip çocuğunu imam-hatip ortaokuluna göndermesinde bu okullardan mezun olmasının etkili olduğunu söyleyen dört erkek velinin vermiş olduğu cevaplar aşağıdaki şekildedir.

Kendimizin İHL mezunu olması çocuğumuzu İmam-Hatip Ortaokuluna göndermemizde etkili oldu. Dini bir eğitim almasını istediğimiz ve gelenek-göreneklerimize bağlı bir birey olarak yetişmesini istediğimiz için İmam-Hatip tercihinde bulunduk (Erkek Veli).

Benim İHL okumam çocuğumu İmam-Hatip Ortaokuluna göndermemde etkili oldu. Dini eğitimin daha iyi verileceği, öğretmenlerin dini tutumları, dini ve ahlaki eğitimini iyi bir şekilde alması, babamın ve ailemin görüşü, görülen derslerin normal okullardakilerle aynı olması ve üzerine dini derslerinde okutulması gibi etkenler etkili oldu (Erkek Veli).

Bizim İHL mezunu olmamız ve özellikle babasının isteğiyle İmam-Hatip Ortaokulunu tercih ettik. Dini bilgilerini öğrenmesi, ahlaklı bir birey olmaları, kendi tutumlarımız Dinini ve ailemizin muhafazakâr yapısı İHO’ yu seçmemizde etkili oldu (Erkek Veli).

Bizim İHL mezunu olmamız ve çocuğumuzun da o bilinçle yetişmesini istememiz etkili oldu. Çocuğumuzun dini ve ahlaki bilgilerini tam olarak kazanması için bu yaşların önemli olduğunu düşündüğümüz için ve kız erkek ayrı sınıflarda okutulduğu için İmam-Hatip Ortaokuluna gönderdik (Erkek Veli).

Velilerimizin vermiş olduğu cevaplarda; kendilerinin İmam Hatip geçmişi ve İmam Hatip ruhunun kendi çocukları tarafından yaşanması ve yaşatılması gerektiği düşüncesi, özellikle bu okullarda verilen dini eğitimin kendileri tarafından da bilinmesi, milli, manevi ve ahlaki değerlerin yaşatıldığı düşüncesi ve bizzat bunların kendileri tarafından da tecrübe edilmesi veliler tarafından bu okulların tercih edilmesinde etkili olmuştur.

İmam-Hatip Ortaokulunun önünün açık olması ve siyasi durumun iyi olması etkili oldu diyen bir bayan velimiz “İmam-Hatip okullarının önünün açık olması ve geçmişteki sıkıntıların şu an olmamasından dolayı, dinimizi daha iyi öğrenmesi, Kur’an-ı Kerim’i daha iyi öğrenmesi, bizim İHL mezunu olmamız, aile yapımızın muhafazakâr olması gibi etkenler etkili oldu” şeklinde cevap vermiştir. Velimizin vermiş olduğu cevap İmam-Hatip okullarının geçmiş hükümet dönemlerinde çeşitli sıkıntılarla karşılaşması, engellemelere maruz kalması, adaletsiz yaklaşımlar gibi durumların günümüzde olmaması ve bu okullara bakış açısının değişmesi velimizin İHO’yu tercih etmesinin önünü açmıştır. Yine mevcut iktidarın İmam-Hatip Okullarına karşı pozitif yaklaşımı velimizin tercihinde etkili olmuştur. Velimiz vermiş olduğu diğer cevaplarda çocuklarının iyi bir dini eğitim alması, kendilerinin İHL mezunu olması ve muhafazakâr bir aile yapısına sahip olmaları gibi durumların bu okulu tercih etmelerinde etkili olduğunu söylemiştir.

Velilerimize sormuş olduğumuz “Çocuğunuzu İmam Hatip Ortaokuluna göndermenizde etkili olan sebepler nelerdir? Şeklindeki sorumuza yedi bayan, bir erkek velimiz ilk cevapları olmamak kaydıyla bu okullara çocuklarını göndermelerinde aynı zamanda birilerinin yönlendirmesinin etkili olduğunu dile getirmişlerdir. Velilerimize çocuğunuzu İmam Hatip Ortaokuluna göndermenizde evin yakın veya uzak olması etkili oldu mu? Şeklinde bir soru sormamamıza rağmen bu sorumuz altında velilerimizin evin yakın ya da uzak olmasının etkili olup olmadığına yönelik cevaplar vermişlerdir. 1 bayan, 5 erkek velimiz evin yakın veya uzak olmasının göndermelerinde etkili olduğunu söylerken, 17 bayan, 9 erkek velimiz etkili olmadı, şeklinde cevap vermişlerdir.

2.4.3. Katılımcıların İmam Hatip Ortaokullarından Beklentilerine Göre Durumları

Velilerimizin İHO’yu tercih etme nedenlerinin ve bu okullardan beklentilerinin öğrenilmesi amacıyla velilere “İmam Hatip Ortaokullarından beklentileriniz nelerdir? Sorusu sorulmuştur. Bu beklentilerin karşılanıp karşılanmadığının öğrenilmesi amacıyla da “Bu beklentileriniz karşılandı mı?” ek sorusu sorulmuştur. Velilerimizin sorumuza vermiş oldukları cevaplar “Öğrenme ortamı ile ilgili beklentiler (Karma eğitim, disiplin vs.)”, “Öğrenci profili ile ilgili beklentiler (öğrencilerin dini, ahlaki, akademik

gelişimi)” “cevapsız” olmak üzere üç kategoride toplanmıştır. Birden çok kategoride cevap veren bir velimiz bulunmuş ancak velilerin ilk cevapları göz önüne alınmıştır.

Tablo-2.13: Katılımcıların İmam Hatip Ortaokullarından Beklentilerine Göre Dağılım

İmam Hatip Ortaokullarından Beklentileriniz Nelerdir?		Anne	Baba	Toplam
Öğrenme ortamı ile ilgili beklentiler	Sayı	1	-	1
	%	5	-	2,5
Öğrenci profili ile ilgili beklentiler (öğrencilerin dini, ahlaki, akademik gelişimi)	Sayı	19	19	38
	%	95	95	95
Cevapsız	Sayı	-	1	1
	%	-	5	2,5
Toplam	Sayı	20	20	40
	%	100	100	100

Velilerimize sormuş olduğumuz “İmam Hatip Ortaokullarından Beklentileriniz Nelerdir?” şeklindeki sorumuza tablo-2.13’te görüldüğü üzere bayan velilerimizin %5’i “Öğrenme Ortamı ile İlgili Beklentiler” kategorisinde cevap vererek bu kategorideki beklentilerini dile getirmiş, erkek velilerimizden cevap veren bulunmamıştır. Bayan velilerimizin %95’i erkek velilerimizin yine %95 gibi büyük bir çoğunluğu “Öğrenci profili ile ilgili beklentileri (öğrencilerin dini, ahlaki, akademik gelişimi)” olduğunu ifade etmişlerdir. Bir erkek velimiz ise sorumuzu cevapsız bırakmıştır.

“İmam Hatip Ortaokullarından Beklentileriniz Nelerdir” sorumuza ek olarak “Beklentileriniz karşılandı mı?” sorusu sorulmuş olup velilerimizin beklentilerinin karşılanıp karşılanmadığına dair cevapları tablo-2.14’te sunulmuştur.

Tablo-2.14: Katılımcıların İmam Hatip Ortaokullarından Beklentilerinin Karşılanıp Karşılanmamasına Göre Dağılım

Beklentileriniz Karşılandı mı?		Anne	Baba	Toplam
Karşılandı	Sayı	13	8	21
	%	65	40	52,5
Karşılanmadı	Sayı	5	7	12
	%	25	35	30
Kısmen (karşılandı-karşılanmadı)	Sayı	2	2	4
	%	10	10	10
Cevapsız	Sayı	-	3	3
	%	-	15	7,5
Toplam	Sayı	20	20	40
	%	100	100	100

Bayan velilerimizin %25'i erkek velilerimizin %35'i beklentilerinin karşılanmadığını ifade ederken, karşılandığını söyleyen bayan velilerimizin oranı %65, erkek velilerimizin oranı ise %40 olmuştur. Bazı beklentilerim karşılandı bazıları karşılanmadı cevabını veren bayan velilerimiz %10 yine erkek velilerimiz de %10'dur. Erkek velilerimizin %15'i ise bu sorumuzu yanıtsız bırakmıştır.

“İmam Hatip Ortaokullarından Beklentileriniz Nelerdir?” Şeklinde sormuş olduğumuz sorumuza ek olarak “Bu Beklentileriniz Karşılandı mı?” sorusu sorulmuş velilerimiz tarafından verilen cevaplar kategorilendirilerek yukarıda tablolar halinde gösterilmiştir. Bu iki sorumuza veliler tarafından verilen ifadeler aşağıda verilmiştir:

Tablo-2.13'te görüldüğü üzere Öğrenme ortamı ile ilgili beklentilerini belirten bir bayan velimiz “Daha disiplinli bir yapı beklerdim, karma eğitim olmamasını isterdim, seçmeli derslerde aynı sınıflar ben ayrı binalarda eğitim görmelerinden yanayım. Bu beklentilerim karşılanmadı, disiplin konusundaki beklentilerimde karşılanmadı. Dini bilgiler, ibadet eğitimi vs. dini konularda tam bir eğitim verildiğini düşünmüyorum, beklentilerim karşılanmadı.” şeklinde beklentilerini ifade etmiştir. Çocuklara nitelikli bir eğitimin verilebilmesi için uygun bir ortamın da oluşturulması gerekmektedir. Bu uygun ortamın oluşturulmasında disiplin en önemli etkenlerden birisidir. Velimizin daha disiplinli bir yapı beklerdim şeklindeki ifadesi bu uygun ortamın oluşturulmasına yönelik bir beklentidir. Yine velimiz sınıfların karma olmasına karşı çıkmış hatta binaların dahi ayrı olması gerektiğinden bahsetmiştir. Velilerimizin özellikle kız çocuklarını korumaya yönelik duymuş oldukları his, onlar için güvenli bir ortam arayışı gibi nedenlerden dolayı bu tür istek ve beklentileri mevcuttur. Veliler tarafından İmam Hatip Okullarının güvenli bir ortam olarak görülmesi kız öğrencilerin eğitim yaşamına devam etmeleri hususunda önemli etkenlerden birisi olmuştur. Dini eğitimin istediği şekilde verilmediğini de belirten velimiz dini eğitim, disiplin ve karma eğitim konusundaki beklentilerinin karşılanmadığını belirtmiştir.

Velilerimizin öğrenci profili ile ilgili beklentileri (öğrencilerin dini, ahlaki, akademik gelişimi) ve bu beklentilerinin karşılanmadığına yönelik ifadeleri aşağıdaki şekildedir:

Daha sıkı bir eğitim bekliyoruz, dini anlamda daha sıkı bir eğitim. Dini eğitimini bu yaşta uygun bir şekilde alması ve davranışlarına yansıtmasını bekliyorduk. Ancak bu beklentilerimiz karşılanmadı (Bayan Veli).

Ahlaki gelişimini gerçekleştirmesi, Dini konuları daha iyi öğrenmesi, ibadetlerini gerçekleştirmesini beklerim. Akademik olarak da derslerinin başarılı olmasını beklerim. Bu beklentilerim karşılanmadı, çocuğumda çok değişiklik olmadı normal bir ortaokuldan farkını göremedim (Bayan Veli).

Disiplinli bir eğitimi olmasını, dini bilgileri daha iyi almasını, Kur'an-ı Kerim'i daha iyi öğrenmesini bekliyorum. Beklentilerim çok karşılanmadı, benim çocuğum nazarında çok değişiklik olmadı (Bayan Veli).

Bizim veremediğimiz bilgileri vermesini bekliyorum. Edepli, ahlaklı bireyler yetiştirmesini bekliyorum. Vatana millete hayırlı topluma faydalı bireyler yetiştirmesini bekliyoruz. Hem dini olarak hem de akademik olarak iyi bir eğitim almasını istiyoruz. Beklentilerim şu an çok karşılanmadı ancak yaşı ilerlendikçe karşılanacağını ümit ediyorum (Bayan Veli).

Öğrencimin tutarlı bir karakter gelişimi göstermesini beklerim. Eğitim programlarının gündelik hayatla tutarlı olmasını, özellikle meslek derslerinin uygulama kısmını beklerdim. Manevi ve ahlaki değerlerimizin davranışa dönmesini beklerim. Bu beklentilerim karşılanmadı, İHO'ya göndermem çok değişiklik göstermedi. İmam-Hatip olmasına rağmen diğer ortaokullardan hiçbir farkını göremedim (Erkek Veli).

Ahlaklı, terbiyeli, vatanına, milletine, dinine faydalı bireyler yetiştirmesi, hem bu dünyasını hem ahiret hayatını düşünen, ibadetlerini bilinçli bir şekilde tam olarak yapan, büyüklerine saygılı çevreye duyarlı bireyler yetiştirmesini beklerim. Beklentilerim büyük oranda karşılanmadı. İHO'ların vizyonu bu beklentiler için yeterli değil normal ortaokullardan pek farkı yok. Daha çok akademik başarıya ağırlık verildiği için din eğitimine ve dini duygulara fazla önem verilmiyor. Eski İmam-Hatip ruhu pek yok (Erkek Veli).

Çocuğumun İlk etapta dini eğitimini alıp, peygamber Efendimizin hayatını öğrenip sonra benim kapanmam gerekiyor gibi şeyler söylemesini beklerdim ancak henüz gerçekleşmedi. İbadetlerini yapmasını sünnetlere dikkat etmesini, ahlaklı terbiyeli bir çocuk olmasını bekliyorum. Okulda da bu davranışları kazanmasını bekliyorum. Beklentilerim henüz karşılanmadı. İlerleyen yıllarda belki karşılanabilir (Erkek Veli).

Dini bilgilerini tam olarak öğrenen, ibadetlerini yapan, imanlı ahlaklı bireyler yetiştirmesini bekliyoruz. Bizim İHL okuduğumuz dönemdeki gibi bir okul bulamadık.

Beklentilerimiz çok karşılanmadı. Bizim dönemimizdeki İmam-Hatip ruhu ne yazık ki yok (Erkek Veli).

Velilerimizin %95'i beklentilerinin öğrenci profili ile ilgili olduğunu söylemiş, bayan velilerimizin %25'i erkek velilerimizin ise %35'inin İmam Hatip Ortaokullarının beklentilerini karşılamadığını ifade ettikleri görülmüştür. Velilerimiz tarafından verilen ifadelerde bu okulların dini eğitim açısından etkin bir rolünün olması gerektiğini ancak nitelikli bir eğitimin bu okullarda verilmediğini belirten velilerimiz olmuştur. İmam Hatip Okullarını geçmiş yıllardaki durumlarıyla kıyaslayan velilerimiz de olmuştur. Dini bilgileri edinen, edinmiş olduğu bilgileri hayatına yansıtan, ibadet bilinci oturmuş, ahlaki yönden donanımlı bir nesil yetiştirme isteği tüm velilerimizin ifadelerine yansımıştır. Ancak velilerimiz bu beklentilerinin karşılanmadığını belirtmişlerdir. Bazı velilerimizin ise henüz beklentilerim gerçekleşmedi, ilerleyen yıllarda karşılanabilir şeklinde ifadelerde bulunarak eğitim kazanımlarının zamanla gerçekleşebileceğini ifade ettiği görülmüş, İmam Hatip ruhu şeklinde tarif edilen bu duygunun süreç içerisinde oturabileceği dile getirilmiştir. Yine bir velimiz tarafından “çocuğumun ilk etapta dini eğitimini alıp, peygamber Efendimizin hayatını öğrenip sonra benim kapanmam gerekiyor gibi şeyler söylemesini beklerdim” şeklinde vermiş olduğu ifade ile çocuğun teorik dini bilgileri öğrenmesinin ardından bunları pratiğe dönüştürmesini beklediğini göstermektedir. Velilerimizin vermiş olduğu ifadelerde yukarıda görüleceği üzere bu beklentilerinin gerçekleşmediği görülmektedir. Velilerimiz ifadelerinde dini bilgilerin öğretilmesinin yanında akademik başarının sağlanması hususunda beklentilerini dile getirmişlerdir. Bu ifadeler sadece salt dini eğitim verildiği için bu okulların tercih edilmediğinin akademik başarının da en az dini eğitim kadar önemsendiğinin göstergesidir.

Velilerimizin öğrenci profili ile ilgili beklentileri (öğrencilerin dini, ahlaki, akademik gelişimi) ve bu beklentilerinin karşılandığına yönelik ifadeleri aşağıdaki şekildedir:

Hem ahlaki hem de akademik eğitimin iyi olmasını bekliyoruz. İbadetlerini öğrenmesini ve alışkanlık haline getirmesini bekliyoruz. Kılık kıyafetine daha dikkat ediyor. Yavaş yavaş beklentilerimiz karşılanıyor (Bayan Veli).

Dini bilgilerini, dini eğitimini işin ehillerinden almasını beklerim. Helal-haram, kul hakkını bilsin buna uygun davranışlar sergilemesini bekliyorum. Beklentilerim

karşlandı, oğlum da bu okuldan mezun olmuştu çok şükür herhangi bir sıkıntı yaşamadık (Bayan Veli).

İbadetlerine dikkat eden, ahlaklı, dinini iyi bilen bireyler yetiştirmesini bekliyoruz. Beklentilerim karşılandı, ibadetlerini yapmaya başladı, davranışlarında olumlu manada değişiklikler oldu (Bayan Veli).

Çocuklarımızın hem dini olarak hem ahlaki olarak aynı zamanda akademik olarak da başarılı bireyler olmasını isteyerek öğrencimizi gönderdik. Sosyal hayatındaki davranış ve tutumlarını, örf ve adetlerine uygun bireyler yetiştirmesini bekliyoruz. Beklentilerimiz karşılandı çocuklarda olumlu yönde değişiklikler görüldü, evde ibadetlerini yapıyorlar, Kur'an-ı Kerim'i okumaları vs. çok güzel davranışlar geliştirdiler (Bayan Veli).

Çocuğumun dini bilgileri daha iyi öğrenmesini, ahlaki olarak daha sağlıklı olmasını, davranışlarının daha güzel olmasını bekliyoruz. Beklentilerimiz karşılandı, çocuğumda çok iyi değişiklikler görüyorum, davranışları, disiplinli olması oturması kalkması daha olumlu değişim gösterdi (Erkek Veli).

Beklentim çocuğumun dini bilgileri edinmesinin yanında ahlaki değerleri de kazanması. Tabi ki tüm bunların yanında diğer alanlarda ve akademik olarak da başarılı olmasını bekliyorum. Beklentilerim karşılandı ufak tefek olumsuzluklar var ancak bunu çocuğun içerisinde bulunduğu dönemin etkisine bağlıyorum (Erkek Veli).

İmam-Hatiplerden beklentilerin dini bütün, Milli değerlere sahip, vatanını milletini seven, büyüklerine karşı saygılı aynı zamanda da başarılı bireyler yetiştirmesini bekliyoruz. Çok şükür benim kendi çocuğum nezdinde beklentilerim karşılandı (Erkek Veli).

Dini eğitimini tamamlayarak ibadetlerini düzenli bir şekilde yapan bireyler yetiştirmesi, öğretmenlerin ibadetlerine yönlendirmesini bekliyoruz akademik derslerde de başarılı bir okul olmasını bekliyoruz. Yabancı dili iyi öğrenmesini bekliyoruz. Beklentilerim genel olarak karşılandı (Erkek Veli).

Velilerimizin ifadelerinde görüldüğü üzere bu okullardan dinini iyi bilen, ibadetleri uygulama konusunda sıkıntı yaşamayan, ahlaki açıdan donanımlı, milli ve manevi değerlerine bağlı, akademik anlamda başarılı, vizyonu açık bireyler yetiştirmeyi amaç edindikleri ve beklentilerini de bu yönde ifade ettikleri görülmüştür. Bayan velilerimizin %65'i erkek velilerimizin ise %40'ı bu beklentilerinin gerçekleştiğini

belirtmiştir. “Kılık kıyafetine daha dikkat ediyor”, “Beklentilerim karşılandı, ibadetlerini yapmaya başladı, davranışlarında olumlu manada değişiklikler oldu”, “Çocuklarda olumlu yönde değişiklikler görüldü, evde ibadetlerini yapıyorlar, Kur’an-ı Kerim’i okumaları vs. çok güzel davranışlar geliştirdiler”, “Çocuğumda çok iyi değişiklikler görüyorum. Davranışlarının disiplinli olması, oturması kalkması, daha olumlu değişim gösterdi”, “Beklentilerim karşılandı ufak tefek olumsuzluklar var ancak bunu çocuğun içerisinde bulunduğu dönemin etkisine bağlıyorum” şeklindeki ifadeleri ile beklentilerinin karşılandığını belirtmişlerdir.

Beklentilerini belirtip bu beklentilerin kısmen karşılandığını söyleyen velilerimizin ifadeleri aşağıdaki şekildedir:

Dini bilgileri iyi öğrenmesini isterim. Dini etkinlikler yapsın. Camilere gitsin. İbadetlerini iyi bir şekilde yapmasını isterim. Dini içerikli gezilerin daha çok yapılmasını isterim. Sportif ve sanatsal etkinliklerden eksik kalmamalarını isterim. Çocuğumla ilgili beklentilerim karşılandı ancak etkinlik olarak karşılanmadı (Bayan Veli).

Dini bilgilerini öğrenmesini ve ibadetlerini gerçekleştirmesini bekliyorum. Aynı zamanda akademik olarak da iyi bir eğitim almasını istiyorum. Beklentim yüzde yüz karşılanmadı ama büyük bir çoğunluğu karşılandı (Erkek Veli).

Şeklinde beklentilerini söyleyen velilerimiz öğrenci profili ile ilgili beklentilerini belirtmiş ve bu beklentilerinin karşılandığını söylemiştir. Okulun sosyal etkinlik konusunda yetersiz olduğunu, öğrencileri dini anlamda motive edecek ve bu konuda bilgisini artıracak dini geziler gibi faaliyetlerin yapılmasını istemiştir. Ancak bu konudaki beklentilerinin karşılanmadığını da ayrıca belirtmiştir. Bir velimiz ise beklentilerim yüzde yüz karşılanmadı diyerek eksikliklerin olduğunu dile getirmiştir.

2.4.4. Katılımcıların Çocuklarını İmam Hatip Liselerine Gönderme Durumları

Velilerimizin çocukları için hangi liseyi tercih ettiklerinin öğrenmek amacıyla onlara “Çocuğunuzu Ortaokuldan Sonra İmam Hatip Lisesine Göndermek İster misiniz?” sorusu sorulmuştur. Velilerimizin sorumuza vermiş oldukları cevaplar “istemiyorum”, “isterim, iyi bir lise kazanamaması durumunda isterim.”, “İsterim ama zorlamam”, “Proje İHL olursa isterim” şeklinde dört kategoride toplanmıştır.

Tablo-2.15: Katılımcıların Çocuklarını Ortaokuldan Sonra İmam Hatip Liselerine Gönderme Durumlarına Göre Dağılım

Çocuğunuzu Ortaokuldan Sonra İmam Hatip Lisesine Göndermek İster misiniz?		Anne	Baba	Toplam
İstemiyorum.	Sayı	2	2	4
	%	10	10	10
İsterim, iyi bir lise kazanamaması durumunda isterim.	Sayı	9	8	17
	%	45	40	42,5
İsterim ama zorlamam.	Sayı	9	9	18
	%	45	45	45
Proje İHL olursa isterim.	Sayı	-	1	1
	%	-	5	2,5
Toplam	Sayı	20	20	40
	%	100	100	100

Tablo- 2.15'te görüldüğü üzere “Çocuğunuzu ortaokuldan sonra imam hatip lisesine göndermek ister misiniz?” sorumuza bayan velilerimizin %10'u, erkek velilerimizin ise %10'u “istemiyorum” cevabını verirken “isterim, iyi bir lise kazanamaması durumunda isterim” cevabını vere bayan velilerimizin oranı %45, erkek velilerimizin oranı %40'dır. “isterim ama zorlamam” kategorisinde cevap vererek İmam Hatip Lisetine çocuğunu göndermek isteyip karara müdahil olmayacağını belirten bayan velilerimizin oranı %45 iken erkek velilerimizin oranı yine %45'dir. Bir erkek velimiz ise Proje İHL olursa göndereceğini belirtmiş ancak normal bir İmam Hatip Lisetine göndermeyeceğini söylemiştir.

Çocuklarını İmam Hatip lisesine göndermek istemeyen ve sorulan sorumuza “istemiyorum” kategorisinde cevap veren velilerimizin ifadeleri şu şekildedir:

İstemiyorum, zamanında benim yaşadığım sıkıntıları tekrar yaşamasından korkuyorum. Fen lisesi, sosyal bilimler lisesi gibi iyi bir okulu kazanırsa oraya göndermek isterim (Bayan Veli).

Kendi tercihine bırakırım, ben daha başarılı olacağı bir okula gitmesini isterim. Arapça vb. derslerin ona yük olmasını istemem, eşimde aynı şekilde düşünüyor. İmam-Hatip Lise kısmını akademik olarak çok başarılı bulmuyorum. Akademik olarak başarısız olacağını düşündüğüm için başka bir liseye göndermek isterim. İHL yi istemem (Bayan Veli).

İstemiyorum, ilk önce çocuğumuzda istemiyor. İkinci olarak ahlaki yozlaşmanın daha da hızlanacağını düşünüyorum, çevremdeki gözlemlere dayanarak söylüyorum.

İHL'leri akademik olarak başarısız buluyorum. Ahlaki ve manevi açıdan da beklentilerimi karşılayacağını düşünmüyorum (Erkek Veli).

Mevcut durumda göndermek istemiyorum, çünkü İHL'lerin gerek davranış gerekse başarı olarak çok geride olduğunu düşündüğüm için göndermek istemiyoruz. Ancak çocuğum İHL'ye devam etmek isterse tercihine saygı duyarım (Erkek Veli).

Velilerimizin vermiş olduğu cevaplardan anlaşıldığı üzere geçmişte yaşanan sıkıntılar, tekrar katsayı engeli gibi bir durumla karşılaşma endişesi gibi durumlar veliler üzerinde bir gelecek kaygısı yaratmış bu sebepten ötürü tedbirli davranma ihtiyacı, velilerin bu okullara öğrencilerini gönderme isteğini ortadan kaldırmıştır. Yine velilerimiz tarafından kültür derslerine ek olarak verilen Arapça veya diğer meslek derslerinin çocuklara ağır geleceğini düşünülmesi ayrıca liselere giriş sınavlarından yeterli puanı alamayan akademik anlamda başarısız öğrencilerin İHL'lere devam ediyor olması bu okullardaki akademik başarıyı düşürmekte tüm bunlar veliler tarafından tercih edilmeme sebebi olarak gösterilmektedir. Bir velimiz İHL'leri ahlaki ve manevi anlamda yetersiz görmekte bu konuda beklentilerini karşılamadığı da belirtmektedirler.

“İyi bir lise kazanamaması durumunda isterim” kategorisinde cevap veren velilerimizin ifadeleri aşağıdaki şekildedir:

Ben isterim ancak kendisine bırakırım. Fen lisesi kazanırsa fen lisesine gönderirim, onun dışında İHL'yi tercih ederim (Bayan Veli).

Ben kendim isterim, kendisi istemezse zorlamam. Fen lisesi gibi bir lise kazanamazsa İHL' yi tercih ederiz (Bayan Veli).

İsterim, fen lisesini kazanırsa gönderirim, kazanamazsa normal bir okul yerine İHL'yi tercih ederim (Bayan Veli).

İsterim, normal bir okul yerine İHL' yi isterim. Fen lisesi gibi bir okul kazanırsa oraya gönderirim (Bayan Veli).

Sınavla alan okullardan birini kazanırsa oraya gönderirim, kazanamazsa İHL' ye gönderirim. Ama ilk tercihim İHL değil ortaokulda dini bilgileri alması daha etkili olduğu için ortaokulda tercih ettik (Erkek Veli).

Sınavla öğrenci alan bir liseyi kazanırsa oraya gönderirim, mahalle mektebine giderse İHL' yi tercih ederim. İHO' yu tamamlaması için İHL' ye gidebilir (Erkek Veli).

İsterim normalde ama sınavla girilen bir okul kazanırsa orayı tercih ederim, kazanamazsa İHL' yi düşünürüm (Erkek Veli).

İsterim, Fen Lisesi dışında İHL' yi isterim (Erkek Veli).

Velilerimiz tarafından verilen cevaplar ilk tercihin İmam Hatip Liseleri olmadığını akademik olarak başarılı, fen ve matematik alanında yükseköğrenime hazırlayan, öğrencileri araştırma konusunda yönlendiren fen liseleri veliler tarafından ilk tercih edilen kurumlar arasında olmuş, böyle bir okulu kazanamamaları durumunda normal bir lise yerine İHL tercih edeceklerini belirtmişlerdir. İkinci tercih olarak İHL seçmelerinin sebebi ise bu okulların önünde katsayı gibi bir engel bulunmaması ve normal liselere paralel kültür derslerinin olmasının yanında çocukları dini ve ahlaki açıdan hayata hazırlamasından kaynaklanmaktadır. Yine bu okullardan mezun olan öğrencilerin İmam-Hatip, müezzin kayyum, Kuran kursu öğreticisi ya da diğer din hizmetlisi kategorilerinde meslek sahibi olma imkânının bulunması da bu okulları tercih sebebi kılmıştır.

İmam Hatip Lisesine gitmesini isterim ama bu konuda onu zorlamam, kendisi de istemiyor gibi cevaplar veren velilerimizin ifadeleri aşağıdadır:

Ben isterim ama zorlamam kararı kendisine bırakırım, o potansiyeli onda çok görmüyorum (Bayan Veli).

Ben isterim ama kendisi hiç istemiyor (Bayan Veli).

Ben isterim ama onların kendi tercihlerini yapmalarını isterim. İmam-hatip ortaokulundan sonra İHL' ye devam etmelerini oradan da ilahiyat fakültesine gitmelerini isterim (Bayan Veli).

Kendi gitmek isterse gönderirim ısrar etmem, kararı ben verecek olsam İHL' yi tercih ederdim (Bayan Veli).

İHL' ye göndermek isterim ama son kararı ona bırakırım (Erkek Veli).

İsterim ama çocuğun kararına bırakırım. Ancak geçmişte yaşanan İmam-Hatiplere yapılan baskılar tekrar yaşanır mı diye de korkmuyor değilim (Erkek Veli).

İsterim ancak çocuğumun kararı bu aşamada daha önemli olur benim için (Erkek Veli).

Velilerimiz çocuklarını İHL' ye gönderme konusunda ılımlı bir tutum sergilemişler ancak okul tercihinde çocuklarının isteyip istememesinin önemli olduğunu bu konuda onların karar vermesi gerektiğini söylemişlerdir. Velilerin vermiş olduğu

cevaplar onların bilinçli veliler olduğunu göstermektedir. Bu konuda öğrenciye baskı yapmanın uygun olmayan bir tutum olduğunu ve onun mutsuz olacağı bir okulda başarıyı da yakalayamayacağını da ifade etmek gerekir. Bir velimiz ise geçmişte yaşanan baskıların, katsayı gibi problemlerin tekrar yaşanacağı düşüncesinin kendisini korkuttuğunu ifade etmiştir.

Bir velimiz ise “Göndereceğim, İHL’ nin seviyesi yüksek olursa olabilir. Proje İHL’ ye gönderebilirim. Burayı kazanamazsa İHL tercih etmem, normal İHL istemem. İstememe nedenim öğrenci profilinin düşük olması.” diyerek başarı anlamında öğrenci profilini düşük bulduğu için tercih etmediğini belirtmiş akademik anlamda iyi bir İHL’ ye gönderebileceğini söylemiştir.

2.4.5. Katılımcıların Çocuklarının Din Görevlisi Olmasını İsteme Durumları

Mülakat gerçekleştirdiğimiz velilerimize “Çocuğunuzun Din Görevlisi Olmasını İster misiniz?” sorusu sorularak velilerimizin çocuklarının din görevlisi olmasını isteyip istemedikleri konusunda bilgi edinilmeye çalışılmıştır. Sorumuza verilen cevaplar “İsterim, maddi ve manevi olarak kendini kurtarır”, “Din görevlisi olmasını isterim (Din Kült. Öğrt. K.K. öğreticisi, müftü vaize olmasını)”, “isterim ama karar çocuğumun”, “iyi bir bölüm kazanamazsa olabilir”, “İstemem, statüsü yüksek bir meslek olsun isterim.(doktor, savcı vs.)”, “İstemem, bu alan gelir kaynağı olmamalı”,” isterse desteklerim ama ilk tercihim değil” ve “çocuğumun o alana ilgisi yok” şeklinde 8 kategoriye ayrılmıştır.

Tablo- 2.16: Katılımcıların Çocuklarının Din Görevli Olmasını İstemelerine Göre Dağılım

Çocuğunuzun Din Görevlisi Olmasını İster misiniz?		Anne	Baba	Toplam
İsterim, maddi ve manevi olarak kendini kurtarır.	Sayı	8	7	15
	%	40	35	37,5
Din görevlisi olmasını isterim(Din Kültürü Öğretmeni, Kursu Öğreticisi, Müftü, Vaize vs.)	Sayı	5	2	7
	%	25	10	17,5
İsterim ama karar çocuğumun	Sayı	1	1	2
	%	5	5	5
İyi bir bölüm kazanamazsa olabilir	Sayı	-	1	1
	%	-	5	2,5
İstemem, statüsü yüksek bir meslek olsun isterim.(doktor, savcı vs.)	Sayı	2	2	4
	%	10	10	10
İstemem, bu alan gelir kaynağı olmamalı	Sayı	-	3	3
	%	-	15	7,5
İsterse desteklerim ama ilk tercihim değil	Sayı	3	3	6

	%	15	15	15
Çocuğumun o alana ilgisi yok	Sayı	1	1	2
	%	5	5	5
Toplam	Sayı	20	20	40
	%	100	100	100

Tablo-2.16’da görüldüğü üzere sormuş olduğumuz sorumuza bayan velilerimizin %40’ı erkek velilerimizin %35’i “İsterim, maddi ve manevi olarak kendini kurtarır” cevabını verirken “Din görevlisi olmasını isterim(Din Kültürü Öğretmeni, Kuran Kursu Öğreticisi, Müftü, Vaize vs.)” cevabını veren bayan velimiz %25, erkek velimiz ise %10’dur. “İsterim ama karar çocuğumun” kategorisinde cevap veren bayan velilerimizin oranı %5, erkek velilerimizin oranı yine %5’tir. “İyi bir bölüm kazanamazsa olabilir” kategorisinde cevap veren bayan velimiz bulunmazken, erkek velilerimizin oranı %5’tir. “İstemem, statüsü yüksek bir meslek olsun isterim.(doktor, savcı vs.)” kategorisinde cevap veren bayan velilerimiz %10, erkek velilerimiz yine %10 iken “İstemem, bu alan gelir kaynağı olmamalı” kategorisinde cevap veren erkek velimiz%15’tir. Bu kategoride cevap veren bayan velimiz bulunmamaktadır. Bayan velilerimizin %15’i erkek velilerimizin %15’i “İsterse desteklerim ama ilk tercihim değil” cevabını vermiştir. Velilerimizden çocuklarının din görevlisi alanına ilgisinin olmadığını belirterek “Çocuğumun o alana ilgisi yok” kategorisinde cevap veren bayan veliler %5, erkek veliler ise yine %5’tir.

“İsterim, maddi ve manevi olarak kendini kurtarır” kategorisinde cevap veren velilerimizin ifadeleri şu şekildedir:

İsterim. Hem maddi hem manevi olarak kendini kurtarabilir (Bayan veli).

İsterim, hem kendi yaşantısı düzgün olur hem de insanlara faydalı olur (Bayan veli).

İsterim, hem Allah yolunda gideceği hem de bir meslek yapacağı için isterim (Bayan veli).

İsterim, vebali büyük bir iş, o için korkuyorum bu meslekten. Layığıyla yapacaklarsa yapmalarını isterim. Gerçekten İmam olacaksa vebale girmeden olmalarını isterim (Bayan veli).

Çok isterim, hayırlı bir evlat olduğunu gösterir. Çocukları eğitecek hayırlı bir meslek, tabi ki isterim (Bayan veli).

İsterim, daha iyi bir meslek. Hem dünya hem de ahiret için yapılan güzel bir meslek (Bayan veli).

Bu bilince sahip bir insan olarak tabi ki isterim. Din görevliliği toplumsal sorumluluk gerektiren aynı zamanda bu bakımdan saygınlığı da olan bir meslek (Erkek veli).

İsterim, hem bu dünya hem öbür dünya için çalışsın. İnsanlara faydalı, manevi olarak sağlam bireyler yetiştiresin isterim (Erkek veli).

Yetenekleri uygunsa neden olmasın (Erkek veli).

İsterim, layıkıyla yapacaksa olur ama maaşı için işe girecekse hiç girmesin (Erkek veli).

İsterimi bayanların bu konuda daha çok yer edinmesini istediğimden kızımın da din görevlisi olmasını çok isterim (Erkek veli).

İsterim tabi ki. İnsanlara manevi olarak yardım etmesini, Allah için faydalı işler yapmasını çok isterim (Erkek veli).

Bayan velilerimizin çocukları için bu mesleği tercih etmelerinde Din görevlisinin, İslam dininin temel kaynakları Kur'an ve sünnet ışığında yaşayan, topluma örnek teşkil eden ve din hizmeti veren kişiler olması sebebiyle en önemli etkenlerden birisi olmuştur. Velilerimiz bu hizmetin çocuklarının hayatını olumlu yönde etkileyeceğini, böyle bir hizmetin hem bu dünyada bir meslek edinme, hem de ahiretleri için de büyük bir kazanç sağlama açısından çok önemli olduğunu dile getirmişlerdir. Bir bayan velimiz ise sorumluluk gerektiren bir meslek olduğunu, vebal gerektirdiğini bu bakımdan layığıyla yapabilecekse çocuğunun din görevlisi olmasını istediğini söylemiştir. Erkek velilerimizde bu mesleğin toplumsal sorumluluk gerektiren ve insanlar arasında saygınlığı olan bir meslek olduğunu ifade etmiş ve bu mesleği çocukları için tercih edebileceklerini dile getirmişleridir.

“Din görevlisi olmasını isterim (Din Kültürü Öğretmeni, Kursu Öğreticisi, Müftü, Vaize vs.)” kategorisinde cevap veren velilerimizin ifadeleri şu şekildedir:

Çok isterim, Kuran kursu hocası, Müftü yardımcısı olmasını çok isterim. Alanında ilerlemesini isterim. Biz de İmam Hatipli olduğumuz için çocuğumun da bu alanda ilerlemesini isterim (Bayan veli).

İsterim, Kuran Kursu hocası, Müftü Yardımcısı olmasını çok isterim (Bayan veli).

İsterim. Becerebilir, yapabilir ve kendi isteğiyle de olursa isterim. Kuran kursu öğretmeni olmasını isterim (Bayan veli).

İsterim, Din Kültürü öğretmeni olmasını isterim (Bayan veli).

İsterim, Din dersi öğretmeni, Kuran kursu öğretmeni, bayan vaize olmasını isterim (Erkek veli).

Çok isterim, Müftü olmasını, Müftü yardımcısı olmasını çok isterim. Bu yönde bir meslek sahibi olmasını çok isterim (Erkek veli).

Velilerimiz tarafından verilen cevaplarda çocuklarının Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği, Kuran Kursu Öğretmenliği, bayan vaize ve müftü yardımcılığı gibi meslekleri tercih ettikleri görülmüştür. Velilerimizin bu cevapları vermesinde din hizmetlerinin sosyal sorumluluk gerektiren ve sosyal statüsü olan bir meslek olmasının yanında öğrencilerimiz cinsiyetinin de bu mesleği seçme konusunda etkili olduğunu görmekteyiz. Bu mesleklerin daha çok kız anne-babası veliler tarafından tercih edildiğini görmekteyiz. Bir öğrenci velimiz ise çocuğunun Müftü, Müftü yardımcısı olmasını veya bu yönde bir meslek edinmesini istediğini belirtmiştir. Tüm bu cevaplar özellikle öğreticilik gibi mesleklerin yukarıda saydığımız hem dünyevi hem uhrevi açıdan sağladığı avantaj ve çalışma şartlarının uygunluğu açısından veliler tarafından tercih edilmiştir denilebilir.

“İsterim ama karar çocuğumun” kategorisinde cevap veren velilerimizin ifadeleri şu şekildedir:

Olabilir, ben kendi adıma isterim ama kararı kendisine bırakırım (Bayan veli).

Ben kararı ona bırakırım. Bayan olduğu için isterim (Erkek veli).

Cevabını veren velilerimiz ise çocuklarının, kendileri adına din görevlisi olmasını istediklerini ancak bu konuda kararı çocuklarına bırakacaklarını söylemişlerdir. Meslek seçimi hususunda ailelerin gerekli yönlendirmeyi yapması gerekir ancak burada söz konusu olan ailenin istemesi değil çocuğun ilgisi, yetenekleri ve ne istediğidir. Karar çocuğumun cevabını veren velilerimizin bu konuda gerekli bilince sahip oldukları görülmüştür.

Bir erkek velimiz de “İyi bir bölüm kazanamazsa olabilir ”şeklinde cevap vererek ilk önceliğinin din görevlisi olmadığını belirtmiştir.

“İstemem, statüsü yüksek bir meslek olsun isterim.(doktor, savcı vs.)” kategorisinde cevap veren velilerimizin ifadeleri şu şekildedir:

Öncelikle din görevlisi olsun istemem. Doktor vs. olamazsa olabilir (Bayan veli).

İstemem, çocuğumun o mesleği yapabileceğini düşünmüyorum. Statüsü yüksek hâkim, savcı gibi meslekleri yapmasını daha çok isterim (Bayan veli).

İstemem, din görevlilerine karşı bir antipatim yok ancak daha gelişime açık, statüsü daha yüksek meslekler yapmasını isterim (Erkek veli).

Din görevlisi olmasını istemem. Onun yerine dini vecibelerini yerine getiren daha yüksek mevkide halkına hizmet eden bir birey olmasını isterim (Erkek veli).

Şeklinde verilen cevaplar velilerin çocukları için statü bakımından yüksek yani toplumun gözünde saygın, iş garantisi bulunan ve maddi açıdan da insanları tatmin eden doktorluk, savcılık gibi meslekleri tercih ettikleri görülmüştür. Meslek seçimi insanın istikbalindeki yaşam şeklini belirleyen en önemli etkenlerden birisidir. Bu açıdan ailenin statü veya elde edilen gelir gibi nedenleri göz önünde bulundurularak çocuğunu yönlendirmesi yanlıştır. Çünkü bu alanda alınan yanlış kararlar çocuğun tüm hayatını etkileyecektir. Bu sebeple veliler çocuklarını meslek seçiminde yönlendirirken çocuğun kişiliğine en uygun, severek yapabileceği, verim alabileceği ve mutlu olabileceği bir mesleğe yönlendirme konusunda dikkat etmeleri gerekir.

“İstemem, bu alan gelir kaynağı olmamalı ”cevabını veren velilerimiz şu ifadeleri vermiştir:

İstemem, bu alanın bir gelir kaynağı olarak görülmesini düşünmüyorum, ibadetlerini inanarak yapmasını istiyorum. İş karşılığı yapmasını istemiyorum. Severek yapacağı bir işte çalışmasını istiyorum. Sorumluluğu ağır, layıkıyla yapılması gereken bir meslek, onun için istemem (Erkek veli).

İstemem, layığıyla yapacağını düşünmüyorum. Sadece maaşı için istemem (Erkek veli).

Şu anki din görevlileri gibi olacaksa olmasın. Ama vizyonu açık, evrensel değerlere açık bir din görevlisi olacaksa olabilir (Erkek veli).

İstemem şeklinde verilen cevaplar erkek velilerimiz tarafından verilmiştir. Bir velimiz bu alanın gelir kaynağı olarak görülmesini düşünmüyorum şeklinde cevap vermiş din hizmetinin para karşılığı yapılmaması gerektiğini ifade etmiştir. Yine velilerimiz din görevliliğinin layığıyla yapılması gereken bir meslek olduğunu, bu

sorumluluğun ağır olduğunu söylemişlerdir. Velilerimiz Din görevlilerinin Vizyonu geniş, evrensel değerlere açık kişilerden seçilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

“İsterse desteklerim ama ilk tercihim değil” cevabını veren velilerimizin ifadeleri aşağıdaki şekildedir:

Kendi tercihi ama çok istemem. Daha statüsü yüksek bir mesleği olmasını isterim. Dinini bilen bir doktor olmasını isterim (Bayan veli).

Olabilir, ilk tercihim değil. Olmak isterse destek olurum. Çocuğum büyük şeyler düşünüyor, hayal gücü gerektiren işlerle uğraşmak istiyor (Bayan veli).

İsterim ancak birinci önceliğim değildir. Olmak isterse engel koymam ama daha iyi bir meslek yapmasını isterim (Erkek veli).

Olabilir ama özellikle din görevlisi olsun düşüncesinde değilim. Daha iyi bir meslek yapmasını isterim (Erkek veli).

Velilerimizin cevaplarından çocukları için tercih ettikleri meslek olarak din görevliliğinin olmadığını görmekteyiz. Velilerimiz çocuklarının kararlarına saygı duyup onları destekleyeceklerini dile getirmekle birlikte ilk önceliklerinin bu meslek olmadığını söylemişlerdir. Çocukları için statüsü daha yüksek bir meslek istediklerini ifade etmişlerdir.

“Çocuğumun o alana ilgisi yok” kategorisinde cevap veren iki erkek velimiz “Çocuğumda o potansiyeli görmüyorum”, İsterim ama kendisinin hiç isteği yok” şeklinde cevaplar vererek çocuklarının bu alanla ilgili bir mesleği yapabilecek istek ve kabiliyete sahip olmadıklarını düşünmüş ve düşüncelerini de bu yönde ifade etmişlerdir.

2.4.6. Katılımcıların Çocuklarının Üniversite Okumasını İsteme Durumları

Velilerin çocuklarının üniversite okuyup okumamalarını istememe durumlarının öğrenilmesi amacıyla “Çocuğunuzun Üniversite Okumasını İster misiniz?” sorusu sorulmuştur. Velilerimizin tamamı sormuş olduğumuz sorumuza “Evet, isterim” şeklinde cevap vermişlerdir.

Tablo-2.17: Katılımcıların Çocuklarının Üniversite Okumasını İsteme Durumlarına Göre Dağılım

Çocuğunuzun Üniversite Okumasını İster misiniz?		Anne	Baba	Toplam
Evet, isterim.	Sayı	20	20	40
	%	100	100	100
Toplam	Sayı	20	20	40
	%	100	100	100

Tablo-2.17’de görüldüğü üzere özellikle görüşmeye katılan bayan velilerimizin birçoğunun ilkokul ve ortaokul mezunu olmalarına rağmen çocuklarının üniversite okumalarına karşı olumlu bir yaklaşımda buldukları görülmektedir. Velilerin bazı ailevi, ekonomik vs. gibi sebeplerden dolayı okuyamadıkları, çocuklarının da aynı problemleri yaşamamalarını istemedikleri görülmüş ve veliler, çocuklarının üniversite okumalarını istediklerini yapılan görüşmelerde ifade etmişlerdir.

“Çocuğunuzun üniversite okumasını ister misiniz?” sorusuna ek olarak sormuş olduğumuz “Hangi bölümü okumasını isteriniz?” şeklindeki sorumuz sorulmuştur. Sormuş olduğumuz sorumuza verilen cevaplar tablo-2.18’de görüldüğü üzere yedi kategoride kategorilendirilmiştir. Sorular kategorilendirilirken velilerin vermiş oldukları ilk cevaplar göz önüne alınmıştır.

Tablo-2.18’de görüldüğü üzere bayan velilerimizin %45’i erkek velilerimizin %30’u sormuş olduğumuz sorumuza çocuğumun Tıp fakültesinde okumasını isterim cevabını verirken, bayan velilerimizin %30’u erkek velilerimizin ise %15’i çocuğum İlahiyat Fakültesinde okusun isterim cevabını vermiştir.

Tablo-2.18: Katılımcıların Çocuklarına Yönelik Bölüm Tercihlerine Göre Dağılım

Hangi bölümü okumasını isteriniz?		Anne	Baba	Toplam
Tıp Fakültesi	Sayı	9	6	15
	%	45	30	37,5
İlahiyat Fakültesi	Sayı	6	3	9
	%	30	15	22,5
Eğitim Fakültesi	Sayı	3	4	7
	%	15	20	17,5
Hukuk Fakültesi	Sayı	2	-	2
	%	10	-	5
Mühendislik Fakültesi	Sayı	-	2	2
	%	-	10	5
Çocuğumun kendi kararı	Sayı	-	5	5
	%	-	25	12,5
Toplam	Sayı	20	20	40
	%	100	100	100

Bayan velilerimizin %15’i, erkek velilerimizin ise %20’si Eğitim fakültesi kategorisinde cevap vermiş, Hukuk Fakültesinde okumasını isterim cevabını veren bayan velilerimiz ise %10’dur. Bu kategoride cevap veren erkek velimiz bulunmamaktadır. Çocuğumun kendi kararı cevabını vererek hangi bölümü tercih edeceğini çocuğün kendisine bırakan erkek velilerimizin oranı ise %25’tir. Çocuklarının

Tıp Fakültesinde okumasını isteyen velilerimizin vermiş oldukları cevaplar aşağıdaki şekildedir:

Kendi kararına bırakırım. İki yıllık bir okula yollamam, tıp fakültesi okumasını isterim. İlahiyat okumasını istemem. Çocuklar büyüdüklerinde kendileri karar verecek. Sebebini bilmiyorum ama ilahiyat bana itici geliyor (Bayan veli).

Tıp Fakültesi okumasını isterim. Çocuğumda o potansiyelin olduğunu düşünüyorum. İmam Hatipli bir tıp öğrencisi olmasını isterim (Bayan veli).

İnsan hayatına etki edecek doktorluk, öğretmenlik, hemşirelik gibi insanlara faydalı olabilecek meslekler yapmalarını isterim. Statüsü maaşı benim için önemli değil. Kendilerini mutlu edebilecek aynı zamanda insanlara yardım edebilecekleri bir meslek yapmalarını isterim (Bayan veli).

İsterim, tıp fakültesini okumasını isterim. Kendisi de biz de tıp okumasını istiyoruz (Bayan veli).

Tıp fakültesi, hukuk fakültesi gibi bölümleri okumasını isterim. (Erkek veli)

Tıp okumasını isterim. Çocuğumun başarılı olacağını düşünüyorum. İmanlı bir doktor olmasını isterim (Erkek veli).

Doktor, öğretmen olmasını isterim, bayanlara daha uygun, rahat bir meslek olduğu için (Erkek veli).

Bayanın yağabileceği işleri isterim. Doktorluk, öğretmenlik, hemşirelik gibi bölümleri isterim (Erkek veli).

Bayan ve erkek velilerimizin vermiş oldukları cevaplara bakıldığında velilerimiz çocuklarını İmam Hatip Ortaokuluna göndermelerine rağmen çocuklarının İlahiyat dışında bir bölüm olan tıp fakültesini okumalarını istemektedirler. Bu bölümü istemelerinde statüsünün ve gelir seviyesinin yüksek olması, hayatlarını sürdürme konusunda daha iyi imkânlar sunması etkili olmuştur. Bunun yanında velilerimiz tarafından inançlı bir doktor olmasını istiyorum gibi verilen cevaplar bu bölümün tercih edilmesinde İslami hayatın ve değerlerin toplumun her kesiminde yaşatılmasının ve bu bilinçle yetiştirilmiş inançlı insanlar yetiştirilmesinin amaçlandığını göstermektedir. Bayanlar için uygun bir meslek olarak görülmesi de bu bölümü tercih sebebi kılmıştır.

Velilerimiz tarafından “İlahiyat Fakültesinde okusun isterim” cevabını verenlerin ifadeleri ise aşağıdaki şekildedir:

İlahiyat okumasını isterim. Bizim İmam Hatip Lisesi mezunu olmamız etkili oluyor bu konuda (Bayan veli).

Ben ilahiyat okumasını isterim ama kendisinde hiçbir istek yok (Bayan veli).

Önceliğim ilahiyat okuması. Kendi tercihi de önemli tabi ki. İsterse psikoloji de okuyabilir (Bayan veli).

İlahiyat okumasını isterim. Benim içimde kalan bir şey. Bende İmam Hatip ve İlahiyat okumak isterdim. Onun için kızımın okumasını isterim (Bayan veli).

Çocuğun isteği önemli tabi ki ama benim gönlümde ilahiyat okumasını isterim. İnancı sağlam, hem de iyi bir meslek sahibi olmasını isterim (Erkek veli).

Bölüm olarak kendisine bırakırım ama ben karar verecek olsam ilahiyat okumasını isterim (Erkek veli).

İlahiyat okumasını isterim. Teyzesi ilahiyatta okuduğu için kızımın da okumasını isterim (Erkek veli).

Çocuklarını İmam Hatip Okullarına gönderen velilerle yaptığımız görüşmeden anlaşılacağı üzere velilerimizin %22,5'i çocuklarının İlahiyat Fakültesi okumalarını istediklerini belirtmiş, velilerimizin bu isteği belirtmelerinde kendilerinin İmam Hatip mezunu olması veya bu okullarda okuma isteği bulunması sebebiyle çocukları da için bölüm olarak İlahiyat fakültesini tercih ettikleri görülmüştür. Bir velimiz ise yakın çevresinden birisinin ilahiyatta okuduğu için İlahiyat istediğini belirtmiştir. Velilerin çocukları için İlahiyat Fakültesini istemesinde bu fakültede dini eğitimin kapsamlı bir şekilde verilmesi ve bu alanın insanın dünyevi ve uhrevi hayatını düzenlediğinin düşünülmesi yanında buradan mezun olan insanların kolay iş bulma imkânı gibi sebepler de etkili olmuştur.

Çocuklarının Eğitim Fakültesinde okumasını istediği söyleyen velilerimizin vermiş oldukları cevaplar aşağıdaki şekildedir:

Öğretmen olmasını isterim, öğretmenlik okumasını isterim (Bayan veli).

Öğretmenlik fakültesi okumasını isterim. Anaokulu öğretmenliği okumasını isterim (Bayan veli).

Kendisinin istediği bölümü isterim. Benim gönlümde yatan eğitim alanında bir bölüm okumasını isterim (Erkek veli).

Kendisi siyasal istiyor. Eğitim Fakültesi okumasını isterim (Erkek veli).

Benden eğitimi bölümü okumasını isterim. Öğretmenlik fakültesi isterim (Erkek veli).

İmam Hatip lisesinden sonra çok iyi bir bölüm okumasını isterim. İHL' den sonra çocukların iyi bir üniversite kazanabileceğini göstermesini isterim. Öğretmen olmasını, eğitim fakültesi okumasını isterim (Erkek veli).

Veliler tarafından öğretmenlik mesleğinin istenmesi öteden beri bu mesleğin mukaddes bir meslek olmasıyla alakalıdır. Son zamanlarda her ne kadar bu durum değişse de öğretmenlik insanlar tarafından değer gören saygı gösterilen bir meslek olagelmıştır. Devlet okullarında çalışabilme imkânının olması aynı zamanda tatil günlerinin ve ders saatlerinin belli olması veliler tarafında bu mesleğin istenme nedenleri arasındadır. Velilerimizin çoğunluğu çocuğunun eğitim fakültesi okumasını istemektedir. Bir velimiz ise insanların İHL' ler hakkındaki olumsuz düşünceleri sebebiyle bu okul mezunlarının iyi bir üniversite kazanabileceğinin gösterilmesi gerektiğini söylemiş ve çocuğunun da eğitim fakültesinde okumasını istediğini belirtmiştir.

Çocuğunun Hukuk Fakültesinde okumasını isteyen iki bayan velimiz ise “Hukuk fakültesi okumasını isterim. İHL' ye gittiği zaman burayı okuyamayacağımı düşünüyorum” ve “Hukuk Fakültesini okumasını isterim” şeklindeki cevaplarından çocuklarının statüsü daha yüksek bir bölüm okumalarını istedikleri anlaşılmaktadır. İlk velimizin İmam Hatip Lisesine gittiği zaman çocuğunun Hukuk Fakültesi kazanamayacağına yönelik düşüncesi İmam Hatip Liselerinin akademik yönden başarısız görüldüğünü göstermektedir. Bu iki velimiz aynı zamanda çocuklarını İmam Hatip Lisesine gönderme konusunda sormuş olduğumuz sorumuzda kararı çocuklarına bırakacaklarını da belirtmişlerdir.

Çocuklarının Mühendislik Fakültesini okumasını isteyen iki erkek velimiz ise “Mühendis olmasını isterim, bende mühendis olmayı isterdim ancak gidemedik. Çocuğumun okumasını isterim” ve “Mühendislik okumasını isterim, geleceği parlak bir meslek olduğunu düşündüğüm için. İlahiyatın vizyonu geniş, kendini geliştirebilirse olur ama çok tercih etmem” şeklinde cevaplar vermişlerdir. İlk velimizin kendi hayalini çocuğu üzerinde geliştirmek istediği görülürken ikinci velimiz bu bölümün gelecekteki iş alanının geniş olacağını ve revaçta bir meslek olacağını düşündüğü için bu bölümü tercih etmiştir.

Velilerimizden okuyacağı bölüme çocuğum kendisi karar versin veya iş bulabileceği bir bölüm olsun şeklinde verilen cevaplar aşağıdaki şekildedir:

Bölüm konusunda net bir tavrım yok ancak bitirdiği zaman iş bulabilme imkânının olmasını isterim. Kendisinin karar vermesini isterim. Ben sadece ona bu konuda rehberlik yapıp destek olurum (Erkek veli).

Meslek tercihinde yönlendirici olmam ama tavsiyelerde bulurum. Alternatifleri açıklarım, onu etkilemeden kendi tercihini yapmasına yardımcı olurum (Erkek veli).

İmam Hatibe gelen her öğrencinin din görevlisi olması gerektiğini yahut bu alanda bir meslek seçmesi gerektiğini düşünmüyorum. Aksine bir İmam Hatipli bilincinin her kurumda olması gerekir. O bakımdan çocuğum hangi mesleği istiyor ise orayı okumasını isterim (Erkek veli).

Kendi tercihine bırakırım. İlgi duyduğu ve severek yapacağı bir mesleğe yönlendiririm (Bayan veli).

Velilerimizin vermiş olduğu cevaplar da çocuklarının kararlarına saygı duydukları ve bu konuda çocuklarına baskıcı bir tutum sergilemedikleri görülmektedir. Çocuğun kararlarının önceliği ve severek yapabileceği bir mesleği seçmede yönlendirici bir tutum izleneceği belirtilmiştir. Bir velimizin İmam Hatip bilincinin her kurumda olması gerektiğine yönelik cevabı ise bu ülkenin sadece din görevlisine değil İslam'ın ruhu ve ışığı ile aydınlanmış ve bu ışığı gittiği her yere taşıyan iyi bir doktor, iyi bir öğretmen iyi bir mühendis vs. 'ye ihtiyaç duyduğunu belirtmiştir.

2.4.7.Katılımcıların Çocukları İçin Meslek Tercihi Durumları

Görüşme gerçekleştirdiğimiz velilerimize “Çocuğunuzun ilerde hangi mesleği yapmasını isterdiniz?” sorusu sorulmuştur. Velilerimizin vermiş oldukları cevaplar tablo-2.9 'daki şekilde kategorilendirilerek gösterilmiştir.

Tablo-2.19: Katılımcıların Çocukları Hakkında Meslek Tercihine Göre Dağılım

Çocuğunuzun ileride hangi mesleği yapmasını istersiniz?		Anne	Baba	Toplam
Din görevlisi	Sayı	2	1	3
	%	10	5	7,5
Doktor	Sayı	10	5	15
	%	50	25	37,5
Öğretmen	Sayı	6	8	14
	%	30	40	35
Mühendis	Sayı	-	3	3
	%	-	15	7,5
Hâkim, Savcı	Sayı	2	-	2
	%	10	-	5
Kendi tercihi	Sayı	-	3	3
	%	-	15	7,5
Toplam	Sayı	20	20	40
	%	100	100	100

“Çocuğunuzun ileride hangi mesleği yapmasını istersiniz?” şeklinde sormuş sorumuza bayan velilerimizin %10’u erkek velilerimizin ise %5’i din görevlisi olmasını isterim şeklinde cevap vermiş yine bayan velilerimizin %50’si erkek velilerimizin ise %25’i doktor olmasını istediğini belirtmiştir. Çocuklarının öğretmen olmasını isteyen bayan velimiz %30 iken erkek velimiz %40’dır. Erkek velilerimizin %15’i çocuklarının mühendis olmasını isterken bayan velilerimizin ise %10’u çocuklarının hâkim veya savcı olmasını istediğini söylemiştir. Herhangi bir meslek belirtmeyen ve bu kararı çocuklarının kendi tercihine bırakan erkek velilerimizin oranı ise %15’tir. Velilerimiz birden çok meslek tercihinde bulunabilmişlerdir ancak aşağıda velilerimizin vermiş oldukları ilk cevaplara yer verilmiştir.

İki bayan velimiz bir erkek velimiz çocuklarının din görevlisi olmasını istediklerini belirtmişlerdir. Velilerimizin ifadeleri şu şekildedir:

Din görevlisi ya da sağlık alanında çalışmasını isterim (Bayan veli).

Dini görevlerden bir meslek yapmasını isterim (Bayan veli).

Din görevlisi, öğretmen olmasını isterim. İnsanlara faydalı olabilecek bir meslek yapmasını isterim (Erkek veli).

Çocuklarının din görevlisi olmasını isteyen velilerimizin cevaplarından anlaşılacağı üzere bu okullar her ne kadar sadece birer din görevlisi yetiştirmek amaçlı

açılmamış olsalar bile velilerin bu okullara çocuklarını göndermesinde din görevlisi yetiştirme isteğinin etkili olduğu görülmektedir. Veliler bu istek ve arzuya çocuklarını bu okullara göndermektedirler.

Çocuğunun doktor olmasını isteyen velilerimizin vermiş olduğu cevaplar aşağıdaki şekildedir:

Doktor olmasını isterim. İHL mezunu, inançlı, insanlara iyi davranan, ahlaklı bir doktor olmasını isterim (Bayan veli).

Doktor olmasını isterim. Din görevlisi olmasını isterim. Doktor olsa inançlı, takvalı bir doktor olmasını isterim (Bayan veli).

Doktor olmasını isterim. Öğretmen olmasını isterim. Benim kararım olsaydı dinini iyi bilen bir doktor olmasını isterdim (Bayan veli).

Doktor ya da öğretmen olmasını isterim. 3. Tercihim bunların dışında din görevlisi olmasını isterim (Bayan veli).

Doktor, hâkim, avukat gibi meslekleri insanlara yardım etmek için dini bütün bir insan olarak yapmasını tercih ederim (Erkek veli).

Doktor olmasını isterim. İmanlı, dinini bilen, insanlara yardım eden bir doktor olmasını isterim (Erkek veli).

Doktor, öğretmen gibi meslekler.. Bayanlara daha uygun olduğu için (Erkek veli).

Doktor, öğretmen, hemşire gibi bayanlar için daha uygun olan meslekler yapmasını isterim (Erkek veli).

Toplumumuzda en saygın meslekler arasında doktorluk yer almaktadır. Velilerimizin vermiş olduğu cevaplardan anlaşılacağı üzere çocukları için statüsü yüksek, toplumun gözünde saygın bir meslek tercih etmek istemişlerdir. Aynı zamanda velilerimizin inançlı, takvalı, dinini iyi bilen bir doktor olmasını isterim şeklindeki cevapları şu isteğin de belirtisidir. İmam Hatip okullarının tarihi göz önüne alınırsa çeşitli sebeplerden dolayı veliler çocuklarını bu okullara göndermek istememişler ve bu okulların öğrenci sayıları azalmış, fen lisesi gibi akademik anlamda başarılı liseler tercih edildiği için bu okulların akademik seviyesi de düşmüştür. Veliler bu düşüşün tekrar yükselmesi ve İmam Hatip okullarından mezun, saygın meslek sahibi kişiler yetişmesi isteğinde bulunmuşlardır. Bazı velilerimiz de bu mesleğin bayan tabiatına uygun bir meslek olduğunu düşündüğü için doktor olmasını isterim cevabını vermiştir.

Çocuklarının gelecekte öğretmenlik mesleğini yapmasını isteyen velilerimizin vermiş oldukları cevaplar ise şu şekildedir.

Matematik öğretmeni olmasını isterim. Çocuklarla iletişimi olan bayanlara uygun bir meslek olduğu için ve matematiği de sevdiği için isterim (Bayan Veli).

Öğretmen, Din kültürü öğretmeni olmasını isterim (Bayan Veli).

Din kültürü öğretmeni olmasını isterim. Hem genel bir meslek hem de bayanlara uygun bir meslek. Ben dini olarak daha iyi yetişmesini istiyorum kızımın, onun için isterim (Bayan Veli).

Öğretmen olmasını isterim (Bayan Veli).

Din kültürü öğretmeni olmasını isterim. Tatili vesaire daha iyi bir meslek (Bayan Veli).

Edebiyat öğretmeni olmasını isterim. Onun dışında hâkim olmasını isterim, veteriner ya da doktor olmasını isterim (Erkek Veli).

Öğretmen olmasını isterim. Bayanlar için daha uygun bir meslek olduğunu düşünüyorum (Erkek Veli).

Öğretmenlik, sağlık gibi bayanlara uygun bir meslek yapmasını isterim (Erkek Veli).

Öğretmen olmasını isterim, öğretmenlik mesleğini kızlara uygun ve biraz daha rahat olduğu için isterim. Tatil vesaire. Annelik içgüdülerini kullanarak iyi bir öğretmen olmasını isterim (Erkek Veli).

İlahiyatta Kur'an Kursu Öğretmeni, Din kültürü öğretmeni gibi dini eğitim veren bir meslek yapmasını isterim. Statü önemli değil benim için (Erkek Veli).

Öğretmenlik mesleği insanların gözünde toplumun ilerlemesini sağlayan en önemli mesleklerden birisi olarak görülmektedir. Ve bu mesleği tercih eden velilerimizin daha çok kız çocuğu sahibi velilerimiz olduğu görülmektedir. Velilerimiz kızlara uygun, rahat olduğu için gibi açıklamalar yaparak bayanlar için öğretmenliğin çok uygun bir meslek olduğunu belirtmişlerdir. Uygun görülmesinde çalışma saatlerinin azlığı veya tatil süresinin uzunluğu gibi sebepler etkili olmuştur. Velilerimiz tarafından verilen cevaplar arasında Din kültürü öğretmenliği veya Kuran kursu öğretmenliği gibi branşların tercih edilmesi, veliler tarafından çocuklarının dini alanda kendisini geliştirme beklentisi ve bu alanda bir meslek tercihi bulunması isteklerinden kaynaklıdır. Kız çocuğuna sahip velilerimiz tarafından seçilmesinin yanında

öğretmenlik mesleği erkek öğrenciler için de veliler tarafından tercih edilen bir meslek olmuştur.

Çocuklarının hâkim veya savcı olmasını isteyen iki bayan velimizin vermiş olduğu cevaplar ise “Hâkim olmasını istiyorum. Babası doktor olmasını istiyor. Yüksek statüde bir iş yapmasını istiyorum. Sevdiği mesleği yapmasını isterim.”(Bayan Veli) “Hâkim veya savcı gibi statüsü yüksek bir meslek yapmasını istiyorum.” (Bayan Veli) şeklindedir. Vermiş oldukları cevaplarda çocuklarının sevdiği, istediği mesleği kendilerinin de istediklerini belirtmelerinin yanında statüsü, saygınlığı yüksek ve maddi anlamda da insanları rahat ettiren birer meslek olmaları sebebiyle hâkimlik savcılık gibi meslekler tercih ettiklerini belirtmişlerdir.

Çocuklarının mühendis olmasını isteyen 3 erkek velimiz “Mühendis olmasını isterim, sayısala daha çok yeteneği var.” (Erkek veli), “Mühendis olmasını isterim.”(Erkek Veli), “Mühendislik olabilir. Din görevlisi olmasının yerine mühendis olmasını isterim. Mühendislik gelişime açık bir meslek, çocuğun karakterine uygun olmasından dolayı tercih ederim.” (Erkek Veli) gibi ifadelerde bulunan velilerimizden çocuğunun bu alanda yetenekli olduğunu belirten velilerimiz olduğu gibi mühendislik mesleğini, gelişime açık ve gelecekte iş olanağı fazla olacak bir meslek olması sebebiyle tercih ettiklerini belirten velilerimiz de olmuştur. Ancak mühendislik, hâkimlik, savcılık gibi mesleklerin veliler tarafından daha az tercih edildikleri gözlemlenirken doktorluk ve öğretmenlik gibi meslekleri daha çok velimiz tercih etmişlerdir.

“Kararı çocuğuma bırakırım” diyen velilerimizin cevapları aşağıdaki şekildedir:

Tercihi çocuğuma bırakırım ancak bilgileri ve becerilerine göre istediği mesleği yapmasını isterim (Erkek Veli).

Çocuğum hangi meslekte mutlu olacaksa o mesleği yapmasını isterim. Tabii ahlaki sınırlar çerçevesinde (Erkek Veli).

Kendi yeteneklerine uygun, toplumsal statüsü olan, gelir seviyesi yeterli bir meslek sahibi olmasını isterim (Erkek Veli).

İnsan hayatını etkileyen en önemli seçimlerden birisi de meslek seçimidir. Bireyin seçmiş olduğu mesleğe yeteneği, ilgisi, isteği varsa bu alanda başarılı ve mutlu olur. Bu bakımdan velilerin çocuklarını bu yönde etkilemelerinden çok meslekler hakkında çocuklarını bilgilendirmeli ve etkilemeden sağlıklı karar vermeleri konusunda

onlara yardımcı olmalıdırlar. Bayan velilerimizden bu kategoride hiç cevap veren velimiz bulunmazken erkek velilerimizin %15’i bu konuda baskıcı bir tutum sergilemeden bu konudaki kararı çocukların kendisine bıraktıklarını dile getirmişlerdir. Bir velimiz ise statü, gelir seviyesi gibi istek ve beklentilerini sıralamanın yanında bir meslek tercihinde bulunmamış ve bu kararı çocuğuna bırakmışlardır.

2.4.8.Katılımcıların, Çocuklarının Ders Başarısını Takip Etme Durumları

Öğrencilerin başarıya ulaşması ve kendini yetiştirebilmesi adına öğretmen ve veli arasındaki işbirliği önemlidir. Okul ve veliler arasındaki işbirliğinin sağlanması amaçlı toplantılar yapılmakla birlikte Okul Aile Birliği adı altında kurullarda oluşturulmaktadır. Tüm bunlar öğrencilerin okula uyumunu sağlama, başarısını artırma, onları en iyi şekilde hayata hazırlama amaçlıdır. Çalışmamızda velilerin çocukların takibini yapıp yapmadıklarını öğrenmek, ilgi düzeylerini araştırmak amaçlı “Çocuğunuzun Ders Başarısını takip ediyor musunuz?” sorusu sorulmuştur. Velilerimizin vermiş olduğu cevaplar “Evet ediyorum”, “Hayır edemiyorum” şeklinde iki kategoriye ayrılmıştır.

Tablo-2.20: Katılımcıların Çocuklarının Ders Başarısını Takip Etme Durumlarına Göre Dağılım

Çocuğunuzun Ders Başarısını takip ediyor musunuz?		Anne	Baba	Toplam
	Sayı	19	19	38
Evet, ediyorum.	%	95	95	95
	Sayı	1	-	1
Hayır, edemiyorum.	%	5	-	2,5
	Sayı	-	1	1
Cevap vermeyen	%	-	5	2,5
	Sayı	20	20	40
Toplam	%	100	100	100

Bayan velilerimizin %95’ i, erkek velilerimizin de %95’i “Evet, ediyorum” kategorisinde cevaplar vererek öğrencilerinin ders başarısını takip ettiklerini söylemiştir. “Hayır, edemiyorum” kategorisinde bayan velilerimizin %5’i cevap verirken erkek velilerimizden bu kategoride cevap veren olmamıştır. Bayan velilerimizden cevap vermeyen bulunmazken erkek velilerimizin %5’i sorumuza cevap vermemiştir.

Bir velimiz dışında bütün velilerimiz öğrencilerinin ders başarısını takip ettiği yönünde cevaplar verdikleri görülmüştür. “Çocuğunuzun ders başarısını takip ediyor musunuz?” şeklinde sormuş olduğumuz sorumuza “evet, ediyorum” kategorisinde cevap veren velilerimizin cevapları şu şekildedir:

Ders başarısını, ödevlerini, e-okuldan notlarını takip ediyorum. (Bayan veli)

Derslerini e-okuldan takip ederim (Bayan veli).

Ders başarısını sürekli takip ederim, derslerini ödevlerini sürekli takip ederim (Bayan veli).

Evet ediyorum. Öğretmenlerle irtibatlıyız. Başarılı olması için de elimizden geleni yapıyoruz (Erkek veli).

Takip ediyorum. Evde ortamını sağlıyorum. E-okuldan takip ediyorum. Sınav tarihlerinden haberdarım (Erkek veli).

Takip ederim. E-okuldan sürekli bakarım (Erkek veli).

Velilerimizin çoğunluğunun e-okuldan takip ederim şeklinde cevaplar verdiği görülmektedir. Çocuğun başarısının artırılması, öğrencinin kontrolü, ailenin istek ve beklentilerinin karşılanması ve öğrencinin istenilen potansiyeli yakalamasında okul-aile işbirliğinin önemi büyüktür. Bu bakımdan velilerin e okuldan başarı takibi yapmasının yanında idareci ve öğretmenlerle iletişim halinde olması öğrenci başarısının artırılmasında en büyük etkenlerden birisidir. Verilen cevaplar velilerin bu konuda ilgili olduklarını göstermektedir. Fakat takip etmedeki asıl amaç veliler tarafından kavranmalı ve öğrencide görülen olumlu olumsuz her durumda işbirliğinin önemi dikkate alınmalıdır.

Bir bayan velimiz ise “Bu sene çok takip edemiyorum” şeklindeki ifadesiyle çocuğunun okul başarısını takip edemediğini söylemiştir. Sonuç olarak denilebilir ki okul ziyaretlerini daha sık gerçekleştiren ilgili velilerimizin bu tutumu çocuğun okuldaki durumunu olumlu anlamda etkilerken çocuğunun ders başarısını takip etmeyen, okul ziyaretleri konusunda ilgisiz davranan velilerimizin bu tutumları da öğrenciyi olumsuz anlamda etkilemektedir.

“Çocuğunuzun ders başarısını takip ediyor musunuz?” sorusuna ek olarak velilerimize “ Ne sıklıkla okula ziyarete gelirsiniz?” sorusu sorulmuştur. Velilerimizin sorumuza vermiş oldukları cevaplar tablo-2.21’deki gibi kategorilendirilmiştir.

Tablo-2.21: Katılımcıların Okul Ziyareti Yapma Durumlarına Göre Dağılım

Ne sıklıkla okula ziyarete gelirsiniz?	Anne Baba Toplam		
	Sayı	Sayı	Sayı
Sık sık gelirim.	7	4	11
	% 35	20	27,5
Çok sık gelemiyorum. Ara sıra gelirim.	5	2	7
	% 25	10	17,5
Toplantıdan toplantıya gelirim.	4	3	7
	% 20	15	17,5
Ayda bir gelirim.	4	9	13
	% 20	45	32,5
Ziyaret etmem.	-	1	1
	% -	5	2,5
Toplam	Sayı 20	19	39
	% 100	95	97,5

Bayan velilerimizin %35'i erkek velilerimizin ise %20'si sormuş olduğumuz sorumuza "Sık sık gelirim" kategorisinde cevaplar verirken bayan velilerimizin %25'i erkek velilerimizin %10'u "Çok sık gelemiyorum" kategorisinde cevap vermişlerdir. Bayan velilerimizin %20'si erkek velilerimizin ise %15'i "Toplantıdan toplantıya gelirim" kategorisinde cevaplar vererek sadece veli toplantılarına katıldıklarını belirtmişlerdir. "Ayda bir gelirim" kategorisinde cevap veren bayan velilerimiz %20 iken erkek velilerimiz %45 oranındadır. "ziyaret etmem" kategorisinde cevap veren bayan velimiz bulunmazken 1 erkek velimiz ziyaret etmem kategorisinde cevap vererek hiç okul ziyareti yapmadığını belirtmiştir.

"Sık sık gelirim" kategorisinde cevap veren velilerimiz "Sık sık gelirim, iki hafta da bir öğretmeni ile görüşürüm. "Sürekli gelirim", "Sık sık gelirim, ilgili bir veliyim" "Sık sık gelirim, dönemde üç kez geliyorum en az" şeklinde vermiş oldukları cevaplarla öğrencilerin ders başarısının takipçisi olduklarını dile getirmişlerdir. Bayan velilerimizin oranı %35 iken erkek velilerimizin oranının %20 olduğu görülmektedir. Bu durum bize anne velilerin baba velilere göre bu konuda daha ilgili olduklarını göstermektedir. Bayan velilerin oranının çoğunlukta olması okul ziyaretlerinin baba velilerden çok anne veliler tarafından gerçekleştirildiğini de göstermektedir.

"Çok sık gelemiyorum" kategorisinde cevap veren velilerimiz ise;

Çok sık gelemiyorum. E-okuldan takip ediyorum. Okula çok sık gelmemi çocuklar istemiyor (Bayan veli).

Ara ara geliyorum, toplantılar dışında ara sıra gelir takip ederim. Üçüz çocuklarım var, çok sık gelemiyorum (Bayan veli).

E-okuldan takip ediyorum, çok sık gelemiyorum okula (Bayan veli).

Çok sık gelmiyorum. Gelmeye gayret gösteriyorum (Bayan veli).

Öğretmenleri ile sık sık görüşmüyorum. Daha çok çocuğumla konuşarak bilgi alıp, takip ediyorum (Erkek veli).

Okula çok sık gelmiyorum. E-okuldan sürekli takip ediyorum (Erkek veli).

Okul ziyaretine yönelik sormuş olduğumuz sorumuza “Çok sık gelemiyorum” yanıtını veren bir anne velimiz üçüz annesi olduğunu belirtmiş ve bu durumun ziyaretini kısıtladığını söylemiştir. Yine bir velimiz öğretmenlerle görüşmediğini fakat çocuğunun takibini yine çocuğuyla konuşarak yaptığını söylemiştir. Çok sık gelemiyorum cevabını veren velilerimizin bir kısmı e-okuldan takip ettiklerini belirtmişlerdir. Ancak şunu belirtmek gerekir ki sebep ne olursa olsun okul aile işbirliği sağlanmadan, öğrencinin birebir öğretmenlerle iletişim halinde olarak takibi yapılmadan sürdürülebilir başarıyı yakalamak mümkün değildir. Yine okullar tarafından velilerin eğitim sürecine dâhil edilmeleri konusunda gerekli çalışmalar yapılması gerekmektedir. Çünkü velileri eğitim sürecine dâhil etmeden okul ortamının iyileştirilmesi, başarının sağlanması zordur denilebilir. Burada okullara bir önerimiz de şu şekilde olacaktır. Tüm bu anlatılanların sağlanması amaçlı belirli dönemlerde belirli aralıklarla ailelere, aile eğitimleri verilebilir.

“Toplantıdan toplantıya gelirim” kategorisinde cevap veren velilerimizin ifadelerine örnek verecek olursak:

Dönemde iki defa gelirim. İhtiyaç olduğunda da geliyorum. Sınav tarihlerinden haberdarım (Bayan veli).

Toplantılara gelmeye çalışıyoruz (Bayan veli).

Bu sene çok sık gelmiyorum, toplantılara katılıyorum (Erkek veli).

İki bayan veli, bir erkek veli dışındaki velilerimiz sadece toplantılara katılıyor cevabını verdiği görülürken, dönemde iki defa gelirim diyerek aslında sadece toplantılara katıldığını ifade eden, yine toplantılara gelmeye çalışıyoruz şeklinde cevap veren velilerimizde bulunmaktadır. Bayan veya erkek velilerimiz toplantılara katıldıklarını belirtmelerinin yanında okulla birebir iletişime geçmek yerine e-okul üzerinden bu takibi gerçekleştirdiklerini söylemektedirler.

Bayan velilerimiz sadece “Ayda bir gelirim” cevabını vermiş herhangi bir ek açıklama yapmamışlardır. Erkek velilerimizin ifadelerine örneklerse şu şekildedir;

Ayda bir ziyarete gider, öğretmenleri ile görüşürüm. İlgili bir veliyim (Erkek veli).

Öğretmenlerle irtibatlıyız, başarılı olması için de elimizden geleni yapıyoruz. Ayda bir ziyaret etmeye çalışıyorum (Erkek veli).

Aylık periyotlarla bilgilendirme alıyorum (Erkek veli).

Sürekli geliyorum, ayda bir gelmeye başladık(Erkek veli).

Erkek velilerimiz ve bayan velilerimizin vermiş oldukları cevaplar ebeveynlerimizin ilgili veliler olduklarını göstermektedir. Aynı zamanda ayda bir ve sık sık okul ziyareti yapan velilerimizin geneline bakıldığında e- okuldan takip ederim cevabını çok nadir verdikleri gözlemlenmiştir. Bu velilerimiz de elbette e-okuldan öğrenci takibi yapmaktadır ancak bu takibe okul ile işbirliğini de katarak çocukları adına başarı arzusunu duymakta ve bu konuda onlara destek olmaktadır.

Bir erkek velimiz sorumuzu boş bırakırken bir erkek velimiz ise “Daha çok annesi gelir, ben toplantılara katılmam” cevabını vererek katılmadığını ifade etmiştir.

SONUÇ

İmam Hatip Ortaokulları kurulduğu günden bu yana birçok değişikliğe uğramış iktidara gelen hükümetlerin tasarruflarıyla zaman zaman sayı olarak çoğalmış, nitelik olarak gelişme göstermiş, zaman zaman da kapanma noktasına kadar gelmiştir. Geçirilen tüm bu süreç araştırmacılar tarafından ilgi ve merak konusu olmuştur. Ülkemizde bu alanla ilgili çalışmalar yapılmış olsa da bu konuda yapılan çalışmalar sınırlı sayıda olmakla birlikte aynı zamanda yetersizdir. Bu alanda yapılacak araştırmalara duyulan ihtiyacı gidermek adına İmam Hatip Ortaokuluna öğrencilerini gönderen veliler üzerine yapılan bu araştırmamızda velilerimizin İmam Hatip Ortaokullarını tercih etmesinde etkili olan nedenler ve bu okullardan istek ve beklentilerini araştırıp değerlendirdik ve bu alanda çalışmamızı gerçekleştirdik.

Çalışmamızda ele aldığımız örneklem grubumuz Çorumda bulunan dört İmam Hatip Ortaokuluna öğrencisini gönderen 40 veliden oluşturulmuş ve velilerimizle 11 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış bir görüşme gerçekleştirilmiştir. Velilerimiz tarafından verilen cevaplar İmam Hatip Okullarının tarihi gelişim seyri de göz önüne alınarak yorumlanmaya çalışılmıştır. Yapılan çalışmamızda şu sonuçlar elde edilmiştir.

İmam Hatip Ortaokulları fenni derslerin yanında dini dersler de veren dolayısıyla din eğitiminin verildiği kurumlardır. Araştırmamıza katılan velilerimizin %87 gibi büyük bir çoğunluğu çocuklarının iyi bir dini eğitim almalarını istemiş, onların Peygamberimizin hayatını, Kur'an-ı Kerim'i bu okullarda iyi bir şekilde öğrenebileceğini söylemişlerdir. Çocuğun ahlaki anlamda donanımının da bu okullarda sağlanabileceğini düşünmüşlerdir. Velilerimizin İmam Hatip Ortaokullarından beklentileri daha çok öğrenci profiline yönelik olup %95'nin dini ve ahlaki eğitimini tam olarak alması, akademik anlamda gelişim göstermesi gibi beklentilere sahip oldukları görülmüştür. Velilerimizin yarısından çoğunun bu okullardan beklentilerinin karşılandığı görülürken %30 gibi büyük bir çoğunluğunun da beklentilerinin karşılayamamışlardır.

Velilerin, öğrencileri İmam Hatip Okullarına dini eğitim almaları için göndermelerinin yanında tamamının çocuklarının bir üniversite okumalarını istedikleri görülmüştür. Velilerin çocukları için tercih ettikleri bölümler ise ağırlıklı olarak tıp, eğitim ve ilahiyat fakültesi gibi bölümler olurken, %12 gibi çok az bir oranı bu

konudaki kararı çocuklarına bırakacaklarını belirtmişlerdir. Velilerimiz çocuklarının ileriki hayatlarında, meslek tercihi konusunda daha çok sağlık ve eğitim alanında tercihler yaptıkları görülmüştür. Velilerin %92,5 çocuklarının din görevlisi olmasını istemezken %7,5 gibi çok az bir kesimi çocuklarının din görevlisi olmasını istemektedirler. Bu durum velilerimizin çocuklarının dini eğitim almalarını ve dinini iyi bilen bireyler olmalarını istediklerini ancak çocukları için din görevlisi dışında özellikle doktorluk ve öğretmenlik gibi meslekleri seçtikleri görülmüştür.

Araştırmaya katılan velilerimizin %77,5'i İmam Hatip Ortaokuluna çocuklarını göndermede cinsiyetin etkili olmadığını belirtirken, %22,5'i korunaklı olması ve sınıfların ayrı olmasından dolayı etkili olduğunu söylemiştir. Bu durum bu okulların tercih edilmesinde cinsiyetin belirleyici rol oynamadığını göstermektedir.

Elde edilen sonuçlarda velilerin %95'inin çocuklarının ders başarısını takip ettikleri görülmüş ve yine velilerimizin % 97,5'inin ziyaretlerini yaptıkları saptanmıştır.

Velilerin çocuklarını İmam Hatip Ortaokuluna gönderme konusunda çocuklarının fikrini aldıkları, beraber tercih yaptıkları ve bu konuda çocuklarının görüşlerine değer verdikleri görülmüştür. Velilerimiz şartların günümüzdeki gibi olması durumunda İmam Hatip okullarında okumak istediklerini söylemişlerdir.

Velilerin %42,5 gibi büyük bir çoğunluğu akademik anlamda iyi bir lise kazanamaması durumunda İmam Hatip Lisesi tercih edebileceğini söylemektedir. İnsan yaşamında lise meslek edinme açısından önemli bir yere sahiptir. İmam Hatip Liselerinden mezun olan bireylerin kat sayısı gibi herhangi bir adaletsizlikle karşılaşmaması, meslek seçme açısından diğer liselerin sahip olduğu aynı imkânlarla sahip olması ve meslek sahibi olma konusunda Diyanet İşleri Başkanlığı ve diğer kurumlarda geniş iş alanlarına sahip olması, velilerin bu okulları iyi bir lise kazanılmaması durumunda tercih etmelerinde etkili olmuştur. Velilerimizin %45 gibi büyük bir çoğunluğu lise tercihi konusunda çocuklarını zorlamayacağını ifade etmiş ve bu konuda baskıcı bir tutum sergilemedikleri görülmüştür. Velilerimizin ilk tercihi sınavla öğrenci alan okullar olmuştur.

Velilerimiz ilk öncelik olarak çocukları için sağlık ve eğitim alanında meslekler tercih ederken salt din görevliliğini ister misiniz, şeklinde sormuş olduğumuz sorumuza %60'a yakını din görevlisi olmasını istediğini belirtmiş, bu mesleğin bireyin hayatını düzene sokacağını ve hem bu dünyasını hem de ahiretini kurtaracağını söylemişlerdir.

Velilerin çocuklarının din görevlisi olmalarını istemelerinde bu mesleğin günümüzdeki ekonomik şartlarının, insanlar arasında saygın bir meslek olmasının ve iş imkânı gibi durumların etkili olduğu söylenebilir. Velilerimizin %17,5'i statüsü daha yüksek bir meslek tercih ettikleri veya bu mesleğin para karşılığı yapılamayacağını düşündükleri için çocuklarının din görevlisi olmasını istememektedirler.

Bu araştırmamızda velilerin İmam Hatip Ortaokulunu seçmelerinde etkili olan nedenler, bu okullardan beklentileri, velilerin sosyo-demografik özellikleri gibi konular üzerinde durulmuştur. Velilerimizin bu okulları tercih etmesinde bu okullarda hem dini hem de akademik eğitimin verilmesi, çocuğun ahlaki olarak ta iyi yetişmesi gibi durumların etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

KAYNAKÇA

- Ateş, Pembe Gül. “İHL’de Okuyan Öğrencilerin İHL’yi Tercih Nedenleri ve Beklentileri”. Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi,2016.
- Akman, Zekeriya. “Osmanlı Son Dönem Kurumlarından Daru’l Hikmeti’l-İslamiye’nin Din Eğitimi ve Öğretimi Alanındaki Faaliyetleri”. *İslami Araştırmalar Dergisi*, sy. 1 (2007): 88-89.
- Ayhan, Halis. *Türkiye’de Din Eğitimi*. İstanbul: Dem Yayınları, 2004.
- Bilgin, Beyza. “Tevhid-i Tedrisat Kanunu ve Din eğitimi”. *Atatürk Araştırma Dergisi*, sy. 35 (1996): 525-535.
- Bozan, İrfan. Çakır Ruşen ve Balkan Talu. İmam-Hatip Liseleri Efsaneler ve Gerçekler. Yeri: Tesev Yayınları, (2004).
- Cebeci, Suat. *Bilimsel Araştırma ve Yazma Teknikleri*. İstanbul: Alfa Yayınları, 1997.
- Dinçer, Nahit. *1913’den Günümüze İmam-hatip Okulları Meselesi*. İstanbul: Yağmur Yayınları, 1974.
- Dündar, Fatma Gonca. “Çocuklarını İHL’ye Gönderen Anne-babaların İHL’yi Tercih Nedenleri ve Beklentileri”. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 2008.
- Ekiz, Durmuş. *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı yayıncılık, 2015.
- Gül, Ahmet. *Cumhuriyet Dönemi Ortaöğretimde Din Eğitimi*. Ankara: Türk Din Eğitimi Vakfı Yayınları,1998.
- Güney, Yusuf. *Şu İmam-hatipler*. Ankara: Akçağ Yayınları, 2018.
- Karasar, Niyazi. *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık,2018.
- Kayadibi, Fahri. “Cumhuriyet Dönemi İmam-Hatiplik ve Vaizlik”. *Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, sy 6(1999):145-180
- Köylü, Mustafa ve Nurullah Altaş. *Din Eğitimi*. İstanbul: Ensar Neşriyat, 2015.
- Kuşçu, Turan Bilge.“Velilerin Çocuklarını İmam-Hatip Liselerine Gönderme Nedenleri ve Beklentileri”. Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, 2016.
- Milli Eğitim İstatistikleri, Erişim Tarihi: 16 ocak 2019, http://sgb.meb.gov.tr/www/icerik_goruntule.php?KNO=327
- Öcal, Mustafa. *Bursa İmam-Hatip Mektebinden İmam-Hatip Liselerine*. Bursa: Bursa Araştırmaları Merkezi, 2013.

- Öcal, Mustafa. *İmam-Hatip Liseleri ve İlköğretim Okulları*. İstanbul: Ensar Neşriyat,1994.
- Öcal, Mustafa. *100. Yılında İmam Hatip Liseleri*. İstanbul: Ensar Neşriyat, 2013.
- Öcal, Mustafa. *Tanıkların Dilinden Cumhuriyet Dönemi Din Eğitimi ve Dini Hayat*. İstanbul: Ensar neşriyat,2008.
- Ünsür, Ahmet. *Kuruluşundan Günümüze İmam-Hatip Liseleri*. İstanbul: Ensar Neşriyat, 2005.
- Unan, Fahri ve Yücel Hacaloğlu. *Türkiye’de Din Eğitimi ve Öğretimi*. İzmir: Türk Yurdu Yayınları,1998.
- Yalçın Tuğba Aydeniz, “Osmanlı’da İlk Vaiz Yüksek Okulu: Medresetü’l Vaizin”, 3. *Osmanlı Sempozyumu*, (2015).
- Yıldırım, Ali ve Hasan Şimşek. *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2008.
- Yılmaz Hakkı, Eğitim Sistemi İçerisinde İmam-Hatip Liselerinin Yeri ve Tarihçesi 2. *Din Şurası, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları*,(1998).
- Zengin, Salih Zeki. “Osmanlılarda 2. Meşrutiyet Döneminde Yeni Açılan Medreseler Ve Din Görevlisi Yetiştirme Çalışmaları”. *İslami Araştırmalar Dergisi*, sy.36 (2016).

EKLER

Veli Görüşme Formu

Sayın veli bu mülakattan elde edilecek veriler Bilimsel bir araştırmada kullanılacaktır. Bunun dışında herhangi bir yerde kullanılmayacaktır.

Demografik özellikler

Cinsiyet : Yaş:
Doğum Yeri(köy/ilçe/il) :
Öğrenim Durumu : Eşinizin Öğrenim Durumu:
Meslek : Eşinizin Mesleği :
Gelir Durumu Alt: Orta: Yüksek:
Çocuk Sayısı :

Bu okulda öğrenim gören Çocuğunuzun Cinsiyeti:

Sorular:

1. Siz ya da Eşiniz herhangi bir İmam-Hatip Okulunda öğrenim gördünüz mü?
2. İkinci soruya cevabınız hayır ise; Sizin öğrenim gördüğünüz zamanda şartlar şimdiki gibi olsaydı İmam-Hatip Okulunda Okumak ister miydiniz?
3. Çocuğunuzu İHO ya göndermenizdeki etkili olan nedenler nelerdir?
4. Okul tercihinde bulunurken çocuğunuzun fikrini aldınız mı?
5. Çocuğunuzun kız/erkek olması İHO'yu seçmenizdeki etkili oldu mu?
6. İHO'lardan Beklentileriniz nelerdir? Bu beklentileriniz karşılandı mı?
7. Çocuğunuzu Ortaokuldan sonra İmam-Hatip Lisesine göndermek ister misiniz?
8. Çocuğunuzun Din Görevlisi olmasını ister misiniz?
9. Çocuğunuzun Üniversite okumasını ister misiniz? Hangi bölümü okumasını istersiniz?
10. Çocuğunuzun ilerde hangi mesleği yapmasını istersiniz?
11. Çocuğunuzun ders başarısını takip ediyor musunuz? Ne sıklıkla okula ziyarete gelirsiniz?

KOMİSYON TUTANAĞI

- İlgi : a) Milli Eğitim Bakanlığı 2017/25 sayılı genelgesi.
b) Valilik Makamının 10.01.2019 tarih ve 43436584-125.99-E.724495 sayılı Olur'u.
c) İsmail ZURNACI'nın 10.01.2019 tarihli dilekçesi.

İlimiz Merkez Danişmend Gazi İmam Hatip Ortaokulunda Rehber öğretmeni olarak görev yapan İsmail ZURNACI; yüksek lisans tez çalışmasında kullanmak üzere, ilgi (c) dilekçede isimleri yazılı okul müdürlüklerinde öğrenim gören öğrencilerin velilerinin katılımı ile "İmam Hatip Ortaokuluna Öğrenci Gönderen Veliler ile Betimsel Bir Araştırma" konulu çalışmasını yapmak isteği ilgi (c) dilekçede talep etmiştir.

Valilik Makamının ilgi (b) oluru ile uygun görülüp oluşturulan komisyon üyeleri, ilgi (c) yazı ekinde bulunan çalışma içeriğinin değerlendirmesini yapmak üzere 16.01.2019 Çarşamba günü saat 14.00'da Müdürlüğümüz AR-GE Biriminde toplandı.

Söz konusu çalışmanın müracaat evrakları ilgi (a) genelgede belirtilen hükümler çerçevesinde incelenmiştir. Çalışmaya katılmak isteyen öğrenci velilerin tamamıyla gönüllülük esasına göre katılımları çalışmanın yapılacağı ilgili okul müdürlüklerince sağlanması; çalışmanın gönüllü katılımcılarına yöneltilen soruların ilgi (c) yazı ekinde sunulan, 1 (bir) sayfadan oluşan ve incelenmesi tamamlanarak mühürlenmiş mülakat sorularına göre yapılması, çalışmanın eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmadan ilgili okul müdürlüklerince yapılacak planlama dahilinde yapılması, çalışmanın 2018-2019 eğitim-öğretim yılı içerisinde tamamlanmasını belirten; komisyon tutanağı müştereken imza altına alınmıştır. 15.01.2019

Özcan KUŞCU
İl Millî Eğitim Müdür Yrd
Başkan

Ayhan GEYLANI
Öğretmen
Üye

Esin KOCAOĞLU
Öğretmen
Üye

